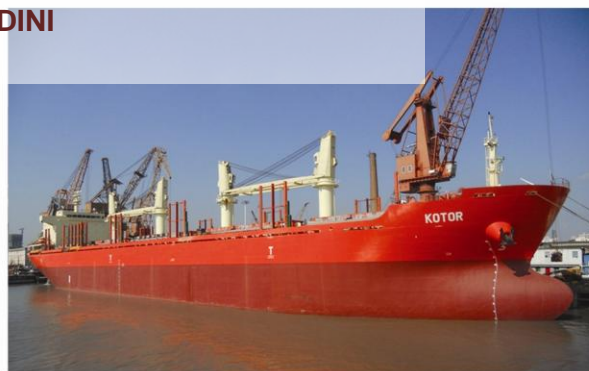

Crna Gora
Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

IZVJEŠTAJ
MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
U 2012. GODINI

Podgorica, mart 2013. godine

SADRŽAJ

UVOD	1
1. IZVJEŠTAJ MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA U 2012. GODINI	1
1.1 Djelokrug rada	1
1.1.1 Unutrašnja organizacija	1
1.2 Prioritetne aktivnosti	2
1.3 Realizovane obaveze iz Programa rada Vlade	2
1.4 Realizovani materijali koji nijesu u Programu rada Vlade	3
1.5 Podzakonska akta	3
1.6 Međunarodna saradnja	4
1.7 Aktivnosti na IPA projektima	6
1.8 Izvršavanje propisa	8
1.8.1 Izvještaj o radu inspekcije	8
1.8.1.1 Inspekcija sigurnosti plovidbe	9
1.8.1.2 Inspekcija za drumski saobraćaj	10
1.8.1.3 Inspekcija za državne puteve	10
1.8.1.4 Inspekcija u željezničkom saobraćaju	11
1.8.1.5 Inspekcija za vazdušni saobraćaj	12
1.8.2 Prvostepeni upravni postupak	13
1.8.3 Drugostepeni upravni postupak	
1.8.4 Prekršajni postupak	13
2. IZVJEŠTAJ ORGANA UPRAVE IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA	14
2.1 UPRAVA POMORSKE SIGURNOSTI	13
2.1.1 Djelokrug rada	13
2.1.2 Prioritetne aktivnosti	13
2.1.3 Međunarodna saradnja	13
2.2 LUČKA UPRAVA	16
2.2.1 Djelokrug rada	16
2.2.2 Prioritetne aktivnosti	16
2.2.3 Međunarodna saradnja	19
2.3 DIREKCIJA ZA SAOBRAĆAJ	20
2.3.1 Djelokrug rada i struktura zaposlenih	20
2.3.2 Prioritetne aktivnosti	21
2.3.3 Međunarodna saradnja	20
2.4 DIREKCIJA ZA ŽELJEZNICE	20
2.4.1 Djelokrug rada	26
2.4.2 Prioritetne aktivnosti	26
2.4.3 Međunarodna saradnja	26
3. IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU PRIVREDNIH SUBJEKATA OD POSEBNOG INTERESA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA	28
3.1 AD „LUKA BAR“ – BAR	28
3.2 AD „KONTEJNERSKI TERMINAL I GENERALNI TERETI“ - BAR	32
3.3 AD „LUKA KOTOR“ - KOTOR	35
3.4 AD „JADRANSKO BRODOGRADILIŠTE“ - BIJELA	36
3.5 AD „BARSKA PLOVIDBA“ - BAR	37
3.6 AD „CRNOGORSKA PLOVIDBA“ - KOTOR	39

3.7	AD „ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CRNE GORE“ - PODGORICA	41
3.8	AD „ŽELJEZNIČKI PREVOZ CRNE GORE“ - PODGORICA	45
3.9	AD „MONTECARGO“ PODGORICA.....	45
3.10	AD „ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKIH VOZNIH SREDSTAVA“ PODGORICA	50
3.11	MONTEPUT d.o.o. Podgorica.....	53
3.12	JP AERODROMI CRNE GORE.....	57
3.13	MONTENEGRO AIRLINES	59
4.	REZIME.....	62
	DJELOKRUG RADA	62
	PRIORITETNE AKTIVNOSTI.....	63
	Drumski saobraćaja i putna infrastruktura	64
	Vazdušni saobraćaj.....	67
	Željeznički saobraćaj.....	68
	Pomorski saobraćaj	69

UVOD

Izvještaj Ministarstva saobraćaja i pomorstva o radu i stanju u upravnim oblastima u 2012. godini, pripremljen je u skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu.

Izvještaj sadrži prikaz realizacije Programa i zaključaka Vlade iz 2012. godine, izvršavanje zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo, kao i organa uprave nad kojima Ministarstvo vrši nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada, kao i radu privrednih subjekata iz resora Ministarstva.

1. IZVJEŠTAJ MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA U 2012. GODINI

1.1 Djelokrug rada

U skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva između ostalog vrši poslove uprave koji se odnose na: željeznički, drumski, pomorski, vazdušni saobraćaj i državne puteve.

U skladu sa pomenutom Uredbom, Ministarstvo vrši nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada i zakonitošću upravnih akata organa uprave:

- Lučkom upravom,
- Upravom pomorske sigurnosti,
- Direkcijom za saobraćaj,
- Direkcijom za željeznice.

1.1.1 Unutrašnja organizacija

Vlada je, na sjednici od 19. novembra 2009. godine, utvrdila Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva saobraćaja i pomorstva, kojim je uređena unutrašnja organizacija i sistematizacija.

Organizacione jedinice Ministarstva su:

1. SEKTOR POMORSKOG I ŽELJEZNIČKOG SAOBRAĆAJA

1. a) Odsjek pomorskog i željezničkog saobraćaja

1. a) Odsjek Lučka kapetanija Bar

1. b) Odsjek Lučka kapetanija Kotor

2. SEKTOR ZA DRUMSKI I VAZDUŠNI SAOBRAĆAJ I DRŽAVNE PUTEVE

3. ODJELJENJE NORMATIVNO-PRAVNIH POSLOVA

4. ODJELJENJE ZA EVROPSKE INTEGRACIJE I MEĐUNARODNU SARADNJU

5. ODJELJENJE UNUTRAŠNJE REVIZIJE

6. KABINET MINISTRA

7. SLUŽBA OPŠTIH POSLOVA

8. SLUŽBA FINANSIJSKO-KNJIGOVODSTVENIH POSLOVA

Pomenutim pravilnikom, sistematizovano je ukupno 85 izvršilaca, od čega je u 2012. godini, u radnom odnosu na neodređeno vrijeme bilo 60 službenika i namještenika, na određeno vrijeme 5 službenika i namještenika.

Glavni problem kod zapošljavanja u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva je nemogućnost obezbjeđenja adekvatnog kadra na poslovima inspektora iz oblasti pomorskog saobraćaja (4 inspektora) i željezničkog saobraćaja (1 inspektora).

1.2 Prioritetne aktivnosti

Aktivnosti Ministarstva u 2012. godini, bile su usmjerene na: realizaciji obaveza iz Programa rada Vlade Crne Gore i zaključaka Vlade za 2012 godinu; izvršavanju obaveza iz procesa evropskih integracija i sprovođenju međunarodne saradnje i učešću u međunarodnim organizacijama i projektima; izradi zakonskih i podzakonskih akata; realizaciji aktivnosti iz Programa restrukturiranja Luke Bar, Strategije restrukturiranja Željeznice Crne Gore i Strategije restrukturiranja Montenegro Airlinesa d.o.o; izbor konsultanta za pripremu tenderske dokumentacije za prodaju 87,63% akcija državnog vlasništva AD "Montecargo" Podgorica i i izdvajanje iz Željezničke infrastrukture Crne Gore AD Željezničke stanice i zemljišta i Održavanje željezničke infrastrukture i prodaju istih; realizaciju kreditnih sredstava za nabavku tri elektomotorne garniture za lokalni željeznički saobraćaj; realizaciji predkvalifikacionog tendera za Kontejnerski terminal i generalne terete AD za prodaju državnog paketa akcijskog kapitala Društva i dodijelu koncesije na period od 30 godina sa obavezom investicionog ulaganja; učešću u procesu IPA programiranja; nastavljanju procesa obnove crnogorske flote početkom eksploatacije dva broda; izgradnji, rekonstrukciji i održavanju željezničke infrastrukture; sanaciji klizišta, tunela i mostova na magistralnim putevima, izgradnji, rekonstrukciji i održavanju državnih puteva; izgradnji i rekonstrukciji raskrsnica, trećih traka i obilaznica; nastavku aktivnosti na stvaranju uslova za izgradnju autoputa Bar – Boljare i Jadransko-Jonskog autoputa; realizaciji procesa implementiranja sistema digitalnih tahografa u Crnoj Gori kroz izradu zakona i podzakonskih akata i realizacije postupka javne nabavke za izbor najpovoljnijeg izrađivača i izdavaoca memorijskih kartica za digitalne tahografe.

1.3 Realizovane obaveze iz Programa rada Vlade

Programom rada Vlade za 2012. godinu, Ministarstvo je dostavilo Vladi na usvajanje sledeće tematske materijale, i to:

1. Nacionalni plan sigurnosti u vazdušnom saobraćaju;
2. Izveštaj o realizaciji Programa održavanja, rekonstrukcije i modernizacije željezničke infrastrukture za 2011. godinu s Programom izgradnje, održavanja, rekonstrukcije i modernizacije željezničke infrastrukture za 2012. godinu;
3. Izveštaj Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija iz oblasti ekonomske politike o radu i stanju u upravnim oblastima u 2011. godini.

Od planirana četiri predloga zakona, Ministarstvo je dostavilo Vladi na utvrđivanje:

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lukama;
2. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju;

3. Predlog Zakona o željeznici;

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lukama je utvrđen na sjednici Vlade Crne Gore od 21. juna 2012. godine, i isti je u skupštinskoj proceduri.

Predlog zakona o željeznici je utvrđen na sjednici Vlade Crne Gore od 21. juna 2012. godine, i isti je u skupštinskoj proceduri.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju je utvrđen na sjednici Vlade Crne Gore od 10. januara 2013. godine, i isti je u skupštinskoj proceduri.

Predlog zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti u željeznici i Predlog zakona o sigurnosti pomorske plovidbe biće dostavljeni Vladi biće dostavljeni radnim tijelima Vlade i Vladi u II kvartalu 2013. godine.

1.4 Realizovani materijali koji nijesu u Programu rada Vlade

Ministarstvo je u izvještajnom periodu, pripremilo i dostavilo radnim tijelima Vlade i Vladi, na uvrđivanje i donošenje sljedeće predloge zakona i podzakonska akta:

1. Predlog zakona o potvrđivanju Priloga VI MARPOL 73/78 Konvencije;
2. Predlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora za upravljanje sigurnošću u vazdušnom saobraćaju;
3. Predlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora za upravljanje vazdušnim prostorom;
4. Predlog odluke o osnivanju Nacionalne komisije za ispitivanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova;
5. Predlog odluke o raspodjeli dobiti Monteputa d.o.o. Podgorica ostvarena po završnom računu za 2011. godinu;
6. Predlog odluke o izmjeni i dopuni Odluke o visini naknade-putarine za upotrebu tunela "Sozina" i prilaznih saobraćajnica;
7. Predlog odluke o određivanju luka prema značaju.

Zajedno sa naprijed iznijetim Ministarstvo je pripremilo i dostavilo radnim tijelima Vlade i Vladi na usvajanje ukupno 145 radnih materijala (programe, informacije, platforme, izvještaje, planove rada), iz djelokruga svoje nadležnosti, dok je u istom periodu u 2011. godini, dostavilo 144 radnih materijala.

Takođe, Ministarstvo je u posmatranom periodu pratilo i realizovalo zaključke Vlade Crne Gore.

1.5 Podzakonska akta

Ministarstvo je u 2012. godini donijelo, u okviru svoje nadležnosti, iz Sektora pomorskog i željezničkog saobraćaja, dva pravilnika i iz Sektora za drumski i vazdušni saobraćaj i puteve, 20 pravilnika.

Sektor pomorskog i željezničkog saobraćaja, pripremio je pravilnike, koji propisuju sadržaj i način vođenja Registra ugovora o koncesijama u lukama, kao i kriterijume za određivanje objekata od vitalnog značaja u željezničkog saobraćaju.

Sektor za drumski i vazdušni saobraćaj i puteve, pripremio je pravilnike, koji utvrđuju bliže uslove: o obrascu i načinu vođenja evidencije o radnom vremenu lica koja obavljaju mobilnu djelatnost u drumskom prevozu, o načinu prenosa podataka s digitalnog tahografa i memorijske kartice vozača, o sadržaju zahtjeva i dokumentacije za izdavanja memorijskih kartica, o uslovima za parkiranje vozila za javni prevoz putnika ili tereta, o visini naknade po osnovu učešća u raspodjeli prihoda od terminalnih naknada, o obezbjeđivanju kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i drugih vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju vazduhoplovno-tehničkih organizacija i osoblja koje se bave ovim poslovima, o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija, o načinu sprovođenja SAFA programa, o primjeni međunarodnih tehničkih standarda za sigurnost vazdušnog saobraćaja, o pružanju usluga spasilačko - vatrogasne zaštite na aerodromima, o osnovnim pravilima u oblasti civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Evropske Agencije za sigurnost vazdušnog saobraćaja, o zajedničkom korišćenju vazdušnog prostora i operative procedure za izbjegavanje sudara u vazduhu, o uslugama zemaljskog opsluživanja, o uslovima i načinu izdavanja potvrde o osposobljenosti članu kabinske posade vazduhoplova, o primjeni tehničkih zahtjeva za plovidbenost vazduhoplova, motora, elise, djelova i uređaja ili njihovih djelova sadržanih u međunarodnim standardima, o mjestu i načinu nanošenja oznaka državne pripadnosti i registarskih oznaka na vazduhoplovima, uslovima i načinu pružanja hitne ili medicinske pomoći na aerodromu, o mjernim jedinicama u civilnom vazduhoplovstvu, o uslovima i načinu vanaerodromskog slijetanja i polijetanja vazduhoplova i o korišćenju i naknadama za korišćenje putnog pojasa i drugog zemljišta koje pripada državnom putu.

1.6 Međunarodna saradnja

Pripremljeni su i zaključeni sljedeći sporazumi, protokoli i memorandumi:

1. Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o organizovanju graničnog željezničkog saobraćaja.
2. Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Letonije o međunarodnom prevozu u drumskom saobraćaju, potpisan 6. decembra. 2012. godine, u Dablinu;
3. Sporazum o saradnji u oblasti vazdušnog saobraćaja između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Srbije, potpisan 03. februara 2012. godine, u Beogradu;
4. Ugovor o potvrđivanju kontinuiteta pružanja vazduhoplovnih usluga u vazdušnim prostorima Crne Gore i Republike Srbije, potpisan 25. aprila 2012. godine, u Beogradu;
5. Potpisan Memorandum o razumijevanju i parafiran Sporazum o vazdušnom saobraćaju između Vlade Crne Gore i Vlade Države Katar, 30. novembra 2012. godine, u Podgorici;
6. Protokol sa sastanka crnogorsko-grčke Mješovite komisije o međunarodnom drumskom prevozu putnika i tereta, potpisan u Podgorici 5. aprila 2012. godine;
7. Protokol sa sastanka crnogorsko – kosovske mješovite komisije o prevozu putnika i tereta u međunarodnom drumskom saobraćaju, potpisan u Podgorici 11. maja 2012. godine;
8. Protokol sa sastanka crnogorsko – hrvatske mješovite komisije o prevozu putnika i tereta u međunarodnom drumskom saobraćaju, potpisan u Budvi 31. maja 2012. godine.

9. Protokol sa sastanka crnogorsko – njemačke mješovite komisije o prevozu putnika i tereta u međunarodnom drumskom saobraćaju, potpisan u Bonu, 15. juna 2012. godine;
10. Protokol sa sastanka crnogorsko - ukrajinske delegacije o međunarodnom prevozu putnika i tereta u drumskom saobraćaju, potpisan u Podgorici 23. novembra 2012. godine;
11. Protokol između delegacije Ministarstva saobraćaja i pomorstva Crne Gore i delegacije Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine u vezi usaglašavanja kontaktne tačke Jadransko-Jonskog autoputa između Crne Gore i Bosne i Hercegovine, potpisan u Trebinju 28. aprila 2012. godine.

Predlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o organizovanju graničnog željezničkog saobraćaja, Vlada je utvrdila u IV kvartalu 2012. godine, i trenutno se nalazi u skupštinskoj proceduri.

Predstavnici Ministarstva aktivno su učestvovali u radu: Radne grupe za drumski transport Odbora za kopneni transport u organizaciji United Nations Economic Commission for Europe (UNECE); međuresornih radnih grupa i komisija na izradi zakonskih i podzakonskih akata kao i raznih kratkoročnih programa; međuresorske komisije za integrisano upravljanje državnom granicom; komisija za usklađivanje redova vožnje u međumjesnom i međunarodnom drumskom saobraćaju u Privrednoj komori Crne Gore; komisije za izbor prevoznika za obavljanje prevoza učenika i studenata; izrade Ekonomskog i fiskalnog programa za Crnu Goru u oblasti drumskog saobraćaja; ekspertne grupe između Bosne i Hercegovine i Crne Gore po osnovu Protokola sa sastanka Mješovite komisije za drumski prevoz putnika i tereta.

U organizaciji TAIEX-a u oblasti homologacije motornih vozila održano je niz radionica i obuka za službenike Ministarstva saobraćaja i pomorstva, kao i angažovanje eksperta iz ove oblasti koji je u više navrata boravio u Crnoj Gori.

Takođe pomoću instrumenta TAIEX, a u cilju obezbjeđivanja pomoći za usklađivanje zakonodavstva iz oblasti pomorstva sa zakonodavstvom EU, u prethodnom periodu pomoć su pružili eksperti iz Slovenije, koji su obavili reviziju postojećih zakona i dali određene sugestije i komentare radi usklađivanja istih. Pošto je za naredni period planirana izrada podzakonskih akata koji proističu iz zakona koji su bili predmet ove posjete, u toku je priprema aplikacione forme za nastavak prethodne misije, takođe poredstvom TAIEX-a.

Nastavljene su aktivnosti na realizaciji preporuka Pariskog memoranduma o nadzoru države luke. Naime, Pariski memorandum predstavlja izuzetno važan instrument koji ima za cilj ujednačenje i koordinaciju inspeksijskih postupaka u lukama zemalja članica. Nakon posjete Crnoj Gori u novembru 2011. godine, Monitoring tim Paris Mou-a je dostavio 15 preporuka koje Crna Gora treba u naredne tri godine da ispuni kako bi postala punopravni član Paris Mou-a, a koje se odnose na usaglašavanje inspeksijskog nadzora sigurnosti plovidbe sa standardima Paris Mou-a. Da smo na dobrom putu u ostvarivanju postavljenih zahtjeva i da je ostvaren napredak pokazuje i Izvještaj Evropske Komisije za 2012. godinu o napretku Crne Gore.

U Izvještaju o napretku Crne Gore za 2012. godinu procijenjeno je da je za oblast koju obuhvata poglavlje 14. ostvaren dobar napredak u svim vidovima saobraćaja. U narednom periodu se treba usmjeriti na ostvarivanje napretka u pogledu interoperabilnosti željezničkog saobraćaja, osiguranja nezavisnosti željezničkog regulatornog tijela, uspostavljanje organa za istraživanje nesreća, ostvarivanje napretka u oblasti kombinovanog transporta i satelitske

navigacije. Što se tiče poglavlja 21. zaključeno je da se treba nastaviti sa daljim poboljšanjem željezničkih i saobraćajnih veza.

Na osnovu ovog izvještaja, a u cilju ispunjavanja preporuka EK, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je pripremio Plan aktivnosti na ispunjavanju preporuka EK, u koji su unešene sve aktivnosti koje se planiraju ostvariti do 1. septembra 2013. godine, a koje su u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

U februaru 2012. godine, predstavnici Evropske agencije za pomorsku sigurnost posjetili su Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Fakultet za pomorstvo u Kotoru sa ciljem utvrđivanja ispunjenosti uslova u dijelu obuke, obrazovanja i izdavanja potrebnih ovlaštenja pomorcima koji bi bili priznati od strane EU, čime bi naši pomorci mogli biti radno angažovani na brodovima EU. Imajući u vidu pomenute preporuke u toku je izrada Akcionog plana koji treba da bude dostavljen EMSA-i, na razmatranje nakon čega će isti biti upućen Evropskoj komisiji.

Predstavnici Ministarstva saobraćaja i pomorstva su učestvovali na međunarodnim obukama, seminarima i radionicama, koji su organizovani od strane Međunarodne pomorske organizacije - IMO, Evropske agencije za pomorsku sigurnost - EMSA i Regionalnog centra za zaštitu Mediterana od zagađenja sa brodova – REMPEC; Evropske agencije za željeznice-ERA, i South East Europe transport Observatory-SEETO radne grupe za željeznicu.

1.7 Aktivnosti na IPA projektima

Pomorstvo

Tokom 2012. godine su nastavljene aktivnosti oko realizacije ranije predloženih IPA projekata. Ministarstvo je u sklopu IPA 2011 predložilo projekat koji se sastoji od dva podprojekata čiji je nosilac aktivnosti Uprava pomorske sigurnosti:

- Uspostavljanje nadzora pomorskog saobraćaja - VTMISS-a (Vessel Traffic Management Information System);
- Nabavka opreme za hitne intervencije uslijed iznenadnog zagađenja mora sa plovila.

Vrijednost projekta iznosi 3,5 miliona eura, sa kofinansiranjem od 20% (700,000€) koje će obezbijediti u budžetu Crne Gore. Početak realizacije projekata je otpočeo u 2012. godini. Završetak se očekuje 2014 godine.

Osnovni ciljevi projekta su:

- Sprečavanje zagađenja mora sa plovila i plutajućih objekata;
- Povećanje stepena sigurnosti na moru Crne Gore uspostavljanjem nadzora pomorskog saobraćaja - VTMISS-a;
- Ispunjavanje zahtjeva Crne Gore koji se odnose na Direktivu EK 2002/59 koja se odnosi na uspostavljanje VTMISS sistema,;
- Stvaranje tehničkih preduslova za povezivanje Uprave pomorske sigurnosti, odnosno Crne Gore na *SafeSeaNet* (mreža za razmjenu podataka o skretanju brodova formirana od strane Evropske agencije za pomorsku sigurnost – EMSA)
- Nabavka nedostajuće opreme potrebne za prevenciju i borbu protiv iznenadnog zagađenja mora sa brodova i plutajućih objekata.

Tender za nabavku opreme u sklopu IPA 2011 projekta, koji se finansira od strane EU u vrijednosti od 2,800,000€ je objavljen u aprilu 2012. godine, i sastojao se iz dvije partije, odnosno „lot-a“: partija koja se odnosila na VTMISS, i partija koja se odnosila na opremu za zaštitu mora od zagađenja. Otvaranje tendera je bilo u julu 2012. Godine do kada je bilo prispjelo ukupno devet ponuda. Evaluacija ponuda je završena u septembru 2012. godine. Potpisan je ugovor samo za dio koji se tiče VTMISS-a sa italijanskom firmom ELMAN

Vezano za dio koji se tiče nacionalne kontribucije (700,000€), predviđeno da se sredstva usmjere na sledeće aktivnosti:

1. Usluge: Obuka VTS operatera	160,000€
2. Oprema: Nabavka opreme za zaštitu mora od zagađenja, dio koji plaća država	415,000€
3. Usluge: Obuka za korišćenje opreme za zaštitu mora od zagađenja kao i rukovođenje tim akcijama	75,000€
4. Usluge: Izrada studije/plana za Luke zaklona („Place of Refugee“)	50,000€
	UKUPNO: 700,000€

Realizacija ovih projekata koji se finansiraju preko nacionalne kontribucije je veoma bitna za uspešnost čitavog IPA projekta.

Uprava pomorske sigurnosti je, i u 2012. Godini, u okviru Mediteranskog (MED) transnacionalnog programa, koji je dio II komponente IPA programa, učestvovala u izradi projektnih predloga za strateške projekte, i to: MEDES-4MS, SHARP MED i FLOPOLMAR, u cilju jačanja sigurnosti na moru i sprečavanje pomorskih rizika. U septembru 2011. godine odlučeno je da se projekat MEDES-4MS odobri. Projekat MEDES-4MS (Mediterranean Decision Support System for Marine Safety) čine 21 partner sa sjedištem u Italiji, Francuskoj, Španiji, Kipru, Malti, Grčkoj i Crnoj Gori. Vodeći partner je DMS (Department of Merchant Shipping) iz Kipra. Uprava pomorske sigurnosti je jedini partner iz IPA regiona. Implementacija projekta je počela u februaru 2012. godine. Ukupni odobreni budžet projekta je 6,1 mil€. Učešće Crne Gore je 15% (16,800€), od budžeta u iznosu od 112,000€. Projektom je predviđeno i angažovanje eksperta čija je uloga analiza postojećeg stanja u pogledu pomorskog saobraćaja, pomorskih rizika, procijena rizika od zagađenja mora sa plovila kao i sačinjavanje jedinstvene baze podataka za procjenu rizika na Mediteranu. Preduslov za realizaciju projekta je potpisivanje finansijskog Ugovora između Vlade Crne Gore, Evropske komisije i Upravljačkog tijela Mediteranskog programa. Do potpisivanja ovog Ugovora, Crna Gora nema pravo na finansijska sredstva.

Cilj MEDESS-4MS projekta je da uspostavi integrisani servis za praćenje i predviđanje kretanja naftnih mrlja, kako za nacionalne agencije tako i za regionalne agencije kao EMSA i REMPEC (koji su partneri u projektu). Ovaj multi-modalni sistem predviđanja kretanja naftne mrlje će u sebi inkorporirati više postojećih platformi za praćenje kao: CleanSeaNet, AIS, VTMISS i dr. Takođe cilj projekta je da se razvije jedinstveni korisnički interfejs, baziran na WEB tehnologijama, koji će korisnicima pružati interaktivan pristup različitim podacima (AIS, CleanSeaNet), kao i postojećim servisima za praćenje i predviđanje kretanja naftnih mrlja.

Kada je u pitanju Crna Gora, ovaj projekat će biti logični nastavak na IPA 2011 projekat „Uspostava VTMISSa i nabavka opreme za zaštitu mora od zagađenja” i bitan je iz dva segmenta:

- Projekat MEDESS-4MS će omogućiti bolje korišćenje opreme za zaštitu mora od zagađenja koja se nabavlja u sklopu IPA 2011 projekta, na način što će integrisani servisi za predviđanje iz ovog projekta davati prave informacije za postavljanje ove opreme;

- Otkrivanje uzročnika zagađenja mora sa plovila će preko ovog sistema biti olakšano imajući u vidu da će VTMISS sistem u kojem će se čuvati podaci o kretanju brodova (AIS, radarska slika, LRIT, VHF komunikacija), kao i informacije o kretanju naftne mrlje omogućiti lakše otkrivanje počinioca onečišćenja.

Takođe preko ovog projekta, kao i za potrebe realizacije ovog projekta je pokrenuta inicijativa da Crna Gora bude dio sistema MARES. Ovaj sistem je razvila EMSA i nalazi se u Rimu, pod kontrolom ITCG (Obalska straža Italije, koji su takođe partner u ovom projektu), a služi za razmijenu AIS podataka na Mediteranu. Do sada su sagledani tehnički preduslovi Crne Gore u pogledu razmijene AIS podataka i uspostavljena je uspješna probna konekcija na ovaj sistem.

Željeznica

U željezničkom sektoru u toku 2012. sredstva predpristupnih pomoći IPA 07 i IPA 09 su realizovana za projektnu dokumentaciju i remont 11 km pruge na dionici Trebaljevo – Kolašin, ukupne vrijednosti 6 miliona eura. Sredstva od IPA 10 su realizovana u iznosu od 2,9 miliona eura a ostatak se očekuje u I kvartalu 2013. godine.

Za regionalnu IPA III komponentu, odobrena su dva projekta:

- Glavna sanacija kosina, sanacija nestabilnog terena i izgradnja zaštitnih galerija na najkritičnijim djelovima dionice glavne pruge Bar-Vrbnica (Kos-Trebešnica-Lutovo-Bratonožici), u iznosu od 5 miliona eura i
- Modernizacija signalizacije sa nabavkom i ugradnjom nove elektrovučne podstanice i telekomunikacione opreme na dijelu pruge Bar-Vrbnica u iznosu od 3,5 miliona eura.

Tokom oktobra i novembra 2012. godine ERA (Evropska agencija za željeznice) organizovala je seminar iz IPA sredstava, čija je tematika bila budući rad Nacionalnog organa za bezbjednost na željeznici (NSA) i tijela za istraživanje nezgoda, kao i predstavljanje novog, četvrtog paketa direktiva iz oblasti željeznice. Predstavници Ministarstva i Direkcije za željeznice su aktivno učestvovali pomenutom obukama, dok su iskustva sa istih korišćena su pri izradi Nacrta Zakona o interoperabilnosti i bezbjednosti na željeznici.

1.8 Izvršavanje propisa

1.8.1 Izvještaj o radu inspekcije

Obaveze i ovlašćenja, način i postupak vršenja inspekcijskog nadzora u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva utvrđene su odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru, Zakona o opštem upravnom postupku, kao i zakonskim i drugim propisima iz djelokruga rada Ministarstva.

Poslovi inspekcijskog nadzora odnose se na: obezbjeđenje sprovođenja zakonskih i podzakonskih propisa vršenjem inspekcijskog nadzora, kontrola, aktivnosti i mjera i upravnih poslova iz oblasti pomorskog, drumskog, željezničkog i vazdušnog saobraćaja i državnih puteva; sačinjavanje informacija i izvještaja o stanju u ovim oblastima i drugi poslovi utvrđeni propisima.

U 2012. godini, na nivou Ministarstva vršeni su preventivni inspekcijski pregledi i pregledi po prijavi stranaka, od čega:

1.8.1.1 Inspekcija sigurnosti plovidbe

U izvještajnom periodu poslove inspekcijskog nadzora u oblasti pomorstva vršila su četiri inspektora sigurnosti plovidbe prema ovlašćenjima iz Zakona o inspekcijskom nadzoru, Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, Zakona o jahtama, Zakona o lukama, Zakona o moru, Zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata i drugim propisima.

Poslovi nadzora nad sprovođenjem odredaba *Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi* u oblasti sigurnosti i bezbjednosti plovidbe u međunarodnom saobraćaju na moru i unutrašnjim plovnim putevima, obuhvataju vršenje nadzora inspektora bezbjednosti plovidbe nad:

- stranim brodovima u crnogorskim lukama, u pogledu zaštite lica na brodu i zaštite životne sredine;
- brodovima koji vrše međunarodni saobraćaj u pogledu njihove sposobnosti za plovidbu;
- sprovođenjem međunarodnog režima luka i pristaništa u skladu sa međunarodnim obavezama Crne Gore i stanjem luka i pristaništa otvorenih za međunarodni saobraćaj o ispunjavanju uslova za bezbjednost plovidbe;
- uređivanjem i održavanjem plovnih puteva u teritorijalnom moru i objektima za bezbjednost plovidbe na tim plovnim putevima;
- vršenjem radio-službe, koja služi bezbjednosti plovidbe u međunarodnom saobraćaju i zaštiti ljudskog života na moru i održavanjem i radom te službe.

Odredbama *Zakona o jahtama* propisano je da inspektor sigurnosti plovidbe ima obavezu i ovlašćenje da pregleda: državnu pripadnost jahti; upis u registar jahti; oznake i imena jahti; pregled jahti; popis posade i putnika na jahti; posjedovanje vinjete; plovila koja se nalaze na jahti; isprave na jahti koja plovi u vodama Crne Gore; sredstva i opremu na jahti za sprječavanje zagađenja mora; ispunjenost uslova o zaštiti ljudskih života na moru; ovlašćenje posade odnosno sertifikate o osposobljenosti članova posade; kao i knjigu evidencije iznajmljivanja jahti.

Odredbama *Zakona o lukama* propisano je da inspektor sigurnosti plovidbe ima obavezu i ovlašćenje da u luci kontroliše:

- pristajanje, privezivanje, odvezivanje, sidrenje brodova, jahti, čamaca i drugih plovnih ili plutajućih objekata i njihovu plovidbu;
- ukrcaj i iskrcaj putnika i pretovar, utovar i istovar tereta;
- postrojenja, uređaje, opremu i naprave smještene u luci, ako ta postrojenja, uređaji, oprema i naprave mogu ugroziti plovidbu ili zagađiti obalu i more;
- održavanje čistoće u luci i na moru od zagađenja sa plovnih objekata; lučku pilotažu.

Odredbama *Zakona o zaštiti mora od zagađenja sa plovnih objekata* propisano je da inspektor sigurnosti plovidbe ima obavezu i ovlašćenje da :

- vrši pregled opreme, sredstava i uređaja na brodu i u luci koji mogu izazvati zagađivanje mora;
- naloži uzimanje uzorka iz balastnih voda;
- naredi prikupljanje uzoraka i vršenje analize ovlašćenoj instituciji i izda nalog koncesionaru da preduzme potrebne mjere radi suzbijanja, smanjenja i otklanjanja posljedica zagađivanja u lučkom području;
- brodu zabrani isplavljanje ako postoji opasnost da može izazvati zagađivanje, kao i dr. propisano zakonom.

U 2012. godini, izvršeno je ukupno 1189 inspekcijskih pregleda, prvostepenih upravnih predmeta po zahtjevu stranaka i po službenoj dužnosti:

donijeto rješenja	181
izvršeno rješenja	181
djelimično izvršeno rješenja	0
neizvršeno rješenja	0
izrečeno i izvršeno mandatnih kazni	172
broj kontrola	1189
broj kontrola pri kojima rješenje nije donešeno.....	1008

1.8.1.2 Inspekcija za drumski saobraćaj

Poslove inspekcijskog nadzora u oblasti drumskog saobraćaja vršila su četiri inspektora za drumski saobraćaj i rješenjem ministra privremeno je bio ovlašten jedan službenik prema ovlaštenjima iz Zakona o inspekcijskom nadzoru, Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju i drugim propisima.

Prema odredbama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju, inspektor je ovlašten da:

- pregleda: motorna vozila; autobuske stanice; glavna autobuska stajališta; autobuska stajališta; teretne stanice; ugovore; prevozne isprave; licence; izvode licence; dozvole; odobrenja, rješenja, redove vožnje i drugu dokumentaciju koja omogućava uvid u poslovanje prevoznika, lica koje upravlja autobuskom stanicom, glavnim autobuskim stajalištem ili teretnom stanicom, kao i da utvrđuje identitet tih lica;
- naredi otklanjanje nedostataka u vezi: ispunjavanja propisanih uslova za obavljanje javnog prevoza putnika i tereta; prevoza za sopstvene potrebe; uslova za rad autobuskih stanica, glavnih autobuskih stajališta i teretnih stanica; uredne kontrole tehničke ispravnosti vozila; pridržavanja reda vožnje; izvršavanja zadataka i poslova stručnog i voznog osoblja.

U 2012. godini izvršeno je ukupno 148 preventivnih inspekcijskih pregleda i pregleda po prijavi stranaka:

donijeto rješenja	71
izvršeno rješenja	71
djelimično izvršeno rješenja	0
neizvršeno rješenja	0
- izrečeno i izvršeno mandatnih kazni	365
- broj kontrola	148
- broj kontrola nakon kojih nije bilo potrebno donositi rješenje.....	77

1.8.1.3 Inspekcija za državne puteve

Inspekcijski nadzor nad stanjem državnih puteva (magistralni i regionalni putevi) vršila su dva inspektora za državne puteve u skladu s odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru, Zakona o putevima i drugim propisima.

Prema odredbama Zakona o putevima, inspektor je ovlašten da:

- pregleda radove na rekonstrukciji i održavanju javnog puta, njegovog dijela i putnog objekta;
- pregleda tehničku i drugu dokumentaciju za rekonstrukciju i održavanje javnog puta, njegovog dijela i putnog objekta;
- kontroliše izvođenje radova redovnog održavanja puteva, koji su predmet ugovora o održavanju javnih puteva;
- kontroliše stanje javnog puta, njegovog dijela i putnog objekta;
- prati pravilno održavanje javnog puta, njegovog dijela i putnog objekta u skladu sa tehničkim i drugim propisima i uslovima kojima se osigurava sposobnost javnog puta, njegovog dijela i putnog objekta za nesmetano i bezbjedno odvijanje saobraćaja;
- kontroliše uslove odvijanja saobraćaja na javnom putu;
- kontroliše pravilno i redovno sprovođenje propisanih mjera zaštite javnog puta;
- prati primjenu tehničkih propisa, tehničkih normativa i standarda i normi kvaliteta prilikom izvođenja radova i upotrebe materijala kod rekonstrukcije i održavanja javnog puta;
- kontroliše da li izvođač radova na rekonstrukciji javnog puta, njegovog dijela i putnog objekta vodi knjigu inspekcije i građevinski dnevnik na propisan način;
- provjerava da li se javni put, njegov dio i putni objekat koristi na osnovu izdate upotrebne dozvole, da li je izdata na propisan način.

U 2012. godini izvršeno je ukupno 163 preventivnih inspekcijskih pregleda i pregleda po prijavi stranaka, od čega:

donijeto rješenja	16
izvršeno rješenja	16
djelimično izvršeno rješenja	0
neizvršeno rješenja	0
izrečeno i izvršeno mandatnih kazni	0
broj kontrola	163
broj kontrola nakon kojih nije bilo potrebno donositi rješenje.....	147

1.8.1.4 Inspekcija u željezničkom saobraćaju

Poslove inspekcije željezničkog saobraćaja obavljao je jedan inspektor za željeznički saobraćaj u skladu sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o željeznici, Zakonom o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i drugim propisima.

Odredbama *Zakona o željeznici* i *Zakona o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju*, propisane su obaveze i ovlašćenje inspektora, od kojih su najznačajnije:

- da li se željeznički saobraćaj vrši na način i pod uslovima utvrđenim pomenutim zakonima;
- da li je upravljač infrastrukture odnosno prevoznik organizovao unutrašnju kontrolu nad bezbjednim odvijanjem željezničkog saobraćaja i da li se ta kontrola redovno i efikasno vrši;
- provjera tehničke dokumentacije za modernizaciju i održavanje infrastrukture kao i izvođenje radova na infrastrukturi;
- provjera stanja i pravilnog održavanja infrastrukture i voznih sredstava sa stanovišta bezbjednosti saobraćaja;
- provjera poštovanja utvrđenog i objavljenog reda vožnje;
- provjera stručne obučenosti i zdravstvene sposobnosti radnika koji neposredno vrše željeznički saobraćaj;
- provjera bezbjednosti saobraćaja na putnim prelazima i ukrštanjima pruga;

- provjera odredbi koje se odnose na zaštitni pružni pojas i dr.

U izvještajnom periodu bilo je 32 preventivnih inspekcijskih pregleda i pregleda po prijavi stranaka, dok je 8 predmeta preneseno iz 2011. godine, i to:

donijeto rješenja	13
izvršeno rješenja	13
djelimično izvršeno rješenja	0
neizvršeno rješenja	13
izrečeno i izvršeno mandatnih kazni	0
broj kontrola	32.

Napomena: Iz oblasti inspekcijskog vršenja nadzora u željezničkom saobraćaju, neizvršena rješenja su:

2011. godina:

1. Dva rješenja koja se odnose na uklanjanje određenih nedostataka na željezničkoj infrastrukturi (kolosjecima u Depou Bar i Luci Bar), zbog nedovoljno razjašnjenih imovinskih odnosa nastalih prilikom restrukturiranja Željeznice Crne Gore AD i Luka Bar AD;
2. Dva rješenja se tču određenih nedostataka na mostovima Željezničke infrastrukture Crne Gore, zbog duge tenderske procedure i teškoća finansijske prirode u vezi realizacije projekata;
3. Jedno rješenje nije izvršeno zbog nemogućnosti da se tri željeznička društva usaglase oko uzroka nastanka jednog vanrednog događaja; i
4. Tri rješenja se odnose na rušenje objekata koji su nelegalno izgrađeni pored željezničkih pruga koje investitori nijesu dobrovoljno porušili.

2012. godina:

1. Za dva rješenja rok ističe u 2013. godinu;
2. Tri rješenja se odnose na nelegalno izgrađene objekte u blizini željezničkih pruga koji nijesu dobrovoljno porušeni od strane investitora.

U izvještajnom periodu nema predmeta koji čekaju na rješavanje u 2012. godini, a koji se odnose na drugostepeni upravni postupak.

1.8.1.5 Inspekcija za vazdušni saobraćaj

Poslove inspekcije vazdušnog saobraćaja obavljao je jedan ovlašćeni inspektor za vazdušni saobraćaj u skladu sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o vazdušnom saobraćaju, i drugim propisima.

Odredbama *Zakona o vazdušnom saobraćaju*, propisane su obaveze i ovlašćenje inspektora, od kojih su najznačajnije:

- da li se vazdušni saobraćaj vrši na način i pod uslovima utvrđenim pomenutim zakonima;
- da li vazduhoplovi, vazduhoplovni uređaji, aerodromi i objekti, sredstava i oprema za bezbjednost vazdušnog saobraćaja, isprava, knjiga i druge dokumentacije se obavlja, tj. vodi na način propisan Zakonom;

- provjera i nadzor odredbi Zakona, kojima je propisan inspekcijski nadzor u vazdušnom saobraćaju;
- primjena drugih odredbi propisa, koji se odnose na vazdušni saobraćaj.

Napomena: Zakonom o vazdušnom saobraćaju, propisane su nadležnosti nadzornika i inspektora, s tim što nadzor se vrši u okviru Agencije za civilno vazduhoplovstvo, dok je inspekcijski nadzor u Ministarstvu saobraćaja i pomorstva.

1.8.2 Prvostepeni upravni postupak - SPI

U prvostepenom upravnom postupku, u Ministarstvu za 2012. godinu, podnijeto je 64 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, koji su riješeni na sljedeći način:

- broj podnesenih zahtjeva.....	64
- broj postupaka u toku.....	8
- broj usvojenih zahtjeva	28
- broj odbijenih zahtjeva	20
- broj odbačenih zahtjeva	7
- broj prosljeđenih na nadležnost	1
- broj podnesenih tužbi.....	11
- broj usvojenih tužbi.....	6
- broj odbijenih tužbi.....	1
- broj nedonešenih presuda.....	4

1.8.3 Drugostepeni upravni postupak

U drugostepenom upravnom postupku, u Ministarstvu za 2012. godinu, podnijeto je 55 žalbi na rješenja prvostepenih organa, koje su riješene na sljedeći način:

- broj riješenih žalbi.....	55
- broj postupaka u toku.....	1
- broj usvojenih žalbi.....	9
- broj odbijenih žalbi.....	37
- broj odbačenih žalbi.....	8
- broj prosljeđenih na nadležnost	1
- broj podnesenih tužbi.....	22
- broj usvojenih tužbi.....	1
- broj odbijenih tužbi.....	0
- broj nedonešenih presuda.....	21

1.8.4 Prekršajni postupak

Prekršajni postupci iz djelokruga rada Ministarstva za izvještajni period su dati u tabeli 1.

Tabela 1

inspekcija prekrš. postupci	inspekcija sigurnosti plovidbe	inspekcija za drumski saobraćaj	inspekcija za državne puteve	inspekcija u željezničko m saobraćaju	ukupno
podneseni zahtjevi	3	16	-	-	19
pokrenuti postupci	3	11	-	-	14
odbačeni zahtjevi	-	-	-	-	-
okončani postupci	1	13	-	-	14
obustavljeni postupci	-	-	-	-	-
postupci u toku	2	3	-	-	5
izrečene novčane kazne	172	8	-	-	180
iznos izrečenih i naplaćenih novčanih kazni i troškova postupka	21.150,00	14.202,50	-	-	35.352,50

2. IZVJEŠTAJ ORGANA UPRAVE IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA

2.1 UPRAVA POMORSKE SIGURNOSTI

2.1.1 Djelokrug rada

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave propisano su poslovi koje vrši Uprava pomorske sigurnosti.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave pomorske sigurnosti, Uprava je organizovana na sljedeći način:

1. Odjeljenje tehničkog inspektorata plovni i plutajućih objekata
2. Odjeljenje za zaštitu mora od zagađenja sa plovni objekata
3. Odjeljenje pomorskih telekomunikacija
4. Odjeljenje traganja i spašavanja na moru
5. Odjeljenje pomorske signalizacije
6. Odjeljenje registra jahti

7. Služba za opšte poslove, finansije i tehničko održavanje

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, sistematizovano je ukupno 60 službeničkih i namješteničkih mjesta, od čega je u 2012. godini, u radnom odnosu na neodređeno vrijeme bilo 54 službenika i namještenika, a na određeno vrijeme 1.

2.1.2 Prioritetne aktivnosti

Aktivnosti Uprave u 2012. godini bile su usmjerene na izdavanje tehničke dokumentacije; obezbjeđenje dežurstva na međunarodnim frekvencijama za poziv opasnosti i sigurnosti; obezbjeđivanje pravilnog funkcionisanja pomorske rasvjete i naplate naknada za korišćenje plovnih puteva u obalnom moru Crne Gore; učestvovanje na izradi propisa iz oblasti pomorstva i IPA projekata, kao i sprovođenju međunarodne saradnje i saradnje sa međunarodnim organizacijama iz oblasti pomorstva.

IMSO (International Mobile Satellite Organization – Međunarodna organizacija za pokretne satelite) je februaru 2012. godine obavio godišnju kontrolu crnogorskog LRIT Data Centra za 2011. godinu. Prilikom kontrole nije bilo primjedbi i sve je bilo u skladu sa važećim pravilima i standardima. Crnogorski LRIT Data Centar je tokom kontrole demonstrirao visoke standarde. IMSO je o izvršenoj kontroli podnio izvještaj IMO-u. (International Maritime Organization – Međunarodna pomorska organizacija).

Tokom 2012. godine Uprava je učestvovala 19 puta u akcijama traganja i spašavanja (Distress) u zoni odgovornosti i dvije akcije evakuacije povrijeđenih osoba sa stranog broda. Primljeno je 34 Distress poziva opasnosti van zone odgovornosti kao i 1488 „Adriatic traffic“ izvještaja. U istom periodu emitovana je jedna poruka sigurnosti (Safety), 38 pomorska radio oglasa (upozorenja na opasnost na moru) i 1095 pomorska vremenska izvještaja. Shodno zaključcima Vlade Crne Gore od 12. januara 2012. godine u Upravi je izrađeno 5 prijedloga standardnih operativnih procedura (SOP) koje se tiču misija na moru, i to:

- a. SOP Traganje I spašavanje na moru
- b. SOP Zaštita mora od zagađenja sa plovnih objekata
- c. SOP Nadzor I kontrola pomorskog saobraćaja
- d. SOP Inspekcijski nadzor plovni i plutajućih objekata u Crnoj Gori
- e. SOP Bezbjednost brodova I luka otvorenih za međunarodni saobraćaj

Pripremljeni Prijedlozi procedura su urađeni u saradnji sa Ministarstvom saobraćaja i pomorstva.

U periodu izvještavanja Uprava je izvršila 643 tehničkih pregleda plovni i plutajućih objekata, kao i održavanje 172 objekata sigurnosti plovidbe (svetionici, obalna svjetla, lučka svjetla, plutače i dnevne oznake). Izvršeno je obilježavanje svjetlosnom signalizacijom Plovnog puta Virpazar – Murići kada je postavljeno 6 svjetlećih plutača. U saradnji sa Zavodom za hidrometeorologiju na osnovu elaborata, kontrole pomorskih svjetala izrađena je publikacija Popisa svjetala crnogorske obale Jadranskog mora i Skadarskog jezera.

Sistem menadžmenta kvalitetom Uprave je tokom 2012. godine primjenjivan, održavan i kontinuirano unaprijeđivan u skladu sa zahtjevima standarda MEST ISO 9001:2009. U decembru 2012. godine je od strane sertifikacione kuće Lloyd's Register izvršena nadzorna provjera primjene sistema menadžmenta kvalitetom kada je u izvještaju konstatovano da je sistem u potpunosti usklađen sa zahtjevima standarda i da se kontinuirano unaprijeđuje-

U Registar jahti Crne Gore tokom 2012. godine upisano je 28 jahti od kojih je 8 u vlasništvu crnogorskih državljana a 20 je registrovano u vlasništvu stranih državljana. Iz Registra jahti Crne Gore brisano je 11 jahti od čega je 3 brisano na zahtjev vlasnika a 8 je brisano po osnovu službene dužnosti nakon isteka sertifikata.

Ostvareni prihodi (naknade bezbjednosti plovidbe, tehničkih pregleda plovniha objekata i upisa jahti) su iznosili 1,593,216.47€ što je za 6,73% više u odnosu na prošlu godinu kada je ostvareno 1,492,790.32 €.

Realizovani izdaci Uprave pomorske sigurnosti u 2012.godini iznose 752.285,84 € i u odnosu na 2011.godinu u kojoj su realizovani izdaci iznosili 880.859,75 €, manji su za 14,60 procenata. Navedeni izdaci u 2012.godini u ukupnom iznosu od 752.285,84 € realizovani su kako slijedi:

- Sa programa Uprave pomorske sigurnosti 410022601 – 315.508,04 €, u periodu do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2012.godinu (SL.list CG br.29/12),
- Sa programa Ministarstva saobraćaja i pomorstva 410012601 – 436.777,80 €, od stupanja na snagu pomenutog Zakona

2.1.4 Međunarodna saradnja

Presdsavnici Uprave pomorske sigurnosti su učestvovali na međunarodnim obukama, seminarima i radionicama, 9 službenika i namještenika je učestvovalo na 19 seminara i radionica. Međunarodni seminari i radionice su organizovani od strane Međunarodne pomorske organizacije IMO, Evropske agencije za pomorsku sigurnost EMSA, Regionalni centar za zaštitu Mediterana od zagađenja sa brodova REMPEC i Centra za kvalitet Podgorica.

2.2 LUČKA UPRAVA

Djelokrug rada

Uredbom o organizaciji i načinu rada organa državne uprave propisano je koje poslove vrši Lučka uprava kao organ uprave u sastavu Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Lučke uprave, koji je Vlada utvrdila 30. juna 2011. godine, Lučka uprava je organizovana na sledeći način:

- Odjeljenje za luke i
- Služba pravno-opštin i finansijsko-knjigovodstvenih poslova.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sistematizovano je ukupno 12 službeničkih i namješteničkih mjesta, od čega je u 2012. godini, u radnom odnosu na neodređeno vrijeme bilo 2 službenika i namještenika, na određeno vrijeme 3 jedan pripravnik i direktor Uprave, ukupno 7 zaposlenih.

Prioritetne aktivnosti

Slijedeći odrednice definisane politikom rada i razvoja Lučke uprave, aktivnosti u 2012. godini, su bile usmjerene na dva podjednako značajna segmenta: briga o održavanju, razvoju i

modernizaciji lučke infrastrukture i suprastrukture luka nacionalnog značaja na jednoj i praćenje implementacije zaključenih, kao i pripremu za zaključivanje novih koncesionih ugovora odnosno stvaranje pretpostavki, da preostala dva operatera na lučkim područjima luka od nacionalnog značaja (privredno društvo AD "Kontejnerski terminal i generalni tereti" Bar i AD "Luka Kotor" Kotor), regulišu faktičko stanje i preuzmu prava i obaveze u skladu sa Zakonom o lukama.

U skladu sa Zakonu o lukama (Sl.list CG" br. 51/2008), a u cilju rješavanja infrastrukturnih pitanja i razvoja lučkog područja, sa svim pripadajućim modernim trgovačkim sadržajima u kontejnerskom pometu i prometu generalnih tereta, a u smislu odredbi Odluke o određivanju luka prema značaju („Sl.list CG“ broj 20/11), 26.07.2012. godine zaključen je sporazum sa AD „Kontejnerski terminala i generalni tereti“. Sporazumom je, u odnosu na AD KTGT Bar, Lučka uprava preuzela zakonske ingerencije. Određeno je da AD AD KTGT koristi 37,96% lučkog područja ili na kopnu 518.790 m² kao i koncesiona naknada u iznosu od 23.073,00 eura sa početkom primjene od 01.03.2012. godine. Ovim je uz Aneks I na Ugovor o korišćenju morskog dobra, zaključenim krajem jula 2011. godine između JP Morsko dobro, „Luke Bar“ AD i Lučke uprave, u punom kapacitetu na Upravu prenijeta nadležnost kao i praćenje implementacije pomenutog ugovora na cijelom području luke Bar.

Za luku Kotor je izrađen nacrt Koncesionog akta za davanje koncesije za privredno korišćenje luke na području K.O. I Kotor. Obavljena javna rasprava vezana za nacrt, sačinjena informacija o javnoj raspravi i uz nacrt dostavljena resornom Ministarstvu.

Saglasno Zaključku Vlade sa AD „Marina“ Bar, 27.12.2012. godine zaključen je Aneks I na Ugovor o koncesiji kojim je umjesto kat. parc. 5736 K.O. Novi Bar od 12.597 m², pripala nova kat.parc. 5736/2 od 5285 m², kao i oslobođenje obaveze plaćanja fiksnog dijela koncesione naknade za 2012. godinu od 125.782,00 eura, sa umanjenjem fiksnog dijela koncesione naknade za 11% za vrijeme trajanja Ugovora o koncesiji, počev od 2013. godine.

Kako je Odlukom o određivanju luka prema značaju („Sl. list CG“ br 20/2011) određeno da je luka od nacionalnog značaja i brodogradilišna luka Bijela, koju koristi Jadransko brodogradilište AD Bijela po osnovu Ugovora o koncesiji Ov. br.40685/10 od 19.11.2010. godine, te obzirom da je članom 2. Zakonom o lukama („Sl. list CG“ br. 51/2008) predviđeno da su lučko zemljište i infrastruktura u državnoj svojini, a da se infrastruktura na području brodogradilišne luke u Bijeloj vodila u knjigama Jadranskog brodogradilišta AD Bijela kao svojina te kompanije, ista je u skladu sa zaključcima Vlade isknjižena uz nadoknadu, iz vlasništva Jadranskog brodogradilišta AD Bijela i prenijeta u svojinu države Crne Gore.

Pripremljen je za zaključivanje sa Jadranskim brodogradilištem AD Bijela, takođe, shodno zaključcima Vlade, Aneks I na Ugovor o koncesije Ov.br.40685/10 od 19.11.2010. godine. Razlog za predmetni Aneks je ciljana realizacija investicije u koncesionom području u dijelu brodogradilišne luke u kojem će se odvijati djelatnost popravki jahti. Činjenica da se privode kraju pregovori sa Brooklet Limited sa Kipra o osnivanju zajedničke kompanije Montenegro Yacht Repair d.o.o. za koju je garant kompanija Adriatic Marinas d.o.o. Tivat. Na novoformiranu kompaniju Montenegro Yacht Repair d.o.o. prenio bi se dio prava i obaveza iz Ugovora o koncesiji Ov.br. 40685/10. Pregovore sa predstavnicima kompanije Adriatic Marinas d.o.o. Tivat vodi Pregovarački tim formiran zaključcima Vlade Crne Gore od 28.07.2011. godine.

Za poterbe prenosa dijela prava i obaveza iz Ugovora o koncesiji izvršena je parcelacija kat. parcele 766 LN 227 K.O. Bijela, na načina da se izdvojila Lokacija namijenjena pogonu za popravke jahti, koja je sada označena kao kat. parcela 766/2 i evidentirana je u LN 1664 K.O. Bijela. Istu čini 18.916 m² ranije kat. parcele 766 i 233 m² od kat. parcele 2935, kao i zemljište pod objektima 18,19, 21, 22 i 41. Preostali dio kat. parcele 766, u površini od 74.780 m² i 1.605 m² sada je označen kao kat. parcela 766/1. Polazeći od navedenog potrebno je izmijeniti alineju a). u tački 2., u podtačka 2.1., stav 1., kako je to u ovom Aneksu predloženo.

S obzirom da je Ugovoru o prenosu dijela prava i obaveza iz Ugovoru o koncesiji Ov. br. 40685/10 predviđeno da je Podkoncesionar obavezan da izvrši obaveze predviđene Investicionim programom u roku od 4 godine, računajući od dana kada shodno podtački 4.3. tog Ugovora otpočne izvršenje Investicionog programa, potrebno je u Ugovoru o koncesiji Ov. br. 40685/10 bilo izmijeniti rok za dovršetak adaptacije, rekonstrukcije i izgradnje u dijelu brodogradilišne luke opredjeljenom za razvoj nove djelatnosti popravki jahti sa 24 na 48 mjeseci.

Izvršena je i korekcija fiksnog dijela koncesione naknade na način da se ista od 01.01.2014. godine uveća za 87.302,70 eura + PDV, za narednih 27 godina, posljedica je transakcija koju je odobrila Vlada, a kojom je država Crna Gora nadoknadila Jadranskom brodogradilištu AD procijenjenu vrijednost infrastrukture u brodogradilišnoj luci, koja je isknižena iz imovine kompanije i u skladu sa Zakonom o lukama prenjeta u svojini države Crne Gore.

Ugovorne obaveze koncesionara po osnovu koncesione naknade (fiksno dijela za 2012.godinu i varijabilnog za 2011. godinu):

Koncesionar AD „Marina“ Bar

Fiksni dio koncesione naknade u iznosu: 125 782,29 €

Oslobođeni plaćanja Zaključkom Vlade, br. 06-2241/2, od 25 oktobra 2012 godine.

Varijabilni dio koncesione naknade za 2011. godinu: obračunata saglasno propisima na iznos od 21.559,86 €, uplaćena 08.03.2012. godine.

Koncesionar „Ocean Montenegro“ d.o.o. Bar

Fiksni dio koncesione naknade u iznosu: 28 352,50 € jednokratno je doznačena u korist budžeta Crne Gore.

Varijabilni dio koncesione naknade za 2011.godinu: obračunata saglasno propisima na iznos 16.893,43 € i uplaćena u predviđenom roku.

Koncesionar AD „Jadransko brodogradilište „ Bijela

Fiksni dio koncesione naknade u ukupnom iznosu: 36.000,00€ bez PDV-a

Uplaćene tri rate, u iznosu od 27 000 €, koncesionar **duguje, jednu ratu na iznosu od 9000 €**

Varijabilni dio koncesione naknade za 2011.godinu iznosi: 36 724,30 €, obračunat 10.12.2012, nije uplaćena. Zbog žalbe koncesionara na rješenje o varijabilnom dijelu naknade pokrenut je upravni postupak.

Koncesionar AD „Luka Bar“

Aneksom I na Ugovor o korišćenju morskog dobra, utvrđena je ukupna *koncesiona naknada na iznos od: 38.071,74€*

Koncesionar je cjelokupan iznos zaključno sa 31.12. 2011. godine uplatio u korist budžeta Crne Gore.

Koncesionar AD KTGT Bar

U skladu sa Sporazumom određena je fiksna koncesiona naknada za 2012 u iznosu od: **23.483,29 €**

Zaključno sa 31.12.2012. godine uplaćeno 3.000,00 rzalika naime neuplaćenog dijela 20.483,29 €.

Na osnovu iznijetog proizilazi, da je planirani prihod od koncesione naknade, prethodno umanjen, iz navedenih razloga (za stornirani iznos od 125.782,29 € naime fiksnog dijela

koncesione naknade koncesionaru AD „Marina“ Bar), u 2012. Godini, ukupno **201.085,12 €** (a sastoji se od fiksnog dijela koncesione naknade **125.907,53** eura i **75.177,59** eura varijabilnog), ostvaren (sredstva doznačena u korist budžeta CG) zaključno sa 31.12.2012. godine u iznosu od **134.880,53 €**, ili u procentima **67%**.

Fiksni dio koncesione naknade je limitiran ranijim Ugovorima sa JP Morsko dobro i sredstva prikupljenja po tom osnovu nijesu dovoljna za veća ulaganja u lučku infrastrukturu. Sredstva od korišćenja lučke infrastrukture (naknada za upotrebu obale, brodsku ležarinu i sidrišta) je prihod operatora (koncesionara) i po tom osnovu imaju ugovornu obavezu da kroz investiciono i tekuće održavanje upravljaju lučkom infrastrukturom. Nego i pored toga na osnovu prikupljenih podataka o stanju infrastrukture, tokom 2012. godine, u prijedlogu budžeta Crne Gore za 2013. godinu biće potrebno obezbijediti sredstva za najprioritetnije intervencije, kao i u dogovoru sa Ministarstvom finansija, odrediti metodologiju alokacije sredstava u korist izvođačkih infrastrukturnih projekata, prethodno usaglašenih sa lučkim operaterima.

Implementacija koncesionog ugovora, zaključenog između Vlade Crne Gore i AD "Marina" Bar (većinski vlasnik strani partner), i realizacija investicionih ulaganja u nove kapacitete, ni u ovoj godini nije ostvarena. S obzirom da je izrada "DSL za sektor 56 Luka Bar" još uvijek u toku, realno je očekivati da investiciona ulaganja, za period od pet godina počnu tek krajem 2013. godine. Takođe, kada je u pitanju primjena ovog ugovora evidentni su problemi nastali oko tzv. komunalnih vezova i smještaja ribarskih brodova za koje se mora iznaći rješenje prije otpočinjanja ugovornih investicija.

Slijedom zaključaka Vlade i Uprava je kao korisnik budžeta bila zadužena da donese knjige procedura koje će za sve poslovne procese, pitanja imovine, staranja o imovini i zaštite imovine uključivati opis procedure, ovlašćena lica, kontrolne mehanizme kao i kadrovska pitanja i o tome obavijestiti Ministarstvo finansija – Centralnu jedinicu za harmonizaciju. U skladu sa dobijenim upustvima za pripremu knjige procedura Uprava je napravila izvještaj i dostavila nadležnom ministarstvu, kao i postupila u skladu sa odredbama Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru.

U normativnom dijelu prioritetne aktivnosti su bili vezane za učešće u izradi: Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lukama, koji je već u proceduri u Skupštini Crne Gore, Nacrta Pravilnika o visini naknada za lučku infrastrukturu, kao i učešće u izradi zakonskih i podzakonskih akata koji se tiču obavljanja pomorskog saobraćaja i lučkih usluga.

Ostale aktivnosti Uprave su u 2012.godini odnosile su se na: praćenje toka i završetka svih projekata u lukama od nacionalnog značaja započetih prije njihovog zvaničnog proglašenja i sagledavanje stanja lučke infra i suprastrukture u vlasništvu države, kao i načina njene organizacije, funkcionisanja i stavljanja u operativnu funkciju od strane privrednih subjekata kojima je dato pravo na njeno korišćenje radi obavljanja neke od lučkih djelatnosti.

Međunarodna saradnja

U prošloj godini osim saradnje sa lučkim upravama Rijeke i Dubrovnika, proširena je i na lučku upravu luke Ploče u Hrvatskoj i Kopar u Sloveniji.

Brzi razvoj kruzing turizma i potreba stalne i kvalitetne prisutnosti u toj oblasti bio je razlog da se pripremi pristupni plan učlanjenja Lučke uprave u Udruženje Med kruza (MedCruisa). MedCruise je neprofitna organizacija koja promoviše područje Mediterana kao destinaciju kružnih putovanja, a posebno članove MedCruisea. Područje djelovanja je Sredozemno more i susjedna područja u Atlanskom okeanu, Crnom moru i Crvenom moru. Svojim radom povećava

i promoviše učinak luka za brodove na kružnim putovanjima putem razmjene podataka važnih za promet putnika na kružnim putovanjima, razvoj novih vrsta turizma u geografskim područjima u kojima se nalaze luke za brodove na kružnim putovanjima, novim tehnikama odnosno tehnologijama pri razvoju luka za brodove na kružnim putovanjima, te pomoći u organizaciji luka, administraciji i rukovođenju. Podstiče razvoj planova za sigurnosnu zaštitu lučkih prostora u cilju povećanja stepena sigurnosti luka, kao i učešće u mehanizmu za brzo širenje sigurnosnih podataka važnih za brodove i/ili luke. Njen značaj ogleda se i u razvoju dobrih odnosa i saradnje svih svjetskih luka za brodove na kružnim putovanjima kao i sve djelatnosti vezane uz kružna putovanja uz nastojanje da postanje uravnoteženo Udruženje luka različite veličine iz različitih regija, zemalja i kultura, bez obzira na to pripadaju li Evropskoj zajednici ili ne. Sve ovo je bila potreba da Uprava aplicira i na generalnoj skupštini Udruženja Med kruza (MedCruisa) održanoj prvog juna 2012. godine u Tunisu, bude primljena za redovnog člana ove međunarodne asocijacije na predlog Lučke uprave Dubrovnik.

U okviru međunarodne saradnje, Lučka uprava je uz podršku Ministarstva saobraćaja i pomorstva, prihvatila inicijativu Pomorskog instituta iz Splita, da u saradnji sa AD „Kontejnerski terminal i generalni tereti“ Bar, organizuje, razgovore početkom 2013. godine, vezane za otvorenu ponudu učešća u međunarodnom projektu, na temu „RAZVOJ SREDNJEJADRANSKIH LUKA“.

2.3 DIREKCIJA ZA SAOBRAĆAJ

2.3.1 Djelokrug rada i struktura zaposlenih

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave propisano je da Direkcija za saobraćaj vrši sljedeće poslove:

- planiranje i analiza (izrada strategije održavanja i razvoja puteva, izrada srednjoročnog programa i izrada godišnjih planova održavanja i razvoja državnih puteva);
- priprema poziva na nadmetanje i zaključivanje ugovora za izradu tehničke dokumentacije, zaključivanje ugovora za izvođenje radova na izgradnji rekonstrukciji, zaključivanje ugovora za redovno i investiciono održavanje i zaključivanje ugovora za poslove pružanja tehničke pomoći motorizovanim učesnicima u saobraćaju na javnim putevima, davanje obavještenja o stanju prohodnosti javnih puteva i vršenju drugih poslova od značaja za nesmetano odvijanje saobraćaja na javnim putevima;
- kontrole nad izvođenjem radova;
- planiranja redovnog održavanja državnih puteva;
- stručne kontrole nad redovnim održavanjem državnih puteva;
- vođene baze putnih podataka;
- arhiviranje tehničke dokumentacije za državne puteve;
- praćenje utroška finansijskih sredstava;
- pripreme finansijske dokumentacije za kreditna ili donatorska sredstva;
- pokretanje postupka za rješavanje imovinsko pravnih poslova potrebnih za izgradnju i rekonstrukciju puteva;
- vođenje evidencije o nepokretnostima koje pripadaju državnim putevima;
- izdavanje saglasnosti i sklapanje ugovora za korišćenje putnog zemljišta za obavljanje komercijalnih djelatnosti, izdavanje saglasnosti za postavljanje instalacija u putnom pojasu, izdavanje saglasnosti za priključak na put, izdavanje saglasnosti za postavljanje reklamnih tabli i panoa pored puteva;
- izdavanje i ukidanje dozvola za prevoz putnika i tereta u međunarodnom prevozu, prevozu između država članica i međumjesnom unutrašnjem prevozu u drumskom saobraćaju;

- izdavanje i ukidanje licenci za javni prevoz putnika i tereta u unutrašnjem i međunarodnom drumskom saobraćaju i pružanje usluga autobuskih stanica, razmjenu i dodjelu dozvola dobijenih za slobodni prevoz putnika u međunarodnom drumskom saobraćaju;
- kategorizaciju autobuskih stanica i glavnih autobuskih stajališta i teretnih stanica i ispunjenosti uslova za njihov rad;
- registraciju i ovjeru usklađenih i važećih redova vožnje u međumjesnom linijskom saobraćaju.

U Direkciji za saobraćaj je zaposleno 38 službenika koji su raspoređeni u sljedeće organizacione cjeline:

- sektor za pripremu, građenje i održavanje državnih puteva,
- sektor drumskog saobraćaja,
- služba za opšte poslove.

2.3.2 Realizovane aktivnosti

U 2012. godini Direkcija za saobraćaj je sprovodila aktivnosti kroz realizaciju programskog i kapitalnog budžeta.

I. Radovi praćeni kroz programski budžet

1.1 Redovno održavanje državnih puteva

Radove na održavanju i zaštiti magistralnih i regionalnih puteva u 2012. godini, izvodilo je preduzeće "Crnogoraput" A.D. Radovi su se izvodili na osnovu četvorogodišnjeg Ugovora br. 01-5157/1 od 01.06.2010. godine. Preduzeće "Crnogoraput" A.D. je na osnovu Ugovora i dinamičkih planova, koji su sastavni dio Ugovora, realizovalo radove na održavanju i zaštiti 1847 km magistralnih i regionalnih puteva u vanzimskom i zimskom periodu. Takođe, u sklopu zimskog održavanja, održavani su i putevi koji vode ka zimskim turističkim centrima: Žablaku, Kolašinu i Vučju.

Izvršenje Ugovora o redovnom održavanju puteva između „Crnogoraput“ A.D Podgorica i Direkcije za saobraćaj je 88,26%, odnosno od planiranih 9.939.273,00 € realizovano je 8.772.704,76 €.

1.2 Služba pomoći i informacija na državnim putevima

Djelatnost "Službe pomoći – informacije" (SPI) o stanju na putevima i pružanju tehničke pomoći motorizovanim učesnicima u saobraćaju na javnim putevima Crne Gore u toku 24 sata u prvih šest mjeseci 2012. godine, je obavljao DOO „ AUTO MOTO SAVEZ CRNE GORE „ Podgorica, na osnovu Anex-a ugovora, u skladu sa Zaključkom Vlade CG, br.06-933/2 od 10.maja 2012. godine. Vrijednost Anex-a Ugovora je 15.000,00 €. U drugoj polovini 2012.godine, poslije sprovedene tenderske procedure, djelatnost "Službe pomoći – informacije" (SPI) takođe je vršio DOO „ AUTO MOTO SAVEZ CRNE GORE „ Podgorica. Vrijednost potpisanog Ugovora od 29.06.2012. godine, za period jul-decembar 2012. godine, iznosi 194.999,81 €.

II. Radovi praćeni kroz kapitalni budžet

II.1. Projektovanje Jadransko-jonskog autoputa

Izrada projekta Jadransko-jonskog auto puta nije otpočela u 2012 .godini kako je bilo planirano zbog nepostojanja planske dokumentacije čija je izrada u toku. Planirana sredstva u budžetu za ovu namjenu su iznosila 200.000,00 eura. Nije bilo otpuštanja sredstava na ovom programu.

II.2. Rekonstrukcija magistralnih i regionalnih puteva u Crnoj Gori

- Rekonstrukcija puta Plav-Grnčar, dionica Gusinje-Grnčar
Radovi su počeli u u novembru 2011. godine. Ugovorena vrijednost radova je 2.066.666,61 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 1.988.900,36 €, a u 2012.godini vrijednost izvedenih radova iznosila je 1.480.535,54 €. Radovi su pri kraju, i završiće se kada vremenski uslovi dozvole.
- Rekonstrukcija puta Tuzi-Božaj
Ugovorena vrijednost radova je 2.267.190, 22 €. Ukupno je izvedeno 2.267.190,22 €, od čega u 2012. godini 634.291,68 €. Projekat je završen.
- Rekonstrukcija puta Vladimir-Sukobin
Ugovorena vrijednost radova je 2.932.222,12 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova vrijednost radova je 2.922.826,40 €, od čega je u 2012.godini realizovano 2.576.416,84 €.
Projekat je završen.
- Rekonstrukcija puta Vilusi-Petrovići
Vrijednost projekta: 3.420.046,09 €. Realizovana vrijednost izvedenih radova 3.420.057,74 €, od čega u 2012.godini 3.078.053,13 €. Projekat je završen.
- Rekonstrukcija puta Zatrijebač – granica sa Albanijom
Ugovorena vrijednost radova je 128.733,55 €. U 2012.godini, vrijednost izvedenih radova iznosi 63.251,51 €. Radovi u toku.
- Rekonstrukcija puta Pavino Polje – Kovren
Ugovorena vrijednost radovaje 3.995.550,25 €. Plaćen avans 399.555,00 €

Dio sredstava (ugovorene usluge) iz ovog programa utrošen je za plaćanje eksproprijacije za zemljište na kojem se izvode radovi, za sledeće projekte: Rekonstrukcija puta Gusinje-Grnčar – 31.576,30 €; Rekonstrukcija puta Ulcinj-Sukobin – 109.740,49 €; Rekonstrukcija puta Tuzi-Božaj – 26.652,00 €; Rekonstrukcija puta Vilusi-Vraćenovići, dionica Vilusi-Petrovići 65.311,13 €

II.3. Eksproprijacija zemljišta za izgradnju autoputa Bar – Boljari, dionica od Smokovca do Veruše

Poslovi eksproprijacije zemljišta za izgradnju autoputa Bar-Boljare, dionica od Smokovca do Veruše i Mateševa su otpočeli u 2009. godini i nastavljani su u 2010. godini za kada je bio predviđen i završetak ovog posla. Međutim zbog nedefinisanog modela izgradnje autoputa, nije završena u 2011., kao ni u 2012.godini. Sa ovog programa, shodno Zaključku Vlade CG, broj: 06-443/2, od 08.marta 2012.godine, izvršena je uplata sredstava u iznosu od 160.000,00 €, na račun Fonda PIO, u cilju povezivanja radnog staža radnicima Rudnika boksita AD Nikšić koji su korisnici socijalnog programa.

II.4. Program rekonstrukcije raskrsnica

Ovim programom, u cilju otklanjanja uskih grla na regionalnim i magistralnim putevima, planirana je rekonstrukcija sljedećih raskrsnica: Cetinje, Morinj, Bijelo Polje, Mojkovac i Bar. Započeta je izrada projektne dokumentacije za rekonstrukcije raskrsnica Morinj, Cetinje, Bijelo Polje, za što je sa pozicije ugovorenih usluga plaćeno je 29.911,82 €.

II.5. Sanacija klizišta, mostova i kosina i eliminacija crnih tačaka na magistralnim i regionalnim putevima

Kroz ovaj program izvršena je sanacija četiri mosta i to:

- Sanacija mosta „Tmušići II“, dionica Ribarevina-Špiljani
Vrijednost ugovorenih radova je 171.946,42 €, a vrijednost izvedenih radova u 2012. godini je 165.279,11 €. Projekat je završen.
- Sanacija mosta „Uloševina“, dionica Mojkovac-Ribarevina
Vrijednost ugovorenih radova je 137.635,94 €, a vrijednost izvedenih radova u 2012. godini je 131.532,21 €. Projekat je završen.
- Sanacija mosta na ulazu u Plav na putu Murino-Plav-Gusinje
Vrijednost ugovorenih radova je 156.176,96 €, a vrijednost izvedenih radova u 2012. godini je 155.596,70 €. Projekat je završen.
- Sanacija mosta „Besnik“, dionica Rožaje-Špiljani
Vrijednost ugovorenih radova je 297.675,51 €, a vrijednost izvedenih radova u 2012. godini je 293.605,53 €. Projekat je završen.

II.6. Obilaznica Rožaje

Na programu obilaznica Rožaje nije bilo otpuštanja sredstava, odnosno radova predviđenih u okviru ovog programa, zbog kašnjenja opštine Rožaje sa usvajanjem planske dokumentacije. Izrada tehničke dokumentacije izgradnje II faze obilaznice Rožaje će se uraditi u 2013. godini.

II.7. Rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore

U sklopu ovog projekta su radovi na izgradnji mosta na Port Mileni, izgradnja bulevara na ulazu Bar, izgradnja mosta na Tari kod Kolašin, obilaznica oko Nikšića II faza i izgradnja obilaznice oko Golubovaca III faza.

- Obilaznica Golubovci III faza – obilaznica oko Golubovaca
Ovaj projekat je otpočet krajem 2011. godine i nastavljen je u drugoj polovini ove godine po rješavanju planske dokumentacije i eksproprijacije od strane Glavnog grada Podgorice. Obilaznica Golubovci predstavlja III fazu čija je dužina 3,6 km. Ugovorena vrijednost radova: 4.204.573,75 mil. €. Ukupna vrijednost izvedenih radova 2.227.943,59 €, od čega je u 2012. godini 1.646.354,50 €. Radovi će biti završeni u 2013. godini.
- Izgradnja mosta na Port Mileni
Radovi na izgradnji mosta su otpočeli u decembru 2010. godine. Vrijednost potpisanog ugovora je 13.903.764,07 mil. €. Kako je nad izvođačem radova „Primorje“ AD Ajdovščina uveden stečaj, radovi nijesu završeni u 2012. godini, kako je bilo planirano. Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. septembra 2012. godini, razmotrila je informaciju o izgradnji ovog projekta i donijela Zaključak broj 06-1885/4, kojim se nalaže da Direkcija

za saobraćaj završi sve preostale radove sa podizvođačima. Do sada je ukupno realizovano 12.968.768,65 €, od čega je u 2012. godini realizovano 4.218.835,61 €. Radovi se nastavljaju, i bit će završeni u toku 2013. godine.

- Izgradnja buleva Bar
Vrijednost projekta: 3.173.052,46 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 3.173.051,85 €, od čega je u 2012. godini realizovano 2.387.138,81 €. Po Zaključku Vlade br. 06-2365/3 od 23.11.2012. godine, Direkcija za saobraćaj je finansirala i dio sredstava koja su bila obaveza opštine Bar (1.173.052,46 €). Projekat je završen.
- Izgradnja mosta na Tari kod Kolašina
Vrijednost projekta: 2.222.223,66 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 2.165.274,33 €, od čega je u 2012. godini realizovano 1.066.367,12 €. Projekat je završen.
- Izgradnja obilaznice oko Nikšića II
Ugovorena vrijednost projekta: 8.874.899,99 €. Isplaćen je avans u vrijednosti od 887.490,00 €.

Sa stavke ugovorene usluge plaćen je nadzor nad radovima koji se izvode po projektima iz ovog programa u ukupnom iznosu od 100.202,92 €, kao i izrada elaborata, revizija i geodetske usluge u ukupnom iznosu od 150.065,94 €, eksproprijacija za izgradnju obilaznice Nikšić II - 190.153,48 €.

Sa ovog programa, sa stavke ugovorene usluge, Direkcija za saobraćaj je shodno Zaključku Vlade CG broj:06-1007/3 od 17.maja 2012. godine, uplatila iznos od 94.488,87 €, za projekat „Neka bude čisto“.

Takođe, na osnovu Zaključka Vlade CG, broj 06-2406/3 od 06.decembra 2012. godine, Direkcija za saobraćaj je sa ovog programa, sa pozicije kapitalnih izdataka, uplatila iznos od 293.153,00 €, na račun Ministarstva finansija-Depozit za eksproprijaciju, po osnovu eksproprijacije zemljišta za Projekat izgradnje puta Gusinje-Grnčar, i Projekat izgradnje Južne zaobilaznice Plav, kao i za obaveze po osnovu kupljenog zemljišta za izgradnju Sjeverne zaobilaznice Plav.

II.8. Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva

Kreditom EIB bilo je predviđeno finansiranje Investiciono presvlačenje magistralnih i regionalnih puteva. Nije došlo do realizacije ovog projekta, zbog nezavršene tenderske procedure.

II.9. Investiciono održavanje regionalnih i magistralnih puteva, nadzor, projektovanje, eksproprijacija, revizije

Kroz ovaj program urađeni su pojedini projekti investicionog održavanja objekata i trupa puta, sancije klizišta, zatim izrada generalnih i glavnih projekata (projekti sanacije 3 klizišta-„Most“, „Plužine“ i „Pivski manastir“, klizište Vlaškovac, projekti sancije tunela br. 50, tunela br. 4, tunela br. 2, projekat sanacije klizišta Baošići, Vlaškovac, Mogren), komisije za reviziju tehničke dokumentacije i tehnički pregledi izvedenih radova (izgradnja puta Nikšić-Šavnik-Žabljak-tunel Ivica), geološka istraživanja, radne grupe i tenderske komisije. Za navedene usluge u 2012. godine ukupno je isplaćeno 586.335,94 €. Sa pozicije kapitalnih izdataka, sa ovog programa plaćena je sanacija zida Košljun u iznosu od 29.251,75 €.

II. 10. Izgradnja tunela Tifran

Radovi na izgradnja tunela Tifran su otpočeli u 2011.godini i isti će biti završeni do polovine 2013. godine. Vrijednost projekta: 4.442.147,17 €. Ukupna vrijednost do sada izvedenih radova

je 2.820.321,33 €, od čega u 2012. godini realizovano 2.376.106,61 €. Radovi se nastavljaju u 2013.godini, kada će biti završeni.

II. 11. Izgradnja trećih traka

Kreditom EIB bilo je predviđeno finansiranje projekta izgradnje trećih traka. U 2012 .godini, nije došlo do realizacije pomenutog projekta, zbog nezavršene projektne dokumentacije.

II. 12. Program eliminacije posljedica poplava na magistralnim i regionalnim putevima

Pregled ugovorenih i plaćenih radova finansiranih iz sredstava EIB – za poplave

- Sanacija klizišta Vlaškovac, na regionalnom putu Pljevlja-Đurđevića Tara
Vrijednost projekta: 313.604,04 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova u 2012.godini je 313.573,53 €. Projekat je završen.
- Sanacija tri klizišta: Most, Plužine i Pivski manastir
Vrijednost projekta: 373.802,19 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova u 2012. godini je 360.028,66 €. Projekat je završen.
- Sanacija klizišta Kumbor
Vrijednost projekta: 94.477,82 € Ukupna vrijednost izvedenih radova iznosi 94.468,64 €. Projekat je završen.
- Sanacija klizišta Baošići
Vrijednost projekta: 96.842,46 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova iznosi 96.839,44 €. Projekat je završen.
- Sanacija klizišta Brčeli
Vrijednost projekta: 213.898,55 €. Uplaćen avans u iznosu od 21.389,86 €. Radovi će biti realizovani u 2013.godini
- Sanacija tunela br. 4
Vrijednost projekta: 297.390,44 €. Radovi su počeli, i nastavljaju se u 2013. godini. Uplaćen avans o u iznosu od 29.739,04 €
- Sanacija tunela br. 8
Vrijednost projekta: 382.131,79 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 312.056,64 € Projekat je završen.
- Sanacija tunela br. 10
Vrijednost projekta: 439.986,73 €. Radovi su počeli, i nastavljaju se u 2013. godini. Uplaćen avans u iznosu 43.998,67 €.
- Sanacija tunela br. 50
Vrijednost projekta: 163.348,79 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 121.899,05 €. Radovi se nastavljaju u 2013.godini.
- Sanacija tri klizišta: Most, Plužine i Pivski manastir
Vrijednost projekta: 373.802,19 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova do 30.06.2012. godine 100.802,61 €, koliko je i plaćeno

Takođe, aktivnosti Direkcije za saobraćaj, u dijelu drumskog prevoza putnika i tereta, bile su usmjerena na izdavanje licenci za unutrašnji i međunarodni prevoz putnika i tereta u drumskom saobraćaju; izdavanje licenci za pružanje usluga autobuskih stanica; izdavanje dozvola za međunarodni prevoz putnika i tereta; izdavanje potvrda o sposobnosti vučnog i priključnog vozila za korišćenje u drumskom saobraćaju; ovjeru i registraciju redova vožnje u unutrašnjem drumskom saobraćaju; izdavanje knjiga putnih listova, kao i obavljanje drugih poslove.

2.3.3 Međunarodna saradnja

U 2012. godini, predstavnici Direkcije za saobraćaj učestvovali su u radu mješovitih komisija za drumski saobraćaj sa Grčkom, Kosovom, Hrvatskom, Njemačkom, BiH i Ukrajinom kao i u radu Grupe za drumski transport pri CEMT-u. Takođe, dostavljane su informacije Sekretarijatu ITF-a u vezi obavljanja prevoza tereta u drumskom saobraćaju.

2.4 DIREKCIJA ZA ŽELJEZNICE

2.4.1 Djelokrug rada

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave propisano je koje poslove vrši Direkcija za željeznice. Shodno Uredbi o izmjenama i dopunama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, preuzeta su 4 službenika iz Direkcije za saobraćaj. Direkcija ima zaposleno 11 državnih službenika odnosno namještenika, dok je sistematizovano 17 radnih mjesta.

U skladu sa evropskom zakonskom regulativom koja se odnosi na željeznički saobraćaj, kao i usklađivanje sa potrebama rada ovog državnog organa, Vlada Crne Gore, na sjednici od 23. juna 2011. godine, utvrdila je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Direkcije za željeznice. Oformljena su dva sektora, Sektor za održavanje, investicije i razvoj željezničke infrastrukture i Sektor za nacionalnu bezbjednost i regulatorne poslove i Služba za opšte i finansijske poslove.

2.4.2 Prioritetne aktivnosti

Inženjeri stručnog nadzora svakodnevno su pratili i kontrolisali izvedene radove od stane Željezničke infrastrukture Crne Gore AD Podgorica prema Programu održavanja, rekonstrukcije i modernizacije željezničke infrastrukture za 2012. godinu:

1. Tekuće održavanje

- a. građevinske infrastukture i
- b. elektrotehničke infrastrukture

2. Regulisanje saobraćaja

Početkom 2012. godine "Željeznička infrastruktura Crne Gore" AD Podgorica je dostavila Direkciji za željeznice Plan i program rada za tekuću godinu. Nakon usaglašavanja i usvajanja istog, Direkcija je vršila pregled svih izvedenih radova obuhvaćenih ovim programom. Pregled radova vrši se po potrebi, zavisno od dinamike rada željezničke infrastrukture - dnevno, nedjeljno i mjesečno. U dogovoru sa pojedinim Sektorima i odgovarajućim službama "Željezničke infrastrukture" AD, utvrđuju se prioriteti pregleda i kontrole radova u toku, kao i izvedenih radova.

Direkcija daje saglasnost na izmjene Plana i programa u dijelu poslova koji nijesu obuhvaćeni istim, a neophodno ih je obaviti, pod uslovom da se uklape u planirana budžetska sredstva.

Kao članovi komisija, zaposleni Direkcije učestvuju u izradi zakonskih i podzakonskih akata.

Direkcija za željeznice svakodnevno prati regulative, preporuke i direktive EU, u cilju implementacije važećih zakonskih rješenja u ovoj oblasti, naročito propise koji se odnose na regulatorne i bezbjednosne poslove.

U 2012. godini, zaposleni Direkcije učestvovali su na radnim sastancima vezanim za finansiranje projekata i izvođenja radova sanacije 12 nestabilnih kosina na dionici pruge Trebešica - Lutovo i zamjeni elektro-vučnog postrojenja Trebešica koji se finansiraju iz sredstava predpristupne pomoći (IPA III komponenta).

Takođe, po projektnom zadatku koji je Direkcija uradila krajem 2011. godine, u aprilu 2012. godine delegacija EU u Podgorici, objavila je tender za pružanje konsultantske pomoći u cilju pružanja tehničke pomoći za Direkciju za željeznice, koja se finansira iz sredstava predpristupnih fondova EU. S tim u vezi, petogodišnji biznis plan Direkcije za željeznice je u završnoj fazi.

Tokom 2012. godine Direkcija za željeznice je pratila i rad radne grupe za željeznicu, koja radi u okviru organizacije SEETO. Na ovim radnim grupama razmatraju se aktuelni problemi iz restrukturiranja željezničkog sektora i predlažu najbolja rješenja za države jugoistočne Evrope, kroz prezentacije iskusnih eksperata, a pod stalnim monitoringom predstavnika Evropske komisije.

Direkcija je redovno pratila i postupanje upravljača infrastrukturom sa Izjavom o mreži 2011, odnosno transparentnost i nediskriminatorni pristup za apliciranje u izdavanju trasa. Sproveden je postupak za kodiranje vozila koje su vlasništvu ŽICG u saradnji sa OTIF-ovim stručnim službama.

2.4.3 Međunarodna saradnja

Crna Gora je članica organizacije za međunarodni željeznički saobraćaj OTIF (Međuvladina organizacija za međunarodni prevoz željeznicom). Punopravna članica OTIF-a postala je 01.07.2010. godine.

Postankom punopravnog člana OTIF-a, u obavezi smo da pratimo ustanovljavanje jednoobraznog pravnog sistema za prevoz željezničkim prugama putnika, prtljaga i robe u direktnom međunarodnom i tranzitnom saobraćaju između država članica, olakšavanje sprovođenja ovih propisa, uklanjanje prepreka pri prelasku granica u međunarodnom željezničkom saobraćaju, saradnji na izradi drugih međunarodnih sporazuma koji se odnose na prevoz željeznicom, uz neprekidno praćenje razvoja željezničkog tehničko-tehnološkog sistema uopšte, poštujući pri tome preporuke Evropske komisije.

Direkcija za željeznice Crne Gore je u 2012. godini učestvovala u radu stalnih komisija OTIF-a koje se odnose na tehnička pitanja i na olakšice. Na ovim komisijama razmatraju se i donose prijedlozi u izradi novih propisa i standarda na željeznici. Sastanci navedenih komisija održavaju se 3 do 5 puta u toku godine.

3. IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU PRIVREDNIH SUBJEKATA OD POSEBNOG INTERESA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA

Prilikom pripreme Izvještaja o poslovanju privrednih subjekata, napominjemo da izvještaji koji su dostavljeni od privrednih subjekata nijesu razmatrani od strane ovlašćenih revizora ni usvojeni od strane Skupština akcionara jer se iste održavaju u periodu mart – jun tekuće godine.

3.1 AD „LUKA BAR“ – BAR

Vlasnička struktura i zaposlenost

Vlasnička struktura na dan 30.09.2012. godine, bila je:

- Država - 54.05%
- Fizička lica- 30.32%
- Pravna lica - 8.24%
- Fondovi - 3.11%
- Nerezidenti - fizička lica -2.37%
- Radnici Luke Bar AD (sa DOO) -1.31%
- Nerezidenti - pravna lica -0.49%
- Osnivači carinske zone -0.08%.

Luka Bar AD je na dan 31. decembar 2011. godine, imala stoprocentno vlasništvo nad tri društva sa ograničenom odgovornošću: DOO Hotel Sidro, DOO Informatika i komunikacije i DOO Obezbjedenje i protivpožarna zaštita

Ukupan broj zaposlenih u Luci Bar AD na dan 30.09.2012. godine je iznosio 294 zaposlenih, od čega na neodređeno 144 zaposlenih, na određeno 147 zaposlenih, pod suspenzijom 1 zaposleni i na neplaćenom odsustvu 2 zaposlena. Prosječna neto plata u „Luka Bar“ AD za 2012.godinu je bila 511,11 eura.

U DOO»Obezbjedenje i protivpožarna zaštita« bilo je zaposleno 51 radnik.

U DOO»Informatika i komunikacije« bilo je zaposleno 13 radnika.

U DOO»Hotel Sidro« bilo je zaposleno 38 radnika

U periodu od 01.10.2011. do 30.09.2012. u „Luka Bar“ AD je zapošljeno novih 67 radnika, u Obezbjedenje i PPZ 1, Hotel Sidro 2, dok je Informatika i komunikacije smanjile broj za 1, što ukupno čini povećanje za 69 zaposlenih, od čega je samo jedan inženjer, prešao iz KTGT-a uz saglasnost Ministarstva saobraćaja, primljen u stalni radni odnos, a svi ostali (68) na određeno vrijeme.

Lučka infrastruktura

Osnovni podaci o zemljištu i infrastrukturi, koje je dato na korišćenje «Luka Bar» AD:

- 48.8 ha infrastrukturno uređenog prostora (morskog dobra);
- 25 ha infrastrukturno djelimično uređenog prostora (morsko dobro) – prostor za širenje

- slobodne zone;
- 96.8 ha infrastrukturno neuređenog prostora (morsko dobro) – prostor Bigovice;
- operativna obala sa dubinom akvatorijuma do 14.0 m dužine 834.4m (Stara Obala, Obala Volujice + NPV);
- operativna obala sa gazom 5,0-11,0 m, dužine 1573 m;
- elektro-energetska, vododvodna i kanalizaciona, telekomunikaciona infrastruktura;
- drumske i željezničke saobraćajnice.

„Luka Bar” AD trenutno koristi pobrojane elemente infrastrukture i pokriva troškove prioriternih aktivnosti njihovog tekućeg održavanja.

Rezultati poslovanja

U periodu januar-septembar 2012. godine u Luci Bar je ostvaren **brodski pretovar** od **671.944 tone** tereta (gdje u strukturi dominantan pretovar pripada rasutim teretima sa 73,01%, tečnim 20,99% i generalnim 6,00%).

T1. Pregled ostvarenog brodskog prometa po glavnim grupama roba za 2011. i 2012. godinu

<i>R.br.</i>	<i>Opis</i>	<i>Ostv. za 9 mj. 2011.g.</i>		<i>Ostv. za 9 mj. 2012.g.</i>		<i>Indexi</i>
		<i>tone</i>	<i>% uč.</i>	<i>tone</i>	<i>% uč.</i>	
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Rasuti tereti</i>	460,236	70.30	490,596	73.01	107
2	<i>Tečni tereti</i>	157,167	24.01	141,038	20.99	90
3	<i>Generalni tereti</i>	37,289	5.70	40,310	6.00	108
UKUPNO:		654,692	100.00	671,944	100.00	103

U odnosu na prethodnu godinu, ostvareni pretovar je za **3% veći**, odnosno strukturalno posmatrano, došlo je do rasta kod rasutih tereta za 7% i generalnih za 8%, ali i pada kod tečnih tereta za 10% (Tabela 1).

Iskazano u **ukupnim pretovarenim manipulativnim tonama**, pretovar za devet mjeseci 2012. godine je iznosio **995.212 tone** što je za **10%** manje nego u istom periodu prethodne godine. To smanjenje je prevashodno vezano za manipulacije rasutih i tečnih tereta, koji bilježe pad od 12% odnosno od 10%: Povećanje je i do povećanja generalnih za 8% godinu u odnosu na isti period prošle godine.

Analizirajući ostvarene ukupne manipulativne operacije u Luci Bar u odnosu na brodske, dolazi se do podatka da procentualno učešće manipulacija sa rasutim i tečnim teretima bilježe pad, tako da sada učestvuju sa 75.22% odnosno 14.7% u ukupnim manipulacijama, dok kod generalnih tereta koji bilježe rast od 8%, tj 10.61% od ukupnih manipulativnih operacija.

Analizirajući ostvarene brodske pretovare za devet mjeseci u 2012. u odnosu na 2011. godinu, po nominalnim vrijednostima, može se konstatovati da je ukupan pretovar u 2012. godini ostvaren sa **671,944 tone**, što je **više za 17,252 tone** od prošlogodišnjeg pretovara. Po strukturi rasuti tereti su veći za **30,360 tona**, generalni tereti za **3,029 tona**, dok su tečni tereti su manji za **16,129 tona**.

U strukturi brodskih pretovara kod **rasutih tereta** dominiraju pretovari sledećih roba:

- ruda cink oksid sa 112.039 tona,
- ruda nikla sa 154.344 tona,
- cement sa 59.503 tone,
- lomljeni kamen 40.266 tone,
- staro željezo 42.848 tone,
- pšenica 35.687 tona,
- zatim, tereti kojih nije bilo u 2011. godini, koncentrat olovni – 4.871 i anoidni otpad- 2.129, i
- na kraju 2.650 tona soli i 2.875 tona cinkovog koncentrata.

Upoređujući ove podatke sa prethodnom godinom može se konstatovati da se **veći pretovar** bilježi kod rude nikla za **46.334**, žitarica za **16.432**, koncentrovanog olova za **4.781**, anoidnog otpada za **2.129**, petrolkoksa za **6.687**, glinice za **524** i starog željeza za **1.324** tone. **Pad u pretovaru** je evidentan kod lomljenog kamena za **25.536** tone, cementa za **7.979**, rude cink oksida za **11.346** tone, koncentrata cinka za **690** i soli za **2.300**.

Kod **tečnih tereta** ostvaren je pretovar nafte i dizela na nivou od **102.870** tone, što je manje od prošle godine za **17.203** tone, a kad je benzin u pitanju, pretovareno je **20.332**, što je manje, u odnosu na prošlogodišnji period, za **7.761** tona. Pretovar bitumena je u potpunosti izostao i u ovoj godini, kao i u prošloj. Iako je prošle godine izostao pretovar sirćetne kiseline, ove godine je pretovareno **8.836** tona.

Generalni tereti su pretovareni u ukupnom iznosu od **40.310** tona, što je za **3.021** tona **više** od prošlogodišnjeg pretovara. Kod ovih tereta dominira pretovar RO-RO tereta sa **36.574** tona, što je za **5.016** tona više nego lani, dok je džankirani cement u potpunosti izostao. Ostali tereti, čiji je pretovar **3.736** tona, bilježi rast od **876** tone.

Faktori koji su uticali na odstupanja u pretovaru

Iako analiza ostvarenog pretovara u brodskim manipulacijama za devet mjeseci 2012. godine u odnosu na posmatrani period 2011.godine pokazuje povećanje, primjetno je da je trend rasta u odnosu na prvo polugodište znatno manji što ukazuje na tendenciju pada pretovara većine tereta.

Pomenuti pad pretovarenih količina se značajno vidi u trećem kvartalu 2012.godine u odnosu na isti period prethodne godine, kada je došlo do **manjeg pretovara za 123.784 tone**. Glavni razlog za manji pretovar u III kvartalu je **pad kod rasutih tereta**, koji su manji **za 112.053 tone**, odnosno **preko 90%**, gdje najznačajnije mjesto pripada cink oksidu i niklu, čije učešće u manjem pretovaru rasutih tereta čini 82%, zatim izostanak u pretovaru kod petrolkoksa, glinice i soli kao i smanjenim pretovarima cementa i starog željeza. **Tečni tereti**, takođe, **bilježe pad od 12.726 tona ili 10%**. Razlozi izostanka ovih tereta su objektivne prirode i mogu se svesti na nekoliko najvažnijih:

- nemogućnost obezbjeđivanja kontinuirane otpreme cink oksida iz Luke Bar brodovima za Kinu zbog činjenice da je visok procenat vlažnosti uskladištenog tereta izvozniku otežavao ugovaranje brodskog prevoza;

- što se tiče prevoza rude nikla, postoje određena administrativna ograničenja i zabrana u izvozu ove robe, koje je Indonezija, odakle je uvoznik planirao da doprema rudu preko Luke Bar, uvela od mjeseca maja ove godine;
- smanjena proizvodnja u KAP-u koja je uslovlila izostanak uvoza glinice i petrolkoksa;
- smanjeni građevinski radovi na prostoru Crne Gore i regiona, što je uticalo na manji uvoz cementa i promet kamena.

S obzirom da je potpisan aneks Ugovora na pretovaru cink oksida, nadamo se da će u narednoj godini biti pretovareno preostalih 200.000 tona cink oksida, što će ispuniti, s obzirom da se očekuje skidanje zabrane izvoza iz Indonezije, osnovna pretpostavka za nastavak posla na pretovaru rude nikla, kroz korišćenje punih kamiona u oba pravca (od Kosova i prema Kosovu).

Ukupni prihodi i rashodi

Nekonsolidovani bilans uspjeha i bilans stanja predstavljaju presjek prihoda, rashoda, sredstava i obaveza uknjiženih, u „Luka Bar“ AD do 30.09.2012.godine.

Ukupni prihodi za devet mjeseci 2012.godine su iznosili **6.051.349 €**, u šta ulaze poslovni prihodi od 6.048.787 i finansijski prihodi od 2.562 €, dok su **ukupni rashodi** bili na nivou od **5.897.442 €**, u čiju strukturu su ušli poslovni rashodi od 5.726.114, finansijski rashodi 163.239 i ostali rashodi 8.089 €, što predstavlja **profit** od **153.906 €**.

Ukupni prihodi, za devet mjeseci 2012.godine, **su manji za 4%** od istih u uporednom periodu prethodne godine, dok **ukupni rashodi**, za isti period, bilježe **rast za 8%**.

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi iznosili su, u „Luka Bar“ AD, **2.261.994 €**, što je za **12,58%** veće u odnosu na isti period prošle godine (2.018.132,92). Zarade u ukupnim rashodima u učestvuju sa 38,35%, dok je prošle godine to bilo na nivou od 36,94%.

Konsolidovani bilans uspjeha i bilans stanja predstavljaju presjek prihoda, rashoda, sredstava i obaveza uknjiženih, u „Luka Bar“ AD i tri društva ograničene odgovornosti „Hotel Sidro“, „Obezbjeđenje i PPZ“ i „Informatika i komunikacije“, do 30.09.2012.godine.

Ukupni prihodi za devet mjeseci 2012.godine su iznosili **6.448.213 €**, u šta ulaze poslovni prihodi od 6.445.597 i finansijski prihodi od 2.616 €, dok su **ukupni rashodi** bili na nivou od **6.516.358 €**, u čiju strukturu su ušli poslovni rashodi od 6.343.622, finansijski rashodi 163.240 i ostali rashodi 9.496 €, što predstavlja **gubitak** od **68.145 €**.

Ukupni prihodi, za devet mjeseci 2012.godine, **su manji za 2%** od istih u uporednom periodu prethodne godine, dok **ukupni rashodi**, za isti period, bilježe **rast za 9%**.

Predlog aktivnosti za budući period

Za devet mjeseci ove godine, posmatrajući nekonsolidovani bilans uspjeha, za „Luka Bar“ AD, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat od **153.906 €**, dok je taj rezultat, kroz konsolidovani (zajedno Luka i tri doo-a) negativan, i iznosi **68.145€**;

Na ovakav rezultat je, kao što je već izvjesno vrijeme ukazivano, uticao, prije svega, **izostanak u pretovaru ruda cink-oksida i rude nikla;**

Evidentno je da su problemi, koji su pratili pretovar ovih ruda, objektivne prirode, ali bez obzira na to, i pored stalnih najava da će se preko Luke nastaviti predmetni poslovi, mi se moramo usmjeriti u pravcu **prevazilaženja nastalih problema i obezbjeđivanja potrebne likvidnosti preduzeća** u narednim mjesecima;

Prvo na čemu se mora insistirati jeste **smanjenje svih troškova poslovanja, prije svega troškova zarada**, koji u odnosu na predhodnu godinu, po konsolidovanom bilansu uspjeha, rastu brže za 11% i učestvuju sa 42,56% u ukupnim rashodima društva u cjelini. Rast je nastao zapošljavanjem novih 69 radnika, prije svega univerzalnih rukovalaca (30), održavalaca sredstava mehanizacije (9), lučko transportnih radnika, za potrebe rada u štivama broda i pranja kamiona (12), organizatora rada na brodu i skladištu (11), VSS (5) i pomoćni radnici u hotelu (2).

Smanjenje troškova zarada može se realizovati kombinacijom više varijanti:

- Primjenom pozitivnih propisa iz radnih odnosa i člana 76. Kolektivnog ugovora, koji predviđaju da se za slučaj poremećaja u poslovanju, neostvarivanja planskih zadataka i zapadanja u poslovne i finansijske teškoće, **zarade isplaćuju u visini od 80%**, odnosno da se najniža cijena rada, za društvo u cjelini, može umanjiti do 20%.
- Dodatna mogućnost postoji kada radnik nije u obavezi da dolazi na posao, **zarada se isplaćuje u visini od 60%** njegove zarade.
- Upućivanje, zaposlenih iz pojedinih poslovnih jedinica, **“na čekanje”**, sa obostrano dogovorenim iznosom zarade, **nižim od navedenih iznosa**, do isteka Ugovora o radu.
- Produžavanje Ugovora o radu, za zaposlene na određeno vrijeme kojima istekne važeći Ugovor, može biti samo na 1 mjesec. Ova mjera se ne odnosi na zaposlene, shodno sistematizaciji, na RO RO terminalu.
- **Redukcijom broja zaposlenih** kroz prekid radnog odnosa za zaposlene kojima isteknu Ugovori o radu.

3.2 AD „KONTEJNERSKI TERMINAL I GENERALNI TERETI“ - BAR

Vlasnička struktura i zaposlenost

Ukupni akcijski kapital Društva iznosi 71.248.399,38€ i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od 65.196.596,30€ koji je podijeljen na 56.766.736 običnih akcija, nominalne vrijednosti jedne akcije 1,1485€ (simbol trgovine KOGE) i akcijskog kapitala u iznosu od 6.051.80308 eura koji je podijeljen na 12.040.933 običnih akcija, nominalne vrijednosti jedne akcije 0,5026€ (simbol

trgovine KOTE). Centralna depozitarna agencija je registrovala pomenutu emisiju pod simbolom trgovine KOTE.

Dokapitalizovani dio je u potpunosti u vlasništvu države, tako da ukupno učešće Države u akcijskom kapitalu po broju akcija iznosi 62,09%.

Vlasnička struktura 31. decembra 2012. godine, bila je:

- Država - 62,09 %
- Fizicka lica - 25,49 %
- Pravna lica - 4,49 %
- Fondovi - 4,61 %
- Zaposleni u KTGT - 3,31 %

U AD "Kontejnerski terminal i generalni tereti" je na dan 31. decembar 2012. godine bilo zaposleno 585 radnika. AD "Kontejnerski terminal i generalni tereti" Bar je krajem 2010. god., tokom 2011. god., krajem 2012. god. i u januaru 2013. godine, sprovelo aktivnosti na smanjenju broja zaposlenih, tako da je na dobrovoljnoj osnovi napustilo 398 zaposlenih, dok su ostali napustili po drugim zakonskim osnovama. Postojeća organizacija AD je definisana preuzimanjem zaposlenih od «Luka Bar» AD (1111 zaposlenih), prilikom restrukturiranja i osnivanja ovog Društva 01.10.2009. godine.

Prosječna neto zarada radnika u 2012. godini je iznosila 440,72€.

Lučka infrastruktura

AD "Kontejnerski terminal i generalni tereti" obuhvata površinu od 518.790m² (Gat 1, Gat 2) i zaleđe 457.830m². Dužina operativne obale je 1.440 m sa devet vezova. Dozvoljeni gaz je do 12m.

Rezultati poslovanja

Međunarodno tržište u segmentu pomorskog transporta i njegovog uticaja na pretovar tereta u lukama regiona i u 2012.g.karakterišu promjenljivi i nepredvidljivi faktori tražnje i ponude pojedinih roba (prije svega berzanskih).

Problemi u poslovanju strateških partnera (vlasničko restrukturiranje US Steel, KAP-a) su imali veoma značajan negativan efekat na poslovanje AD KTGT, kroz izostanak njihovih proizvoda kao rezultat prestanka ili smanjene proizvodnje, odnosno, dijelom zbog korišćenja drugog pravca kao obezbjeđenje od moguće blokade robe u luci (proizvodi KAP-a).

Kod pretovara tereta u kontejnerima ostvaren je očekivani kontinuitet, poremećen samo u februaru, zbog izuzetno nepovoljnih vremenskih prilika u cijelom regionu i avgustu mjesecu, koji karakteriše sezona intenzivnih godišnjih odmora. Na cjelokupan promet kontejnera uticalo je ukidanje direktne fider linije od strane Maersk-a koji se na ovaj korak odlučio iz razloga smanjenja troškova na nivou cijele kompanije.

Ukupan promet svih vrsta tereta u 2012.godini iznosi 492 263.28 tona

Broj ticanja kontejnerskih brodara uglavnom je rezultat nedjeljnog servisa tri renomirana brodara. Od jula mjeseca broj ticanja se smanjuje kao posledica ukidanja fider servisa kompanije Maersk Line. Ukupan pretovar kontejnerskih jedinica u 2012.godini je 30798 teu

Ukupan broj odradjenih brodova u 2012.godini iznosi 284 različita tipa , od čega je pretovaren 141 brod iz segmenta kontejnerskog saobraćaja i 143 broda iz segmenta generalnih tereta, bez brodskih danguba i sa ostvarenim pretovarom u ugovorenom vremenskom periodu.

Projektovani gubitak iz poslovanja iznosi cca 439 hiljada eur, troškovi sporazumnih otpremnina iznose cca 421 hiljadu eur , troškovi amortizacije i rezervisanja cca 1 403 410 eur, ukupni gubitak je cca 2 264 398 eur .

Važne poslovne aktivnosti realizovane u 2012. godini

a. Nabavka nove opreme

Tokom 2012. godine realizovana je nabavka lučke opreme, definisane su međusobne obaveza između AD „Kontejnerski terminal i generalni tereti“ kao Kupca i kompanije NACCO MATERIALS HANDLING LIMITED. Prodavac, kompanija NACCO MATERIALS HANDLING LIMITED, ispunio preuzete obaveze i isporučio opremu koja je predmet Ugovora u ugovorenom roku brand HYSTER i to:

1. Reach Stacker RS45-27CH
2. Viljuškar (dizel) H 3.00 FT – 5 kom.
3. Viljuškar (dizel) H 5.00 FT – 3 kom.
4. Viljuškar (elektro) J 1.5 XNT – 2 kom.
5. Setovi rezervnih djelova za svaku gamu viljuškara.

Ukupna vrijednost opreme je 580.078,00eura (cijena opreme na paritetu DDU BARKontejnerski terminal, neocarinjena na transportnom sredstvu).

Izvor sredstava:sopstvena sredstva,kreditni aranžman sa poslovnom bankom

b. Nastupi na tržištu u 2012.godini

Planirane marketing prodajne aktivnosti na tržištu u 2012. godini, realizovane su posjetom menadžment- marketing prodajnog tima najznačajnijim sajmovima održanim u Srbiji i Mađarskoj, kao i učešćem na forumima u Crnoj Gori i na Kosovu.

Planirana kratkoročna marketing prodajna strategija u datom periodu, realizovana kroz posjete navedenim sajmovima, imala je za cilj prvenstveno istraživanje tržišta, aktivnih poslova uvoznika/izvoznika/logističara ovih ciljnih tržišta, prikupljanje informacija o planiranim aktivnostima za naredni period, prezentacija prednosti poslovanja sa KTGT, plasiranje pozitivnih informacija o aktivnostima Kompanije u cilju dobijanja pozitivnog feed backa kroz zadržavanje postojećih i pridobijanje potencijalnih partnera.

Predlog aktivnosti za budući period

Nabavka lučkog mobilnog kрана i dva reach stackera

Strateški projekat sa konsultantima EBRD-a usmjeren je na definisanju tehničkih karakteristika lučke opreme (jednog mobilnog kрана i dva dohvatna slagača-Reach Stacker), pariteta isporuke i ostalih komercijalnih uslova. Poglavlja tenderske dokumentacije koja se tiču

tehničkog dijela su usaglašena i konačno definisana, a još uvijek se radi na konačnom definisanju komercijalnih uslova tenderske dokumentacije. Vrijednost investicije 4,0 mil. eur.

Način finansiranja: kreditni aranžman (resorno ministarstvo □ EBRD-a). Realizacija aktivnosti na raspisivanju javnog tendera vrednovanju ponuda i izboru najpovoljnijeg ponuđača za nabavku jednog mobilnog krana i dva Reach Stacker-a, planirana do kraja drugog kvartala ove godine, a realizacija nabavke do kraja 2013.godine.

Plan nastupa na tržištu u 2013.godini

Planirani nastupi na tržištu u 2013. godini su shodno Kalendaru sajmova u zemljama regiona (Srbija, Kosovo, BiH i Makedonija). Realizacija aktivnosti posjete najznačajnim međunarodnim specijalizovanim sajmovima (logistika, poljoprivreda, građevinarstvo i sl) planirana je u II, kraj III i početkom IV kvartala, shodno terminima održavanja.

3.3 AD „LUKA KOTOR“ - KOTOR

Vlasnička struktura i zaposlenost

Luka Kotor AD je registrovana za pružanje usluga u međunarodnom pomorskom saobraćaju.

Nominalna vrijednost kapitala Društva je 221.036,30€ i podijeljena je na 91.972 običnih akcija.

Vlasnička struktura 31. decembra 2012. godine, bila je:

- Opština Kotor - 56.97 %
- Fond PIO - 17.50 %
- Zavod za zapošljavanje - 5.87 %
- Zaposleni i građani – 15.20 %
- Zbirni kastodi računi – 4.46%

Na dan 31. decembar 2012. godine Luka Kotor je imala 37 zaposlena radnika.

Prosječna neto zarada radnika u 2012. godini je iznosila 643,32 €.

Rezultati poslovanja

2012. godinu obilježilo je nominalno povećanje brodova od 26 dolaska ili 8,2%, a jahti za 18,79% u odnosu na 2011. godinu. Povećanje putnika na brodovima i jahtama u odnosu na istu iznosi 28,63%.

Na osnovu godišnjeg izvještaja Luka Kotor AD iskazuje prihod od 2.466.726€ i troškova od 1.493.290€, uz dobit od 973.436€.

Predlog aktivnosti za budući period

Aktivnosti će biti usmjerene na:

- Izgradnji upravne zgrade Luka Kotor AD,
- Izgradnja putničkog terminala Luke Kotor,
- Osavremenjavanje morskog dijela Luke Kotor.

U razvojnog smislu investicije usmjerene na izgradnju poslovne zgrade i izgradnju putničkog terminala Luke Kotor će omogućiti znatno povećanje obima prometa i stvoriti bolje predušlove širenja dodatnih aktivnosti izvan dosadašnjih granica luke i diverzifikaciju poslova.

3.4 AD „JADRANSKO BRODOGRADILIŠTE“ - BIJELA

Vlasnička struktura i zaposlenost

Vlasnička struktura 31. decembra 2012. godine, bila je:

- Fond za obeštećenje– 31.67%
- Fond PIO – 22.43%
- Zavod za zapošljavanje – 7,48 %
- Fondovi zajedničkog ulaganja-1.09%
- Pravna lica - 3.91%
- Fizička lica - 32.54%
- Kastodi računi - 0.88%

Na dan 31.12.2012. godine u Brodogradilištu je zaposleno 518 radnika.

Prosječna neto zarada U 2012. godini je iznosila 572,01€.

Pored stalno zaposlenih radnika za izvršenje proizvodnih zadataka Brodogradilište angažuje dodatnu radnu snagu – kooperaciju (podizvođače) i to najviše za brodoželjezne radove (monteri i zavarivači) i radove antikorozivne zaštite (pjeskari, bojadisari i čistači). Po potrebi angažuju se kooperanti drugih struka. Zavisno od obima posla angažuje se između 200 i 400 kooperanata.

Rezultati poslovanja

Brodogradilište, kao pretežni izvoznik, poslujući na svjetskom tržištu direktno je podložno uticaju globalne ekonomske krize, tačnije krupnim poremećajima u pomorskoj privredi uzrokovanim dešavanjima na tržištima roba i kapitala.

Direktna posljedica krize, bila je pad uposlenosti kapaciteta zbog smanjenje tražnje, kao i pad cijena usluga.

Zadovoljstvo klijenata kvalitetom usluga koje pruža Brodogradilište, dovelo je do toga da su klijenti uglavnom sa zapadnog tržišta Njemačke, Kipra, Švajcarske, Italije i dr. U uslovima krize, kada se restriktivno rade popravke, remontuje se uglavnom najneophodnije što je potrebno za dobijanje klase brodova.

U poslovnoj 2012 god očekuje se ukupan prihod od cca 13 miliona EUR. Zbog prirode remontne djelatnosti sa značajnom nedovršenom proizvodnjom i načinom obračuna izvršenih radova, troškovi poslovanja nisu još finalizirani. Upoređujući sa rezultatom na 9 mjeseci, sigurno je da će se poslovati sa gubitkom.

U 2012 god remontovano je 77 stranih i 10 domaćih brodova. Zaposlenih radnika je bilo 518. Prosječna neto zarada po zaposlenom iznosila je 575 EUR. Na visinu prosijeka utiče i prekovremeni rad neophodan da bi se ispunili ugovoreni rokovi i uposlili dokovski kapaciteti. Zbog deficita proizvodnih radnika angažuju se kooperantske firme posebno kod povećanog obima posla.

Vlada je u januaru 2010. godine odobrila zaduženje Brodogradilišta uz državnu garanciju za iznos od 5,88 miliona EUR, od čega je do sada Brodogradilište potrošilo 1 milion EUR za separaciju, pakovanje i izmještanje rabljenog grita (sve u 2012. godini).

Vlada je takođe odobrila da se za prenos lučke infrastrukture iz imovine Brodogradilišta u državnu svojinu isplati nadoknada Brodogradilištu u iznosu od 2.357.173 EUR, radi izmirenja obaveza prema Fondu PIO. Za izmirenje obaveza prema Fondu PIO koristiće se i sredstva koja je odobrila Vlada Crne Gore po osnovu potraživanja Brodogradilišta prema Ministarstvu odbrane, po osnovu troškova čuvanja i veza broda „Boka Wave“, u iznosu od 685.404,72 €.

U čitavom kriznom periodu posloводство Brodogradilišta je projektom upravljanja troškovima smanjivalo sve troškove poslovanja, tako da je na taj način maksimalno amortizovalo udar globalne ekonomske krize. Uticaj krize najbolje se vidi kroz pad ukupnog prihoda Brodogradilišta sa 26,7 miliona EUR u 2008. godini, na 16,5 miliona EUR u 2011. godini, dok se u ovoj 2012. godini očekuje prihod od cca 13 miliona EUR.

Za kupovinu većinskog paketa akcija Brodogradilišta zainteresovani su investitor iz Ukrajine Roman Denkovich (ranije dostavljeno njegovo pismo o namjerama), DAMEN SHIPYARDS GRPUP-AMELS iz Holandije (očekuje se pismo o namjerama) i TURGUT REIS MARITIME GROUP (TUNAMAR) iz Turske (dostavljeno pismo o namjerama).

Predlog aktivnosti za budući period

Posloводство Brodogradilišta, obzirom na tržišne uslove, narednu godinu sagledava kao prethodne godine, uz činjenicu da se blagi rast može očekivati tek krajem godine. Prilagođavajući se tržišnim uslovima posloводство će nastojati da proširi asortiman usluga na svjetskom tržištu, uz dalje intenzivno smanjenje troškova gdje god je to moguće, kako bi se uz kvalitetnu saradnju sa državom stvorili uslovi za nove razvojne projekte – privatizaciju.

Ugovoreni poslovi za prvi kvartal 2013. godine i dolazak renomirane kompanije MSC Mediteranean Shipping Company, Switzerland, uticali su da plan za 2013. godinu bude optimistički. Planiran je ukupan prihod od 14.5 miliona EUR i izlazak iz gubitaka uz minimalnu dobit. Aktivnosti na smanjenju troškova su permanentne.

Zadovoljnostvo klijenata kvalitetom pruženih usluga daje nam za pravo da očekujemo da će i dalje koristiti naše usluge.

Finansijska konsolidacija kao uslov privatizacije Brodogradilišta

Posloводство, sagledavajući izlaznu strategiju dugoročne održivosti Brodogradilišta, smatra da je potrebno, uz koordiniranu podršku države, sprovesti finansijsku konsolidaciju Brodogradilišta kao uslov za privatizaciju ove kompanije.

Realizacija finansijske konsolidacije Brodogradilišta zahtijeva rješavanje prethodnih otvorenih pitanja:

1. Imovinsko pravnih odnosa sa državom;
2. Obezbjedenje sredstava za socijalno-tehnološke viškove;
3. Trajno zbrinjavanje rabljenog grita privremeno deponovanog u krugu Brodogradilišta.

Prednosti predloženog koncepta su:

- kompezacijom obaveza i potraživanja prema Državi i smanjenjem broja zaposlenih po navedenom osnovu, omogućilo bi se da i u uslovima krize Brodogradilište radi i privređuje;
- stvara se osnov za privatizaciju Brodogradilišta bez ikakvih istorijskih obaveza, bilo finansijskih bilo ekoloških;
- trajno se eliminiše mogućnost da bilo koji akcionar ili strateški partner kao pravni sledbenik Brodogradilišta, sudskim putem ostvari pravo na naknadu oduzete imovine;
- omogućuje se Državi da do sada utvrđenu fiksnu koncesionu naknadu, koju je obavezno da plaća Brodogradilište po Ugovoru o koncesiji, značajno poveća za čitavo vrijeme trajanja koncesije.

Poslovodstvo smatra da je ovo jedini koncept kojim se istovremeno postižu svi ciljevi neophodni za opstanak Brodogradilišta i njegovu uspješnu privatizaciju.

3.5 AD „BARSKA PLOVIDBA“ - BAR

Vlasnička struktura i zaposlenost

Osnovna djelatnost AD "Barska plovdba" Bar je pomorski saobraćaj, koji se ostvaruje kroz prevoz putnika i vozila brodovima Sveti Stefan i Sveti Stefan II, na linijama Bar-Bari i Bar-Ankona. "Sveti Stefan" je kapaciteta 399 osoba, sa 240 ležaja u kabinama; teretni kapacitet je 355t. "Sveti Stefan II" je kapaciteta 720 osoba i ukupno 510 kreveta u kabinama. Teretni kapaciteti: 36 kamiona (do 12m) ili 24 (do 18m) ili 225 automobila.

Vlasnička struktura, 31. decembra 2011. godine, bila je:

- Država - 18,64%
- Investiciono-razvojni fond Crne Gore - 16,16%
- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja - 12,83%
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore - 4,28%
- Ostala pravna lica – 5,45%
- Fizička lica - 42,64%.

Ukupni akcionarski kapital Društva iznosi 9.842.011,16€, podijeljenih na 2.299.213 akcija.

U kompaniji je na dan 31.12.2012. godine zaposleno 60 lica, od čega su 49 lica u stalnom radnom odnosu, a 11 lica u radnom odnosu na određeno vrijeme.

Prosječna mjesečna neto zarada u 2012. godini, iznosila je 777,56€.

Osim navedenog broja Kompanija u toku godine zapošljava oko 110 pomoraca koji su periodično angažovani na brodovima Kompanije, shodno odredbama ITF (Međunarodne sindikalne organizacije pomoraca). Svi pomorci se angažuju kroz ugovorni radni odnos preko zaključivanja i potpisivanja Contract of Employment-a i standardnih ugovora na obrascu ITF Seamen's.

Rezultati poslovanja

2012. godine prevezeno je 53.259 putnika, što je za 21% manje nego u uporednom periodu 2011. godine. Smanjen je broj prevezenih auta za 23% (prevezeno je 10.581 auta), smanjen je broj prevezenih kamiona za 5% (prevezeno je 2.600 kamiona), a zabilježen je pad od 23% prevezenih trejlara (367 trejlara). U 2012. godini je realizovano 165 povratnih putovanja što je za 13% manje putovanje nego u istom periodu 2011. godine, kada je ostvareno 189 povratnih putovanja.

Stabilnost u poslovanju je osnovna karakteristika koja je pratila obavljanje osnovne djelatnosti Barske plovidbe AD u toku 2012. godine. I pored otežane finansijske situacije uzrokovane padom prometa putnika i vozila, Kompanija je tokom 2012. godine redovno izmirivala obaveze prema zaposlenima, kao i poslovnim subjektima sa kojima Kompanija sarađuje.

Predlog aktivnosti za budući period

Razvoj cargo flote nabavkom dva teretna broda novogradnje, tipa bulkcarrier (eco tipe), u saradnji sa kineskim partnerom Poly Technologies Inc iz Pekinga. Brodovi su nabavljeni putem kreditnog aranžmana, po veoma povoljnim uslovima (5 godina grace perioda, 2 % kamate, 15 godina period otplate).

Planira se nastavak aktivnosti na animiranju ruskih turista i organizovanju turističkih putovanja u saradnji sa turističkim operaterom „R-tours“ iz Beograda, na relaciji Bar-Bari-Bar, kao i na relaciji Bar-Dubrovnik-Bar. Dugoročni razvojni planovi idu i u pravcu obavljanja turističkih cruising putovanja brodom Sveti Stefan II na relacijama Bar-Split-Bar kao i Bar-Krf-Bar.

Planira se obnavljanje i uvođenje broda većeg kapaciteta i boljih tehničkih karakteristika u poslovanje. Kompanija će ispitati brodsko tržište i na temelju tehničko-operativno-finansijske analize utvrditi odgovarajuće predloge prodaje postojećeg i kupovine novijeg broda. Naime, praćenje trendova u ferry biznisu u regionu, nameću potrebu zamjene postojećeg, odnosno nabavke broda boljih parametara. Na taj način bi se zadržala pozicija koju Barska plovidba AD ima u regionu.

3.6 AD „CRNOGORSKA PLOVIDBA“ - KOTOR

Vlasnička struktura i zaposlenost

Osnovna djelatnost AD „Crnogorska plovidba“ Kotor je međunarodni pomorski saobraćaj.

Vlasnička struktura, 31. decembra 2012. godine, bila je:

- Država – 99,9726%

- Zavod za zapošljavanje Crne Gore – 0,0274%

Ukupan kapital je iznosio 7.213.754,00 eura. Broj akcija iznosio je 718.375 nominalne vrijednosti 10 eura po svakoj akciji.

U Kompaniji je 31. decembra 2011. godine, bilo zaposleno 12 lica, od čega su 2 lica u stalnom radnom odnosu, a 10 lica u radnom odnosu na određeno vrijeme.

Prosječna mjesečna neto zarada u 2012. godini, iznosila je 695 Eura.

Osim navedenog broja Kompanija u toku godine zapošljava po 23 pomoraca na svakom od brodova, koji su periodično angažovani na brodovima Kompanije. Svi pomorci se angažuju kroz ugovorni radni odnos preko zaključivanja i potpisivanja Contract of Employment-a i standardnih ugovora na obrascu ITF Seamen's.

Rezultati poslovanja

Najvažnije aktivnosti u 2012. godini bile su vezane za praćenje gradnje, preuzimanje kao i za komercijalnu eksploataciju brodova:

- U januaru mesecu 2012. godine izvršena je primopredaja prvog broda „KOTOR” u brodogradilištu Shanghai Shipyard Co.,Ltd u Šangaju,
- Krajem avgusta 2012. godine izvršena je primopredaja broda DVADESETPRVI MAJ” takodje u brodogradilištu Shanghai Shipyard Co.,Ltd u Sangaju.
- Brod m/v „KOTOR” je zaposlen u vremenskom najmu od dana 20.01.2012. godine,
- Brod ”DVADESETPRVI MAJ” je zaposlen u vremenskom najmu od dana 06.09.2012. godine;
- Sa unajmiteljem iz Velike Britanije / Seapioner je ostvarena izuzetna poslovna saradnja bazirana na uzajmanom uvažavanju,
- Brodovi ni jedan dan nisu bili izvan najma tokom 2012. što je izuzetno bitno radi solventnosti društva u uslovima sveukupne ekonomske krize kao i krize na pomorskom trzistu,
- U protekloj godini Društvo je redovno i bez kašnjenja izmirivalo sve obaveze prema kreditorima, dobavljačima, posadi brodova i zaposlenima;
- Brod „KOTOR “ je u 2012. godini prevezao ukupno 184.557 tona rasutog tereta,
- Brod „DVADESETPRVI MAJ” je u 2012. godini prevezao ukupno 64.195 tona rasutog tereta.

Crnogorska plovdba A.D. Kotor je u prvih devet mjeseci 2012. godine ostvarila sledeće finansijske rezultate:

- Prihodi su iznosili 2,376,645.00 Eura, a Rashodi su iznosili 2,450,156.00 Eura, te je Društvo za prvih devet mjeseci 2012. god. poslovalo sa gubitkom od 73,511,00 Eura.

U toku 2012. godini bili smo izloženi značajnim dodatnim troškovima vezanim za pokretanje brodova, pa je Crnogorska plovidba A.D. Kotor bila primorana da uzme kredit kod Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore u iznosu od 1.875.000,00 Eura za servisiranje navedenih dodatnih kao i tekućih obaveza. Pomenuti kredit je uzet pod sledećim uslovima: rok dospeljeća 18 mjeseci, kamatna stopa 6% godišnje. Rate ovoga kredita u 2012. godini, uredno su izmirivane uprkos činjenici da ove obaveze predstavljaju ozbiljno opterećenje za poslovanje Crnogorske Plovidbe A.D. Kotor.

Predlog aktivnosti za budući period

Crnogorska plovidba A.D. Kotor je prilikom sačinjavanja plana rada za 2013. godinu je definisala osnovne ciljeve i to:

- Obezbijedjenje najpovoljnije mogućnosti za finansiranje gradnje još dva broda tipa bulk carrier handysize (35 000DWT)

Jedan od glavnih ciljeva društva u 2013. godine ce biti obezbijedjenje mogućnosti finansiranja gradnje još dva broda tipa bulk-carrier Handysize (35.000 DWT), identičnih brodova sa brodovima koje posjeduje, ili nabavka dva broda sličnih karakteristika, jer dugoročna strategija razvoja kompanije podrazumjeva povećanje postojeće flote.

Analizirajući situaciju na tržištu novogradnji brodova Kompanija smatra da je sada najpovoljniji period za ugovaranje gradnji ili kupovinu novih brodova jer je cijena novosagrađenih brodova kao i novogradnji koje se ugovoraju jos uvijek u padu. Dakle nabavku brodova bi trebalo izvršiti dok cijene istih padaju odnosno prije nego dostignu svoj minimum.

U tom pogledu se planira vodjenje pregovora sa najvećim svjetskim brodogradilištima u Kini, Koreji i Japanu i u pomenutim pregovorima će se težiti postizanju najpovoljnije cijenu i način finansiranja nabavke brodova.

Menadžment Crnogorske plovidbe A.D. Kotor očekuje da će pomenuti pregovori uroditi plodom tj. da će se isti završiti potpisivanjem konkretnih ugovora o nabavci novih brodova.

3.7 AD „ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CRNE GORE“ - PODGORICA

Vlasnička struktura i zaposleni

Osnovna djelatnost Željezničke infrastrukture Crne Gore AD je održavanje, modernizacija, rehabilitacija i izgradnja željezničke infrastrukture i upravljanje i regulisanje saobraćajem.

Ukupni kapital Društva iznosi 468.670.763, 62€, i podijeljen je na 168.036.558 akcija, nominalne vrijednosti 2,78905446338€.

Vlasnička struktura, 31. decembra 2012. godine je:

- Država - 72,35 %
- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja - 2,93 %
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore - 1,17 %
- Fond za obeštećenje - 0,07 %
- Fondovi – 8,28 %
- Pravna lica – 8,59 %
- Fizička lica - 7,31 %

U Društvu je na dan 31. decembra 2012. godine bilo zaposleno 824 radnika, od čega su 737 radnika na neodređeno, a 70 radnika na određeno vrijeme i 17 pripravnika.

Prosječna neto zarada u 2012. godini iznosi 447,41€ i ispod je prosječne zarade u Crnoj Gori koja iznosi 488,00€, odnosno manja je za 9%.

Rezultati poslovanja

Finansijski rezultati poslovanja za 2012. godinu nijesu konačni. Naime aktivnosti na izradi godišnjeg popisa i završnog računa su u toku, i nakon odobravanja od strane Odbora direktora i mišljenja eksternog revizora o finansijskim iskazima za poslovnu 2012. godinu, smatraće se da se isti mogu prezentovati.

U 2012. godini Željeznička infrastruktura Crne Gore AD-Podgorica, je ostvarila negativan finansijski rezultat u iznosu od 7.728.542,00 €.

Procijenjeni ukupni prihodi u 2012. godini ostvareni su u iznosu od 11.522.501,00 €.

Procijenjeni poslovni prihodi u iznosu od 11.343.116,00 € obuhvataju u najvećoj mjeri:

- 7.225.000,00 € - sredstva iz Budžeta namijenjena za održavanje željezničke pruge, upravljanje i regulisanje saobraćajem;
- prihode po osnovu Ugovora o korišćenju željezničke infrastrukture u periodu devet mjeseci 2012. godine, zaključenim sa Željezničkim prevozom Crne Gore AD - Podgorica i „Montecargo“ AD - Podgorica u iznosu od 1.464.286,00€;
- prihode po osnovu naknada za instalacije 1.122.566,00 €,
- Prihod od prodaje polovnog materijala 382.513,00 €
- Prihodi od zakupa zemljišta i poslovnih prostora u iznosu od 172.297,00 €,
- Prihodi od carinskog terminala 193.332,00 €,
- i ostali prihodi u iznosu od 783.122,00 €.

Procijenjeni ukupni rashodi u 2012. godini ostvareni su u iznosu od 19.292.274,00 €.

Procijenjeni poslovni rashodi za 2012. godinu iznose 16.348.680,00 €, a najvećim dijelom odnose se na:

- troškove materijala, goriva i energije 2.878.454,00 €,
- troškovi bruto zarada zaposlenih 7.836.857,00 €,
- troškovi amortizacije 4.078.721,00 €,
- troškovi sudskih izvršenja 474.605,00 €,
- rashodovana osnovna sredstva 167.077,00 €,
- troškovi transportnih usluga 276.742,00 €,
- troškovi usluga održavanja osnovnih sredstava 239.099,00 €, i
- ostali rashodi 397.125,00 €.

Realizacija investicija i projekata:

Iz kreditnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija /EBRD, EIB, ČEB/ i sredstava predpristupne pomoći /IPA/ u proteklom periodu izdvojeno je 124,4 miliona eura. Od pomenutog iznosa realizovano je 100,7 miliona eura odnosno 80,94%. Ostatak sredstava iz kredita i predpristupnih pomoći se očekuje u 2013. i 2014. godini.

- *Vlada je iz Budžeta Crne Gore za 2012. godinu za tekuće održavanje željezničke infrastrukture izdvojila 7,5 miliona €. Rebalansom Budžeta ista su umanjena za 3% odnosno za 225.000,00 € i u julu preusmeravanjem sredstava za 50.000,00 €, tako da iznos uplaćenih sredstava iz Budžeta Crne Gore za tekuće održavanje željezničke infrastrukture iznosi 7.225.000,00 €;*
- *Realizacija kredita EBRD -15 miliona €, za hitnu sanaciju željezničke infrastrukture. U okviru realizuje treća tranša ovog kredita za rehabilitaciju tunela broj: 182 - Ostrovica, dužine 3.827 metra, u iznosu od 4 miliona €. Radovi na sanaciji ovog tunela su završeni, ali sa negativnim nalazom Komisije za tehnički prijem iz oktobra 2012. godine. Ugovor je pod sporom;*
- *Za radove remonta, sanacije tunela i druge projekte na pruzi Vrbnica - Bar u oktobru 2012. godine potpisan je novi kredit sa EBRD u iznosu od 10 miliona €. Sredstva su operativna i u 2013. godini se očekuje početak realizacije i priprema tendera ukoliko se za ŽICG obezbijedi konsultantska pomoć;*
- *Vladi su odobrena sredstva i od strane Evropske investicione banke i to u iznosu od 34 miliona € u 2011. godini. Završena je realizacija prve tranše ovog kredita od 7 miliona €, remont pruge na dionici Bijelo Polje – Kruševo – Mijatovo Kolo u dužini od 18 km pruge, sa remontom staničnih kolosjeka u ukranicama Kruševo i Mijatovo Kolo. Kako je u 2012. godini ostvarena ušteda u iznosu od 0,3 mil €, odobreno je od strane EIB elektrifikacija VI i VII kolosjeka u stanici Bijelo Polje. Radovi su završeni u decembru 2012. godine. Krajem 2010. godine potpisana je druga tranša ovog kredita u iznosu od 7 miliona €, čija sredstva se koriste za antikorozivnu zaštitu 16 čeličnih mostova na pruzi Vrbnica – Bar. Zbog veće ponuđene cijene od procijenjene po raspisanom javnom pozivu za izradu projektne dokumentacije, sredstva nijesu realizovana u 2012. godini i za ista je Anex-om produžen period raspoloživosti za 2 godine. Očekuje se početak realizacije u prvom kvartalu 2013. godine, odnosno dodjela ugovora za izradu projekata sanacije i antikorozijske zaštite mostova;*
- *Kreditna sredstva Češke Eksportne banke /ČEB/ u iznosu od 59,4 miliona eura su realizovana u okviru Projekta Remont i elektrifikacija pruge Nikšić - Podgorica kroz IV Etape;*
- *Kreditna sredstva EBRD operativni broj 40344 u iznosu od 15 miliona eura su realizovana u okviru Projekta hitne rehabilitacije željezničke infrastrukture II za prugu Nikšić-Podgorica u iznosu od 11,6 miliona eura, a ostatak realizacije se očekuje u 2013/2014. godini;*
- *IPA 2010 - 5 milion €. Ova sredstva su predviđena za rehabilitaciju dionice Mojkovac - Mijatovo Kolo u iznosu od 3,985 miliona eura i radove u stanici Trebeješica za 1,015 miliona eura. Sredstva od IPA 10 su realizovana u iznosu od 2,9 miliona eura, a ostatak se očekuje tokom 2013/2014. godine i isto je u nadležnosti EU.*

Preko IPA III komponente, odobrena su dva projekta: izrada projektne dokumentacije za sanaciju 12 kosina i radovi - glavna sanacija kosina, sanacija nestabilnog terena i izgradnja zaštitnih galerija na najkritičnijim djelovima dionice glavne pruge Bar-Vrbnica (Kos-

Trebješnica-Lutovo-Bratonožici), u iznosu od 5 miliona € i Modernizacija signalizacije sa nabavkom i ugradnjom nove elektrovučne podstanice i telekomunikacione opreme na dijelu pruge Bar-Vrbnica u iznosu od 3,5 miliona €.
Period realizacije navedenog je do 2016. godine.

Status investicionih aktivnosti na dan 31.12.2012. godine:

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica realizuje investicione aktivnosti finansirane iz sredstava međunarodnih multilateralnih institucija kao i iz pred-pristupnih fondova Evropske unije ukupne vrijednosti 124.460.191,20 €:

		Ugovorena vrijednost	Plaćeno do 31.12.2012	% realizacije	Ostatak sredstava	% nerealizovanih
ČEB		59.460.191,20 €	59.438.829,85 €	99,96 %	21.898,35 €	0,04 %
EBRD I		15.000.000,00 €	14.104.221,60 €	94,03%	895.778,40 €	5,97%
EIB	I	7.000.000,00 €	6.534.330,17 €	93,35%	465.669,83 €	6,65%
	II	7.000.000,00 €	Realizacija u toku	/	7.000.000,00 €	/
EBRD II		15.000.000,00 €	11.616.358,44 €	77,44%	3.383.641,56 €	22,56 %
EBRD I IV tranša		10.000.000,00 €	100.000,00	1,00 %	9.900.000,00 €	99,00 %
UKUPNO:		113.460.191,20 €	91.793.740,06€	80,26%	21.666.988,14 €	19,10 %
IPA 07		1.000.000,00 €	1.000.000,00€	100%	/	/
IPA 09		5.000.000,00 €	5.000.000,00 €	100%	/	/
IPA 10		5.000.000,00 €	2.940.524,82 €	58,81%	2.059.475,18 €	41,19 %
UKUPNO:		124.460.191,20 €	100.734.264,88 €	80,94%	23.726.463,32 €	19,06%

Predlog aktivnosti za budući period

- **Tekuće održavanje** izvodiće se po Programu rada za 2013. godinu, za radove koji se finansiraju iz Budžeta Crne Gore u vrijednosti 6.800.000,00 eura.
- **Aktivnosti na utvđivanju** - razdvajanju kompletne imovine koja je u funkciji odvijanja željezničkog saobraćaja imajući u vidu odredbe Zakona o državnoj imovini, član 4 Zakona o željeznici i član 6 tačka 57 Zakona o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju ("Sl.list CG", broj: 04/08). Zakonom o državnoj imovini ("Sl.list CG", broj: 21/09), članom 12 definisano je da željeznička infrastruktura u skladu sa Zakonom je dobro u opštoj upotrebi kojim raspolaže Crna Gora.
- **Investiciono održavanje:**
- IPA 10 realizacija preostalih sredstava do iznosa 3,95 miliona eura za remont Mijatovo Kolo – Mojkovac u 2013. godini, sa tehničkim prijemom i dodjela novog ugovora za stanicu Trebješica;
- Izgradnja elektro-vučnog postrojenja u Trebješici;

- Izgradnja elektro-vučnog postrojenja u Nikšiću procijenjena vrijednost 3,5 miliona (projekat+ izgradnja);
  - Ugradnja grijača skretnica u stanici Nikšić i Ostrog - procijenjena vrijednost 430.000,00 eura (projekat+ izgradnja);
  - IPA III komponenta – izrada projekata za sanaciju 12 kosina od Kosa do Podgorice, započeta tenderska procedura od strane EU;
  - Novi kredit EBRD Banke za prugu Vrbnica – Bar.
Potrebno je da EBRD Banka ili ŽICG obezbijede Konsultante za pripremu tendera, objavljivanje, odabir Ponuđača, ugovaranje i implementaciju sljedećih projekata i radova:
    - o izvođenje radova remonta dionice Kolašin - Kos;
    - o izvođenje radova sanacije 5 tunela (br. 187, 190, 193, 205 i 206);
    - o izvođenje radova regulacije vodotoka ispod 4 mosta i sanacije 4 propusta;
    - o izrada projektne dokumentacije sanacije 18 tunela sa revizijom iste.
- Ugovor za EBRD kredit je potpisan oktobra 2012.godine.
- EIB – II tranša za 16 čeličnih mostova- pruga Vrbnica – Bar
Neophodna je Konsultantska pomoć za vođenje tendera kao i ugovaranje, implementaciju, izradu projektne dokumentacije i izvođenje radova.
Napomena: neophodno je obezbijediti sredstva za specijalan pregled betonskih mostova, kako bi se utvrdilo stanje istih i prioriteti za sanaciju. Projekat betonskih mostova je 2011.godine kandidovan kod WBIF – za doanaciju, ali isti nije odobren. Nakon 16 čeličnih mostova, projekat 91 betonskog mosta ne pruži Vrbnica – Bar, je prioritetan. Za sada nema definisan izvor finansiranja i ako je isti sadržan u IAMP Program 2012 – 2020.godine.
  - Završetak tehničkog prijema za prugu Nikšić – Podgorica. Od 01.10.2012.godine, pruga je puštena u probni rad za period od 6 mjeseci. Da bi se saobraćaj na pruži mogao odvijati projektovanom brzinom ograničavajući je tehnički prijem radova finansiranih iz sredstva češkog kredita (Izvođač OHL – ŽS Brno), a primjedba prijema su neodobreni „divlji“ prelazi preko pruge.
  - Takođe u toku su tehnički prijemi staničnih zgrada Nikšić, Ostrog, Danilovgrad i Spuž za koje su građevinske dozvole izdale pripadajuće opštine. Nakon istog zatražiće se upotrebne dozvole za navedene objekte. U toku je imenovanje komisije za tehnički prijem signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih uređaja. Nakon imenovanja i rada komisije i Izvještaja tehničkog pregleda, zatražiće se upotrebna dozvola od nadležnog Ministarstva.

3.8 AD „ŽELJEZNIČKI PREVOZ CRNE GORE“ - PODGORICA

Vlasnička struktura i zaposleni

Osnovna djelatnost Željezničkog prevoza Crne Gore AD - Podgorica je prevoz putnika u međunarodnom i lokalnom željezničkom saobraćaju.

Akcijski kapital Društva na dan 31.12.2011. godine iznosi 32.265.816,00€ i podijeljen je na 6.109.471 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 5.281.278,00 €.

Vlasnička struktura, 31. decembra 2012. godine, bila je:

- Država (89,27%),
- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja (1,13%),

- Zavod za zapošljavanje Crne Gore (0,45%),
- Fondovi (3,21%)
- Pravna lica (2,86%)
- Ostali akcionari (3,08%).

Prosječan broj zaposlenih u ŽPCG u 2012. godini iznosi 294, što je za 23% manje u odnosu na 2011. godinu.

U toku 2012. radni odnos prestao je za ukupno 20 zaposlenih, te prema tome stopa fluktuacije zaposlenih za 2012. godinu iznosi 6,8%. Manji broj zaposlenih u 2012. godini u odnosu na prethodnu godinu posljedica je planski sprovedene optimizacije broja zaposlenih.

Poslovnim planom 2012-2016. anticipira se da do 2014. godine ŽPCG postepeno poveća broj zaposlenih na 328. Ovo će biti neophodno kada se putnički prevoz između Podgorice i Nikšića bude odvijao u punom obimu. Najveći porast broja zaposlenih predviđen je u dijelu izvršnog osoblja. Planirano je da najdalje u aprilu 2013. godine kandidati za stručno osposobljavanje za zanimanje kondukter u željezničkom saobraćaju (15 kandidata) i transportni komercijalista (10 kandidata) započnu tromjesečnu obuku kako bi se osposobili do kraja juna kada se i očekuje isporuka novih elektromotornih vozova CAF.

Prosječna zarada za 2012. godinu u neto iznosu iznosila je 533,84€.

Rezultati poslovanja

Procijenjeni poslovni prihod u 2012. godini iznosi 6.496.961,00 €, a procijenjeni poslovni rashodi 9.318.923,00 €, dok je poslovni rezultat u gubitku od 2.821.962,00 €.

ŽPCG je u 2012. godini ukupno realizovao 63.799.637 putničkih kilometara, od toga 34.392.999 u međunarodnom saobraćaju, a u lokalnom 29.406.638.

U međunarodnom saobraćaju pokrenuto je 1.828 vozova, a u lokalnom 6379.

Prevezeno je 776.981 putnika što je za 6.3% više u odnosu na broj prevezenih putnika u istom periodu 2011. godine.

Aktivnosti ostvarene u 2012. godini:

- Pripremljen je ugovor o javnom prevozu;
- Usvojena su akta o sistematizaciji;
- Sproveden je projekat institucionalnog jačanja operatera u putničkom saobraćaju;
- Usvojen je Biznis plan 2012-2016;
- Otpočet je projekat Energetske efikasnosti u željezničkom sektoru Crne Gore;
- Obavljen je značajan broj investicionih opravki voznih sredstava;
- Organizovan je putnički saobraćaj na novootvorenoj pruzi Nikšić-Podgorica;
- Remontovano je više putničkih, spavaćih, kušet-kola i lokomotiva;
- Značajno je smanjen broj zakašnjenja putničkih vozova u lokalnom saobraćaju;
- Obavljeni su redovna pouka izvršnog osoblja i polaganje redovnih i vanrednih ispita prema planovima i pravilnicima;
- Pretrpljena su dva saobraćajna udesa (u avgustu kod Vukovca i u novembru kod Mojkovca), u kojima su havarisani:
  - o jedan elektromotorni voz koji je od tada van upotebe,

○ jedna elektromotorna lokomotiva, 2 putnička vagona i jedan vagon-restoran što je značajno uticalo na raspoloživi kapacitet za prevoz putnika i povećalo troškove poslovanja zbog angažovanja lokomotive Montecarga da bismo održali projektovani red vožnje.

- Otpočete su glavne opravke za troje kušet-kola, jednu elektrolokomotivu i dva elektromotorna voza.
- Primljeno je na obuku 7 mašinovođa koji se pripremaju za upravljanje novim vozovima čiju isporuku očekujemo u junu 2013. godine.

Predlog aktivnosti za budući period

ŽPCG planira da u 2013. godini preveze 1.000.000 putnika (750 000 u lokalnom i 250.000 putnika u međunarodnom saobraćaju) i ostvari prihod od 3.500.000 eura (1.400.000 eura u lokalnom i 2.100.000 eura u međunarodnom saobraćaju).

U 2013. godini ŽPCG planira da uveća broj vozova u lokalnom putničkom saobraćaju na pruži Podgorica-Nikšić sa sadaših 5 pari vozova na ukupno 11 pari vozova dnevno. Uslov za ostvarenje ovog plana je uključivanje u saobraćaj naručenih elektromotornih vozova CAF koje se očekuje tokom juna 2013. godine. Stoga se na relaciji Podgorica-Nikšić u prvoj polovini godine očekuje da bude prevezeno oko 45.000 putnika, a nakon uključjenja novih elektromotornih vozova oko 200.000 putnika.

Kako se proces segmentacije ovog društva završio, u budućem periodu glavna pažnja ovog društva biće usmjerena na pitanje šta korisnici usluga žele i u tom smislu će se donositi odluke i davati smjernice izvršnom menadžmentu.

Činjenica je da putnici žele:

- Bezbjedan i siguran prevoz,
- Povoljnost trasa - povoljnost polazaka i dolazaka vozova na krajnja odredišta,
- Mogućnost izbora - učestanost polazaka vozova,
- Redovitost - eliminisanje ili smanjenje kašnjenja vozova na najmanji mogući nivo,
- Pouzdanost - eliminisanje pojave otkaza,
- Prihvatljive cijene - tržišne, prihvatljive za korisnike usluga ovog društva,
- Kvalitet - komfor, udobnost, vrijeme putovanja, informisanost, higijena u vozovima, ostale prateće usluge.

Društvo je ugovorilo nabavku 3 garniture elektromotornih vozova sa Španskom firmom „Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles (CAF). Isporuca se očekuje u junu 2013 godine. Sredstva su obezbijedena iz kredita Evropske banke u iznosu od 13,5 mil. € za koju je takođe Vlada obezbijedila garanciju. Do sada su iz Evropske banke povučena sredstva u iznosu od 3,1 mil. €, a CAF-u je iz tih sredstava plaćen avansni iznos od 2,6 mil. €.

3.9 AD „MONTECARGO“ PODGORICA

Vlasnička struktura i zaposleni

Osnovna djelatnost AD „Montecargo“ je prevoz stvari (tereta) u međunarodnom i lokalnom željezničkom transportu.

Ukupni kapital Društva iznosi 17.463.668,09 € i podijeljen je na 3.340.114 akcija, nominalne vrijednosti 5,228464 €. Tržišna vrijednost jedne akcije, na dan 01.02.2013.godine iznosila je

0.63 €. Ukupan broj akcionara Akcionarskog društva "MONTECARGO" Podgorica je 3446 akcionara.

Vlasnička struktura, 31. decembra 2012. godine, bila je:

- Država - 85,45 %
- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja - 1,54 %
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore - 0,61 %
- Fondovi - 4,36 %
- Pravna lica - 4,08 %
- Fizička lica - 3,86 %

Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2012. godine bio je 217 na neodređeno vrijeme (2 pripravnika i 5 zaposlenih na određeno vrijeme). Prosječna neto plata zaposlenih u 2012. godini u AD "MONTECARGO" Podgorica iznosila je 577.00 € i veća je za 18% od prosječne neto plate na nivou države, koja je iznosila 488,00 €.

Rezultati poslovanja

U 2012. godini prevezeno je 684.505,60 tona i ostvaren prihod od prevoza stvari 4.568.729,70 €.

U odnosu na 2011. godinu obim prevoza je manji za 35%, kada je prevezeno 1.054.155,20 tona dok je prihod manji za 40% kada je iznosio 7.596.834,80 €.

Manji obim prevoza je rezultat globalne ekonomske krize koja se odražava na rad privrednih subjekata, obustava proizvodnje ili rad sa jako smanjenim kapacitetima, u Crnoj Gori (Rudnici boksita Nikšić, Željezara Nikšić, KAP) i u okruženju (Željezara Smederevo Srbija, Željezara Kurum Albanija itd.).

Prevoz stvari u međunarodnom saobraćaju manji je za 35%, a u lokalnom za 61%. Zabilježen je pad netotonskih kilometara kod međunarodnog saobraćaja za 46%, a u lokalnom 70% u odnosu na prethodnu godinu.

Prosječna cijena prevezenih stvari u 2012. godini po toni, iznosila je 6,67 €, a u 2011. godini 7,21 €.

Uporedni pregled prevoza pojedinih vrsta roba 2012/2011

Red. broj	Vrsta stvari	2012		2011	
		Tona	Prihod EUR	Tona	Prihod EUR
1.	Automobili za Luku Bar	16.060,00	367.774,00	-	-
2.	Boksit za Mađarsku	20.272,40	157.459,80	135.176,50	1.067.812,20
3.	Glinica za KAP	140.924,30	938.048,40	173.263,60	1.157.825,20
4.	Lim čelični (US Stell) za Bar	56.778,20	454.363,20	197.618,70	1.169.251,70
5.	Staro željezo za HSH	66.828,00	523.230,70	139.402,20	1.108.247,49
6.	Žitarice	70.975,00	544.817,00	49.798,00	363.526,00

7.	Sirćetna kisjelina	9.477,70	69.576,30	-	-
8.	Aluminijski ingoti	-	-	15.423,90	86.390,40
Ukupno:		381.315,60	3.055.269,40	710.682,90	4.953.052,99

Ukupni rashodi u 2012. godini iznose 7.438.733,00€.

U strukturi poslovnih rashoda najveće učešće imaju troškovi fiksnog karaktera kao što su zarade zaposlenih 3.124,639,00 € i amortizacija 950.872,00 EUR.

Ostvareni poslovni prihodi u iznosu od 5.211.935,00 € nijesu dovoljni da pokriju poslovne rashode koji su iznosili 7.438.733,00 €, tako da je Društvo u 2012. godini poslovalo sa gubitkom od 2.226.798,00 €.

U 2012. godini nastavljene su aktivnosti na uvođenju i razvoju sistema kvaliteta. Osnovna ideja tih aktivnosti je da se podigne na viši nivo kvalitet željezničkih prevoznih usluga.

Ostvarivanje investicionih projekata u 2012.godini se ogleda kroz završetak RO na 31 teretnih vagona serije Eas kod AD "Održavanje željezničkih vozni sredstava" Podgorica i 15 vagona serije Eas kod remontera MIN-Niš.

Sa domicilnim remonterom AD OŽVS Podgorica, pored TO sa otkačivanjem, izvršeno je ukupno tridesetjedan (31) RO teretnih vagona serije Eas. U posmatranom periodu (2012. godina), izvršeno je i produženje roka RO na ukupno tri (3) naša vagona. Pored navedenog, u prošloj godini je realizovano i nekoliko Ugovora, po principu šopinga, u cilju remontovanja kočione opreme (rasporednika, DP-ventila, KA-ventila itd.). Takođe, realizovani su i Ugovori, koji su sklopljeni na osnovu tendera, po pitanju nabavke rezervnih djelova i potrošnog materijala.

Uvođenjem novih pravila u međunarodnom saobraćaju, koji su verifikovani kroz Sporazum AVV/GCU/CUU, od vremena formiranja AD MONTECARGO pojavio se znatan broj stranih privatnih operatera, sa zahtjevom za uvrštavanje svojih vagona u naš radni park.

Rezultat ovih aktivnosti je potpisivanje devet (9) komercijalnih ugovora sa raznim partnerima, po pitanju uvrštavanja svojih vagona u naš radni park, ukupno 399 vagona

Predlog aktivnosti za budući period

Uspjeh poslovanja u 2013. godini treba da prati: adekvatna tehnička opremljenost infrastrukture, dobra saradnja sa AD „Održavanje željezničkih vozni sredstava“ što je preduslov kvalitetne mobilnosti vozni sredstava, dobra saradnja sa korisnicima usluga i obučeni kadrovi za realizaciju usvojene komercijalne politike.

Za planirani obim prevoza na dvije dizel električne lokomotive serije 644 neophodno je izvršiti investicionu opravku, kao i na najmanje 70 teretnih vagona da bi se mogle podmiriti potrebe prevoza u poslovnoj 2013.godini. Za ove namjene potrebna su ulaganja 1.043.980,00 EUR-a. Kroz ova ulaganja jedino može da se obezbijedi redovno i bezbjedno funkcionisanje saobraćaja. Ukupna sredstva potrebna za izvršenje planiranog obima radova za ukupne potrebe na održavanju vozni kapaciteta iznose 2.479.730,00 EUR-a i to za:

- tekuće održavanje..... 937.250,00 €
- investiciono održavanje..... 1.043.980,00 €

- nabavka rezervnih djelova..... 498.500,00 €.

3.10 AD „ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKIH VOZNIH SREDSTAVA“ PODGORICA

Vlasnička struktura i zaposleni

Odlukom Skupštine akcionara Željezničkog Prevoza Crne Gore AD (ŽPCG AD matično Društvo), osnovano je AD „Održavanje željezničkih vozniha sredstava“ (AD OŽVS) koje je otpočelo sa samostalnim radom 01.01.2011. godine.

Osnovna djelatnost Društva je održavanje željezničkih vozniha sredstava u putničkom i teretnom saobraćaju (putnička i teretna kola, lokomotive i ostala željeznička vozna sredstva). Društvo u svom poslovanju i radu podliježe Zakonu o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju, Zakonu o željeznici i pravilnicima koj se odnose na održavanje željezničkih vozila i drugim propisima.

Vrijednost kapitala akcionarskog Društva Održavanje željezničkih vozniha sredstava Podgorica iznosi: 21.004.168€, koji je podijeljen na 4.500.012 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti 4,6676 € po akciji.

Vlasnička struktura, 31. decembra 2012. godine, bila je:

- Država - 85,45 %
- Fond penzijskog i invalidskog osiguranja - 1,54 %
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore - 0,61 %
- Fond za razvoj - 0,04 %
- Fondovi - 4,36 %
- Pravna lica – 3,82 %
- Ostali – 4,18 %

Broj zaposlenih na dan 31. decembar 2012. godine bio je 207 od čega 201 na neodređeno vrijeme i 6 zaposlenih na određeno.

Prosječna neto plata zaposlenih u 2012. godini iznosila je 480,77€ i manja je za 1.5% od prosječne neto plate na nivou države, koja je iznosila 488,00€.

Rezultati poslovanja

Naturalni i finansijski pokazatelji poslovanja

1. Naturalni pokazatelji

a. Realizovane aktivnosti na održavanju vučnih vozila (lokomotiva)

Planski pregledi:

- na vučnim vozilima ŽPCG AD	70 planska pregleda
- na vučnim vozilima Montecargo AD	164 planskih pregleda
Ukupno:	234 planskih pregleda

Dnevni pregledi:

- na vučnim vozilima ŽPCG AD	1722 dnevnih pregleda
- na vučnim vozilima Montecargo AD	1667 dnevnih pregleda
- na vučnim vozilima Željeznice Srbije	472 dnevnih pregleda
Ukupno:	3861 dnevnih pregleda

Vanplanske opravke

- na vučnim vozilima ŽPCG AD	263 vanplanskih opravki

- na vučnim vozilima Montecargo AD	127 vanplanskih opravki
- na vučnim vozilima Železnice Srbije	43 vanplanske opravke
Ukupno:	433 vanplanskih opravki

b. Realizovane aktivnosti na održavanju vučenih vozila (putnička i teretna kola).

- Tekuća opravka (TO) teretnih kola	621
- Tekuća opravka (TO) putničkih kola	1161
- Kontrolni pregled P1 na putničkim kolima	205
- Obrada osovinskih sklopova putničkih i teretnih kola	191

2. Finansijski pokazatelji poslovanja

Društvo je u 2012. godini ostvarilo ukupan prihod u iznosu od 2.413.050,95€, dok su ukupni rashodi ostvareni u iznosu od 2.692.710,48€, što znači da je Društvo poslovalo sa gubitkom u iznosu od 279.659,53€

Slijedi prikaz strukture prihoda i rashoda u poslovanja Društva u 2011.godini.

a) Struktura prihoda

- Usluge održavanja voznih sredstava	2.048.684,46€
- Prihodi od prodaje robe - rezervnih djelova.....	157.806,52€
- Finansijski prihodi.....	481,48€
- Ostali prihodi.....	206.078,56€
- Ukupni prihodi.....	2.413.050,95€

Ukupan prihod Društva u 2012.godini, veći je za 12,9% u odnosu na ostvarenje iz 2011.godine. Prihodi od usluga održavanja voznih sredstava čine osnovne prihode našeg Društva i učestvuju sa 84,90% u ukupnim prihodima i veći su za 4% u odnosu na ostvarenje iz 2011.godine. Prihod po ovom osnovu bio bi i veći da je ŽPCG AD ispoštovalo ugovorenu dinamiku uvođenja sopstvenih voznih sredstava u opravke.

Prihodi od usluga održavanja voznih sredstava u 2012. godini bili su dovoljni isključivo za pokriće dijela osnovnih troškova u poslovanju (zarade zaposlenih i dio materijalnih troškova), uz izostanak prihoda koji bi nadomjestili troškove opravke opreme i uređaja naših tehničkih kapaciteta, dijela materijalnih troškova, proizvodnih usluga, preuzetih obaveza po osnovu utrošene vode, amortizacije i sl.

U nedostatku novčanih sredstava došlo je do kašnjenja u isplati poreza i doprinosa na zarade, tako da je u periodu izrade ovog Izvještaja ova obaveza izmirena samo za prva četiri mjeseca 2012 godine. Ukupna neizmirena obaveza za obračunate poreze i doprinose na zarade zaključno sa 31.12.2012. godine iznosi 591.655,78 €, što je približno na nivou nenaplaćenih potraživanja i što upućuje na zaključak da bi Društvo u slučaju naplate nespornih potraživanja od Montecargo AD, skoro u cjelosti zatvorilo finansijsku konstrukciju poslovanja u 2012.godini.

b) Struktura rashoda

Pružanjem usluga održavanja voznih sredstava AD OŽVS ostvaruje troškove radne snage, materijala i rezervnih djelova, goriva, energije, kao i troškova održavanja postojeće opreme i sredstava za rad. U strukturi troškova našeg Društva, zbog prirode djelatnosti koju obavlja, najveće učešće u rashodima poslovanja zauzimaju troškovi radne snage, odnosno troškovi zarada i ostalih naknada zaposlenima. Po Projekciji bilansa uspjeha koja je tokom 2010-e godine rađena za potrebe restrukturiranja, kao i po izvršenju za 2011. i 2012. godinu, učešće zarada i ostalih naknada zaposlenima u ukupnim rashodima poslovanja društva iznosi oko 90%, kada se izuzmu troškovi amortizacije, troškovi vanrednih rashoda i troškovi ugrađenih rezervnih djelova i materijala sa zaliha. Relizovani troškovi zarada i ostalih naknada zaposlenima u 2012. godini su na nivou planiranih vrijednosti, uz napomenu da je Društvo tokom poslovne 2012.godine iz sopstvenih sredstava izvršilo isplatu otpremnina za osam zaposlenih po sporazumnom prestanku radnog odnosa, u ukupnoj vrijednosti od 63.073,80 €.

Podsjećamo da je broj zaposlenih na održavanju voznih sredstava u skladu sa normativima za dimenzionisanje kapaciteta za održavanje željezničkih vozila. Prosječna neto zarada u našem Društvu je na donjoj ljestvici prosjeka zarada ostvarenih u željezničkim društvima koja su nastala u procesu restrukturiranja Željeznice Crne Gore AD.

U nastavku slijedi Pregled ostvarenih troškova za 2011 godinu.

- Nabavna vrijednost prodate robe	121.908,09€
- Troškovi materijala; rezervnih djelova; goriva i el. energije	76.416,58€
- Troškovi zarada i ostalih naknada zaposlenima	2.142.733,39€
- Troškovi proizvodnih usluga	39.080,26 €
- Troškovi amortizacije	238.335,17€
- Nematerijalni troškovi	65.077,26€
- Finansijski rashodi	148,26€
- Ostali rashodi	9.011,47€
- Ukupni rashodi:	2.692.710,48€

Naše Društvo je u poslovnoj 2012.godini nastavilo sa primjenom rigoroznog metoda smanjenja ili čak eliminisanja pojedinih troškova po različitim osnovama (održavanja opreme i sredstava rada, školovanje kadrova, seminari i kursevi, službena putovanja itd.). Program mjera štednje za 2013. godinu koji je usvojila Vlada Crne Gore, imaće dodatni efekat na sniženje troškova poslovanja našeg Društva.

Predlog aktivnosti za budući period

AD OŽVS planira da u 2013.godini uveća obim usluga tekućeg održavanja voznih sredstava koja su u vlasništvu crnogorskih operatera u putničkom i robnom saobraćaju. Realna očekivanja o rastu obima usluga održavanja, zasnivaju se na analizi aktivnosti operatera vezanih za izvršenje investicionih opravki voznih sredstava. Naime, očekuje se završetak radova na investicionoj opravci kod remontera jedne elektro-lokomotive serije 461, dizel-lokomotive serije 643, kao i dva elektro-motorna voza serije 412/416. Takođe, sa aspekta putničkih vagona očekuje se porast broja ispravnih voznih sredstava zbog planiranog izvršenja redovnih investicionih opravki, a očekuje se i isporuka tri nova elektromotorna voza iz Španije.

AD OŽVS mora pronaći put koji garantuje izvršenje planiranog obima i kvaliteta usluga, kao i pokriće troškova iz sopstvenih prihoda, u skladu sa odredbama Zakona o željeznici, Zakona o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju i drugim aktima koja regulišu oblast djelatnosti našeg Društva.

Obim i vrijednost usluga održavanja voznih sredstava u 2013. godini, u nedostatku materijalno-tehnološkog obezbjeđenja za nastupajući red vožnje, projektovani su na bazi ostvarenja usluga održavanja u prethodnom periodu i operativnih planova za 2013. godinu. Takođe, Biznis plan je koncipiran na bazi preporuka resornog ministarstva, kojima se jasno definiše obaveza prevoznika (ŽPCG AD i Montecargo AD) da na račun usluga održavanja voznih sredstava koja su u njihovom vlasništvu, finansiraju usluge održavanja do nivoa koji obezbjeđuje pokriće realno planiranih osnovnih troškova u poslovanju ovog Društva.

Biznis plan AD OŽVS usaglašen je sa usvojenim mjerama ekonomske politike Vlade Crne Gore za 2013. godinu, sa akcentom na aktivnosti koje se odnose na modernizaciju proizvodne opreme i tehnologije, do nivoa koj je prilagođen sadašnjoj ekonomskoj situaciji u zemlji.

U operativnom funkcionisanju željezničkog saobraćaja na području Crne Gore, očuvanje bezbjednosti saobraćaja ima apsolutnu prednost i najveći prioritet. Tehnička i funkcionalna ispravnost željezničkih vozila održavaće se u takvom stanju koje obezbjeđuje i omogućava bezbjedno i sigurno odvijanje željezničkog saobraćaja.

U cilju osiguranja bezbjednosti vršice se kontinuirana kontrola primjene važećih saobraćajno-tehničkih propisa, kroz trajnu primjenu odredbi Zakona o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju. Poboljšanje kvaliteta voznih sredstava, pravilna eksploatacija istih i kontrola saobraćajno-tehničkih propisa, zajedničke su aktivnosti svih željezničkih društava, koje će se realizovati kroz utvrđene nadežnosti.

3.11 MONTEPUT d.o.o. Podgorica

Djelokrug rada i vlasnička struktura

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Monteput“ - Podgorica osnovano je Odlukom Vlade Crne Gore, 8. decembra 2005. godine, u svojstvu poslovnog nasljednika Direkcije za izgradnju autoputeva Podgorica.

Ukupan broj zaposlenih u d.o.o „Monteput“- Podgorica je 73.

Osnovne aktivnosti d.o.o „Monteput“- Podgorica, usmjerene su na:

1. upravljanje i održavanje tunela “Sozina” i prilaznih saobraćajnica;
  - građevinsko održavanje (tekuće i investiciono),
  - održavanje elektro-energetskog sistema i sistema signalizacije,
  - organizovanje sistema protivpožarne zaštite i zaštite na radu,
  - upravljanje, nadzor i monitoring saobraćaja,
  - organizovanje naplate putarine,
  - organizovanje korišćenja putnog zemljišta za obavljanje pratećih komercijalnih djelatnosti,
  - osiguranje građevinskih objekta, opreme i instalacija,
2. realizaciju projekta autoput Bar – Boljare;
3. realizaciju projekta brza saobraćajnica duž Crnogorskog primorja,
4. magistralni put Kolašin-Mateševo (tekuće i investiciono održavanje).

Finasiranje ovih poslova u cjelini je predviđeno iz redovnih prihoda d.o.o „Montepuť“ - Podgorica.

Rezultatati poslovanja

Prihodi d.o.o „Montepuť“ - Podgorica definisani su Odlukom o osnivanju društva i opredijeljeni su iz sljedećih izvora :

- naplate putarine-prolaza kroz tunel „Sozina“;
- prihoda od kamate na depozit po viđenju i oroćeni depozit;
- komercijalne naknade za izdavanje u zakup reklamnih panoa na prilaznim saobraćajnicama tunela „Sozina“;
- ostalih prihoda.

Ukupni realizovani bruto prihod od naplate putarine za period 01.01.-31.12.2012. godine, iznosi 7.251.369,00 eura. U odnosu na realizovane prihode u istom periodu predhodne godine prihod je manji za 3%. Pored evidentnog smanjenja broja saobraćanja privrednih vozila usljed ekonomske krize, negativan uticaj na obim saobraćaja desio se u periodu od 01.02-25.02.2012. godine, usljed elementarne nepogode i vanrednog stanja. To se posebno odnosi na kategoriju vozila Tip-3; Tip - 4 i Tip -5 (kamioni, kamioni sa prikolicama, autobusi, i šleperi) što je prouzrokovalo pad ukupnog prometa za navedeni period za 27% u odnosu na isti period predhodne godine.

D.o.o „Montepuť“ ukupna prihodovana sredstva vodi kod banaka kao depozit po viđenju i oroćena sredstva. Po osnovu prihoda od kamata je ostvaren prihod u iznosu od 82.148,00 eura, što je 64 % više u odnosu na planirane prihode.

Prihodi od izdavanja reklamnih panoa- bilborda ostvareni su u iznosu 44.548,00 eur-a. U odnosu na isti period predhodne godine uočava se rast prihoda po ovom osnovu za 2%.

Po osnovu ostalih prihoda (prihodi od izdavanja prostora za postavljanje baznih stanica mobilnih operatera, prihodi od naplate štete prićinjene od strane trećih lica, refundacija bolovanja) ostvaren je prihod u iznosu 58.682,00 eura. U odnosu na planirane prihode po ovom osnovu ostvareni su manji prihodi za 10% iz razloga što nijesu naplaćena potraživanja od Fonda zdravstva i Centra za socijalni rad.

Planirana sredstva za tekuće i investiciono održavanje tunela Sozina i prilaznih saobraćajnica iznosila su 690.595,00 eur-a, od čega je u 2012. godini realizovano 456.665,00 eura. U navedenom periodu za tekuće održavanje utrošeno je 109.578 eur-a. U okviru navedene planske aktivnosti, završeno je pranje boćnih zidova u tunelu Sozina i Raš u iznosu 41.813,00 eura, sanacija linijskih kanala odvodnje u iznosu 26.020,00 eura, čišćenje ivićnih kanala za odvodnju tunela u iznosu 9.381,00 eura, zimsko održavanje – čišćenje snijega i poslovi tekućeg redovnog održavanja. U odnosu na planirane rashode, za zimsko održavanje-ćišćenje snijega, utrošeno je više od planiranih sredstava za ove namjene, iz razloga elementarne nepogode u periodu 01.02 - 25.02.2012.godine. Za navedene rashode planirano je 15.000,00 eura, a utrošeno je 21.458,00 eura, što je u odnosu na planirane više za 43%. Iskazani troškovi sadrže izdatak za materijal tj.so i rizlu, kao i troškove rada ćistaća Crnagoraputa.

U okviru investicionog građevinskog održavanja realizovano je osiguranje i ozelenjavanje kosina u iznosu 24.869,00 eura, kao i radovi u dijelu uređenja jućnog portala tunela Sozina. Planirana sredstva za ove namjene iznosila su 30.000,00 eura; radovi su ugovoreni i realizovani za 20.951,00 eura sa PDV-om.

Održavanje elektroenergetskog sistema i signalizacije realizovano je u iznosu 207.521,00 eur-a. Izvršena je nabavka UPS napajanja i baterija za UPS, za trafostanicu TS 35/10 Đurmani, nadogradnja sistema za SOS telefonske pozive, nabavka barijera „New Jersey“, servis optičkih konvertora, servis ventilatora. Nabavka usluga tekućeg ispitivanja i održavanja instalacija, održavanja sistema upravljanja i nadzora saobraćaja, kao i sistema za naplatu putarine za 2011. i 2012 godinu izvršena je u iznosu od 30.455,00 eura. U dijelu planiranih obaveza za upravljanje, nadzor i monitoring saobraćaja, realizovana je zamjena dijela kamera za video nadzor u iznosu 10.866,00 eura. Zamjena računara za naplatu putarine nije realizovana kako je planirano iz razloga planirane inovacije sistema za naplatu putarine. Nabavka je realizovana u dijelu zamjene radnih stanica za Komandni centar u iznosu 5.405,00 eura. Nabavka osnovnih sredstava i rezervnih djelova, izvršena je u iznosu 68.307,00 eura. Izvršena je nabavka klima uređaja u iznosu 3.350,00 eura, radne odjeće i obuće za službu obezbjeđenja i održavanja u iznosu 3.535,00 eura, razne protivpožarne opreme u iznosu 1.530,00 eura, nabavka licenciranih softvera u iznosu 7.978,00, barijere „New Jersey“ 2.663, 00 eura, ostale opreme u iznosu 4.651,00 eura i rezervnih djelova za tekuće održavanje u iznosu 44.601,00 eura.

Idejni projekat dionice tunel Sozina-obilaznica Bara –dužine 15 km, je završen i predat na reviziju. U navedenom izvještajnom periodu za izradu projekta plaćeno je 57.444,00 eura.

Završen je i predat Elaborat izvršenih inženjersko-geoloških i geotehničkih istraživanja. Izvršilac ovih poslova bio je JU Republički Zavod za geološka istraživanja Podgorica. Ugovorena vrijednost (Ugovor iz 2011.g.) usluga je 126.302,50 eura, u posmatranom periodu realizovano je 20.470,00 eura.

Za izradu studije, analize i idejnog rješenja tunelskog prelaza preko Bokokotorskog zaliva, putem tendera izabran je projektant Institut građevinarstva Hrvatske iz Zagreba. Planska obaveza izrade i revizije projekta je realizovana u iznosu 14.836,00 eura.

U posmatranom period realizovane su ugovorene investicione obaveze iz 2008.godine Generalni projekat Podgorica-Veruša, i idejni projekat Uvač-Mateševo u iznosu 35.752,00 eura.

U okviru redovnih poslova investicionog održavanja za magistralni put Kolašin-Mateševo utrošeno je 85.409,00 eura. Izvedeni su radovi na sanaciji puta: zamjena zaštitne čelične ograda, sanacija trupa puta, izrađen je nasip od kamena –obaloutvrda na putu, čišćenje puta, stabilizacija kosina. Ugovorena i realizovana vrijednost radova je u skladu sa planiranim.

Rashodi za tekuće poslovanje Društva iznose 4.213.913,00 eura. Realizovani rashodi su niži od planiranih za 8%. Odstupanje u odnosu na planirane rashode imamo u dijelu izdataka za donacije i sponzorstva, iz razloga što je u okviru navedene pozicije sadržan izdatak 10.000,00 eura, a odnosi se na pomoć za saniranje posljedica od sniježnih nepogoda

Troškovi osiguranja realizovani su u dijelu osiguranja zaposlenih u iznosu 1.445,00 eura, i osiguranja opreme u iznosu 18.552,00 eura. Rashodi za osiguranje i registraciju vozila realizovani su u iznosu 7.023,00 eura, što je skladu sa planiranim rashodima.

Eksproprijacija i naknade šteta – u navedenom periodu realizovani su Sporazumi o naknadi za ekspropisano zemljište u iznosu 18.500,00 eur-a.

Rashodi kredita – realizovani su u iznosu od 1.977.651,00 eur-a, a odnose se na rashode po kreditu EIB po Ugovoru br: 22549. U navedenom periodu realizovana je otplata kamate u iznosu od 1.063.954,00 eura i otplata glavnice u iznosu od 912.607,00 eur-a.

Zarade i ostala primanja zaposlenih - u posmatranom periodu isplaćene su zarade za 73 stalno zaposlena radnika, senzonske radnike i tri člana Odbora direktora. Ukupan trošak zaposlenih realizovan je u manjem iznosu od planiranog i iznosi 1.569.214,00 eura, iz razloga smanjenja zarada u skladu sa Zaključkom Vlade br: 06-861/4 od 08.05.2012 i 06-861/18.od 12.07.2012. godine.

Planirane aktivnosti

- I. Pregled planiranih poslova upravljanje i održavanje tunela „Sozina“ i prilaznih saobraćajnica u 2013. godini:
  - građevinsko održavanje (tekuće i investiciono);
  - održavanje elektro-energetskog sistema i sistema signalizacije;
  - organizovanje sistema protivpožarne zaštite i zaštite na radu;
  - upravljanje, nadzor i monitoring saobraćaja;
  - organizovanje naplate putarine;
  - organizovanje korišćenja putnog zemljišta za obavljanje pratećih komercijalnih djelatnosti.

II. Autoput Bar-Boljare

U skladu sa Odlukom o osnivanju („Službeni list Crne Gore“, br: 76/05 i 68/09), d.o.o „Monteput“ je zadužen za obavljanje poslova stručne tehničke kontrole izvršavanja Ugovora o koncesiji za izgradnju autoputa Bar – Boljare. Ugovorom sa Ministarstvom saobraćaja i pomorstva broj: 4144 od 19.10.2009. godine detaljno su definisane obaveze i odgovornosti d.o.o „Monteput“.

- finansiranje troškova: iz prihoda Monteputa,
- procijenjeni troškovi u 2013. godini iznose 100.000 eura.

Sredstva za obavljanje ovih poslova u 2013. godini planirani su orjentaciono prema prognoziranoj dinamici razvoja projekta za autoput Bar – Boljare. Realizacija ovih troškova biće uslovljena odgovarajućim odlukama Vlade i Ministarstva saobraćaja i pomorstva u dijelu planiranja mogućih tehničkih obaveza d.o.o „Monteput“-a tokom realizacije projekta.

Procijenjeni troškovi izvršavanja obaveza d.o.o „Monteput“-a, predviđeni su Finansijskim planom za 2013. godinu.

III. Brza saobraćajnica duž Crnogorskog primorja – Idejni projekti

U ovoj godini planira se nastavak poslova tehničkih i proceduralnih priprema za izradu Idejnih projekata i Studija opravdanosti izgradnje za određene dionice i/ili ukupnu trasu brze saobraćajnice duž Crnogorskog primorja. U tom cilju, u narednom periodu biće neophodno definisati faznost i prioritete izgradnje određenih dionica obilaznica Herceg Novog, Tivta, Budve i Bara u skladu sa Programom rješavanja uskih grla i objekata na njima, i u tom dijelu i prelaz preko Bokokotorskog zaliva, imajući u vidu veliku vrijednost izgradnje ove investicije.

- Prelaz preko Bokokotorskog zaliva

U okviru projekta Brze saobraćajnice, Strategijom razvoja i održavanja državnih puteva usvojena u julu 2008 godine, most Verige se navodi kao jedan od projekata kojim je moguće riješiti problem drumskog prelaza preko Bokokotorskog zaliva, s tim da je prema Zaključku Vlade, d.o.o „Monteput“ zadužen za izradu i tunelskog rješenja preko Bokokotorskog zaliva. Tunelsko rješenje dostavljeno je Ministarstvu održivog razvoja i turizma i Ministarstvu saobraćaja i pomorstva, i očekuje se da se u narednom periodu Vlada odredi po pitanju optimalnog rješenja prelaza preko Bokokotorskog zaliva. D.o.o „Monteput“ će u 2013. godini nastaviti tehničke provjere postojećeg Glavnog projekta mosta „Verige“. Osnov realizacije ovog

programskog zadatka su Zaključci Vlade broj 03-2385 od 25.03.2010. godine i obaveze proistekle iz Studije vizuelnog uticaja mosta „Verige“ na područje Bokotorskog zaliva koja je urađena od strane Ministarstva uređenja prostora i zaštite životne sredine na predlog UNESCO-a. Procijenjeni troškovi za ove namjene u 2013. godini iznose 170.000 eura. Finansiranje troškova biće iz prihoda d.o.o „Monteput“-a.

- Idejni projekti trase

Realizacija ovog dijela Plana rada neposredno je proceduralno i tehnički uslovljena izradom i donošenjem Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore. U okviru ovog Plana biće definisan infrastrukturni koridor Jadranske magistrale za brzi motorni saobraćaj (brza cesta) i obezbijeđen prostor za tehnološko funkcionisanje koridora sa svim pratećim sadržajima sa smjernicama za realizaciju ovog infrastrukturnog projekta. Završetkom Plana će se steći formalni i tehnički preduslovi za početak izrade Idejnih projekata brze saobraćajnice duž Cnogorskog primorja u cjelini ili za određene dionice zavisno od prioriteta i konkretnih odluka. U 2013. godini predviđen je nastavak aktivnosti obezbjeđivanja odgovarajućih geodetskih podloga i geotehničkih istraživanja terena za potrebe izrade Idejnog projekta za ukupnu trasu i/ili za određene dionice brze saobraćajnice duž Cnogorskog primorja, zavisno od konkretnih opredjeljenja i odluka Vlade i Ministarstva saobraćaja i pomorstva. Orijentaciono vrijeme početka obezbjeđivanja potrebnih geodetskih i geoloških podloga je do kraja 2013. godine. Procijenjena vrijednost izrade geodetskih podloga i geotehničkih istraživanja je 280.000,00 eura za ukupnu trasu, pri čemu treba naglasiti da će dio ovih sredstava biti realizovan u 2013. i dio u 2014. godini.

- Idejni projekat dionice tunel „Sozina“ - obilaznica Bara (obilaznica Bara, dužine 15 km)

Završetkom izrade i revizije tehničke dokumentacije na nivou Idejnog projekta stekli su se projektni uslovi za planiranje početka gradnje ove dionice brze saobraćajnice.

U 2013. godini u ovoj fazi razvoja projekta moguće je planirati određene administrativno-tehničke troškove za pribavljanje propisanih saglasnosti, dozvola i sl. Sredstava za ove namjene planiraju se orijentacionom iznosu 10.000,00 eura.

IV. Magistralni put Kolašin – Mateševo

U 2013. godini planiran je nastavak realizacije obaveza d.o.o „Monteput“-a u dijelu investicionog održavanja puta. Plan investicionog održavanja koji je usaglašen sa Direkcijom za saobraćaj sadrži radove na stabilizaciji kosina, sanaciji kolovoza, dorade drenažnog sistema, izrade obaloutvrde i izrada i/ili zamjena dijela putne signalizacije. Troškovi su planirani orijentaciono u iznosu do 120.000,00 eura, dok će se stvarni troškovi određivati pojedinačno prema detaljnim projektima, predmjerima i predračunima radova.

3.12 JP AERODROMI CRNE GORE

Vlasnička struktura i zaposleni

JP „Aerodromi Crne Gore“ nalazi se u 100% vlasništvu države Crne Gore. Trenutno je zaposleno 525 radnika, od čega 513 radnika na neodređeno i 12 radnika na određeno vrijeme, od toga u Direkciji 84 radnika, Aerodromu podgorica 253 radnika i Aerodromu tivat 188 radnika.

Rezultati poslovanja

J.P.Aerodromi Crne Gore je u 2012. godini ostvarilo rast u prometu putnika od 8% u poređenju sa 2011. godinom. Dakle, i pored posljedica globalne ekonomske krize, kao i značajnih poteškoća sa kojima se susrijeću svjetski avio prevoznici, naše preduzeće i desetu godinu za redom bilježi rast u prometu putnika. Što se tiče prometa aviona, zabilježen je pad od 5% u odnosu na prethodnu godinu, a što je posljedica činjenice da je veliki broj avio kompanija izmijenio strukturu letilica u korist visoko trupnih aviona (sa većim kapacitetom sjedišta) što je rezultiralo time da je ostvaren rast u prometu putnika i pad u prometu aviona. Posmatrano po aerodromima, uočava se da je AP Tivat ostvario rast i u prometu putnika i aviona, dok AP Podgorica bilježi rast u prometu putnika i smanjenje prometa aviona. Na nešto niži rast saobraćaja na AP Podgorica, osim promjene strukture letilica, bitno su uticali i sljedeći faktori: obilne sniježne padavine u februaru mjesecu, kada je sa AP Podgorica otkazan veliki broj letova, zatim prestanak sa radom mađarske nacionalne avio kompanije MALEV koja je bila značajan poslovni partner našeg preduzeća, koja je na AP Podgorica na godišnjem nivou prevozila oko 35.000 putnika i imala oko 200 letova, zatvaranje određenih linija nacionalnog avio prevoznika Montenegro Airlines-a. Ipak i pored navedenih ograničavajućih i otežavajućih okolnosti, aerodrom Podgorica je ostvario rast u prometu putnika od 4%.

U ukupnom obimu saobraćaja, najveće učešće imaju avio kompanije i tur operatori Montenegro Airlines, Fly Montenegro i JAT, a najveći broj putnika dolazi sa područja Rusije, Ukrajine i Srbije.

U toku 2012. godine nastavljeno je unapređenje otvorene i nediskriminatorske saradnje sa avio kompanijama i tur operatorima koji su već godinama prisutni na našim aerodromima, a uspostavljena je saradnja i sa novim avio prevoznicima koji do sada nisu koristili naše usluge. Istovremeno posebna pažnja poklanja se ispitivanju avio tržišta, poboljšanju nivoa kvaliteta usluga i njihovim usklađivanjem sa međunarodnim standardima kvaliteta. J.P.Aerodromi Crne Gore vodi veoma podsticajnu komercijalnu poslovnu politiku, koja omogućava niz popusta avio kompanijama, od kojih su najznačajniji oni za otvaranje novih linija, za povećanje frekvencije saobraćaja na postojećim rutama, kao i za ostvareni obim saobraćaja.

Tabela 1. Promet aviona

AERODROMI	2012	2011	INDEX	% UČEŠĆA	% UČEŠĆA
PODGORICA	5,557	6,133	91	54.68	57.51
TIVAT	4,605	4,531	102	45.32	42.49
UKUPNO	10,162	10,664	95	100%	100%

Tabela 2. Promet putnika

AERODROMI	2012	2011	INDEX	% UČEŠĆA	% UČEŠĆA
PODGORICA	639,352	612,241	104	46.85	48.57
TIVAT	725,392	648,392	112	53.15	51.43
UKUPNO	1,364,744	1,260,633	108	100%	100%

U ukupnom prometu aviona u J.P. Aerodromi Crne Gore u 2012. godini učestvovalo je 37 kompanija od kojih devet sa redovnim linijama. Posmatrano po kompanijama, najveće učešće u ukupnom prometu aviona ostavili su redovni prevozioci. Najveće učešće i dalje ima

Montenegro Airlines (40,31%). Slijedi JAT Airways sa 15,9% učešća u prometu aviona, dok je na trećem mjestu tur operator Fly Montenegro sa 11,1% učešća. U poređenju sa 2011. godinom, najveći rast u prometu aviona ostvarili su: Siberia (180%), Turkish Airlines (37%) i Fly Montenegro (42%), dok najveći pad u prometu aviona bilježe Croatia Airlines (pad od 9%) i JAT Airways (pad od 10%).

U prometu putnika, procentualno najveće učešće imaju Montenegro Airlines, zatim Fly Montenegro i JAT Airways. Treba napomenuti da Fly Montenegro, Montenegro Airlines, Siberia i Turkish Airlines, bilježe značajan rast u prometu putnika u odnosu na prethodnu godinu, dok značajniji pad u prometu putnika imaju Croatia Airlines, Adria Airways i JAT Airways .

J.P.Aerodromi Crne Gore je poslovanje i u 2012. godini završilo sa ostvarenim profitom. Precizan iznos profita koji je ostvaren biće poznat nakon usvajanja završnog računa, čija je izrada u toku.

Poslovni prihodi preduzeća u 2012. godini su za 4% veći, u odnosu na 2011. Godinu i iznosili su 20.051.583,00 €. Rast prihoda je ostvaren prije svega zbog povećanja prometa putnika, a takođe i zbog rasta neavijacijskih prihoda. Svakako da bi procenat povećanja prihoda bio realno veći, da u međuvremenu Upravni Odbor J.P.ACG, nije na preporuku Vlade Crne Gore, oslobodio Montenegro Airlines obaveze plaćanja naknade za servisiranje aviona uz još dodatni popust od 3 eura po odlazećem putniku.

Poslovni rashodi preduzeća u 2012. godini za 2% su manji u odnosu na 2011. Godinu i iznosili su 18.159.142,00 €. To je rezultat sprovođenja vrlo strogih mjera štednje u okviru J.P.Aerodromi Crne Gore, sve do nivoa koji ne ugrožava bezbjedno odvijanje avio saobraćaja. Otežani uslovi privređivanja, nemogućnost naplate potraživanja od Montenegro Airlinesa (koji ima 40% učešća u ukupnom saobraćaju), a takođe i otežana naplata potraživanja od drugih poslovnih partnera, stvorili su veoma nepovoljan ambijent za početak investicionih aktivnosti.

Planirane aktivnosti

1. Transformacija J.P.Aerodromi Crne Gore u akcionarsko društvo .Završena je procjena imovine preduzeća, što predstavlja bazni podatak za sprovođenje transformacije preduzeća;
2. U toku su aktivnosti, koje su u funkciji objavljivanja tendera za rekonstrukciju poletno sletnih staza i drugih manevarskih površina (rulnih staza, platforme) na oba aerodroma;
3. Preduzimaju se aktivnosti, za stvaranje uslova za objavljivanje tendera za izradu projekta nove terminalne zgrade Aerodroma Tivat;
4. Radi se na implementaciji brojnih obaveza koje proističu iz novog Zakona o vazдушnom saobraćaju, sa posebnim naglaskom na preuzimanju poslova kontrole putnika i prtljaga od Policije Crne Gore;
5. Sprovode se aktivnosti na stvaranju daljih pretpostavki za budući kontinuirani rast saobraćaja;
6. Radiće se na iznalaženju rješenja za brojne i nagomilane probleme u saradnji sa Montenegro Airlines-om.

3.13 MONTENEGRO AIRLINES

Vlasnička struktura i struktura zaposlenih

Montenegro Airlines AD, prva i jedina crnogorska avio kompanija, osnovana je 24. oktobra 1994. godine sa sjedištem u Podgorici kao društvo sa ograničenom odgovornošću. Konstituisali su ga Vlada RCG i još 32 osnivača. Počev od 04.11.2008. godine, nakon sprovedenog postupka promjene organizacionog oblika društva, aviokompanija posluje kao akcionarsko društvo, kao pravni sljedbenik Montenegro Airlines-a d.o.o. Akcijski kapital društva iznosi 25.684.928,12 EUR, a čine ga 2.900,613 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 8.855 EUR, a obuhvata kapital Vlade Crne Gore od 99,89% i kapital 25 ostalih akcionara od 0,11%.

Zaključno sa 31.12.2012. godine u avio-kompaniji je u radnom odnosu bilo 391 lica, i to 234 po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme, 151 u radnom odnosu na određeno vrijeme i 6 pripravnika.

Infrastruktura

Montenegro Airlines AD je vlasnik četiri vazduhoplova tipa Fokker F28 Mk 0100, zakupac jednog vazduhoplova tipa Fokker F28 Mk 0100, kao i tri vazduhoplova tipa Embraer ERJ 190-200 LR. Montenegro Airlines AD je vlasnik četiri poslovna prostora i to: u Podgorici- ul.Beogradska br.10 i bul.Sv.Petra Cetinjskog 130, u Budvi-Mediteranska br.21-S68 i u Beogradu- ul. Knez Mihajlova br.23.

Naturalni (fizički) rezultati poslovanja

Montenegro Airlines je u toku 2012. godine prevezao ukupno 601.678 putnika, na 8.267 letova, sa ostvarenih 12.507 blok sati letenja. Prosječni faktor popunjenosti na letovima je iznosio 65%. U redovnom saobraćaju je prevezeno 559.100 putnika, na 7.485 letova, sa 11.581 blok sati letenja. Faktor popunjenosti je iznosio 67%. U čarter saobraćaju je prevezeno 37.320 putnika, na 721 letova, sa 862 blok sata letenja. U "code share" saobraćaju (po ugovorima sa kompanijama Austrian Airlines i Adria Airways prodajemo određen broj sjedišta na njihovim letovima), je prevezeno 37.320 putnika, na 721 letova.

U toku 2012.godine je bez kašnjenja obavljeno 99% planiranog saobraćaja, a ostatak od 1% je obavljen u najviše 60 minuta operativnog kašnjenja, u najvećoj mjeri prouzrokovanog vremenskim neprilikama, zagušenjima saobraćaja na aerodromima sa frekventnim saobraćajem i sl.

Finansijski rezultat poslovanja

Na osnovu dokumentacije iz ostvarenog obima usluga prevoza putnika i robe, kao i troškova koji su pratili njihovo ostvarenje ostvareni su sljedeće finansijski rezultati:

- Ukupni prihodi	70.664.540 EUR
- Ukupni rashodi	76,469,581 EUR
- Gubitak	(5.805.041) EUR

Napominjemo da je ovo preliminarni rezultat, koji će sigurno u određenoj mjeri biti korigovan do 31.marta, kada smo po Zakonu u obavezi predati završni obračun Poreskoj upravi Crne Gore.

Planirane aktivnosti za 2013.godinu

Plan poslovanja za 2013.godinu je baziran na sledećim elementima:

1. Povećati broj sati letenja za 3-5% u odnosu na 2012.godinu. Ovo povećanje se najviše odnosi na redovni saobraćaj na linijama Podgorica/Tivat- Moskva i Tivat-Beograd, kao i dodatnim čarter letovima za St.Petersburg, i novim destinacijama za Soči, Baku itd;
2. Povećati broj putnika, čime bi ostvarili veće prihode po letu. Komercijalni plan je da se ovo ostvari kroz tarifnu politiku koja je na snazi od polovine prethodne godine i već daje rezultate, kao i veći broj promo akcija za prodaju u pred i post sezoni;
3. U pregovorima smo za smanjenje troškova osiguranja flote, gdje iz godine u godinu u direktnom kontaktu sa brokerima osiguranja uspevamo dobiti povoljnije uslove;
4. Nastaviti sa redukcijom svih troškova, sa akcentom na predstavništva kompanije u inostranstvu. U toku prethodne godine je izvršenja redukcija zarada zaposlenih u Crnoj Gori,
5. Nastojati da se jedan avion iznajmi drugim kompanija kroz „wet lease“ aranžman (avion sa posadom i održavanjem), što bi bio značajan izvor prihoda i faktor likvidnosti kompanije, naročito u periodu zimske sezone;
6. Produžiti ugovor sa gradom Nišem o zajedničkom finansiranju letova Niš-Podgorica-Evropske destinacije. Poslednje 3 godine postoji ovaj vid saradnje;
7. Redefinisati odnose sa JP Aerodromi Crne Gore kroz novi ugovor o opsluživanju, baziran na činjenici da smo nacionalna aviokompanija i shodno našem učešću u ukupnom prometu na crnogorskim aerodromima.

I dalje se kao faktor na koji ne možemo uticati pojavljuje cijena goriva, npr. potencijalni rast cijene od 10% će izazvati povećanje troška za gorivo u millionskim iznosima.

Ovo je faktor koji u najvećoj mjeri utiče na negativno poslovanje i poništava pozitivne rezultate dobijene aktivnostima usmjerenim ka rastu prihoda i redukciji troškova.

REZIME

IZVJEŠTAJA MINISTARSTVA SAOBRAĆAJA I POMORSTVA O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA U 2012. GODINI

DJELOKRUG RADA

U skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada organa državne uprave, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva obavlja poslove koji su mu dati u nadležnost.

Ministarstvo je pripremilo i dostavilo radnim tijelima Vlade i Vladi na usvajanje, 145 radna materijala (programe, informacije, platforme, izvještaje, planove rada), iz djelokruga svoje nadležnosti, dok je za isti period u 2011. godini, dostavilo 144 radni materijal).

Programom rada Vlade za 2012. godinu, Ministarstvo je, dostavilo Vladi na usvajanje planirane tematske materijale.

Od planiranih 5 predloga zakona, Ministarstvo je pripremilo 3, koje je Vlada utvrdila. Ministarstvo je u izvještajnom periodu, pripremilo i dostavilo radnim tijelima Vlade i Vladi, na razmatranje i donošenje 6 uredbi.

Ministarstvo je u 2012. godini donijelo, u okviru svoje nadležnosti, iz Sektora pomorskog i željezničkog saobraćaja i evropskih integracija, 2 pravilnika i iz Sektora za drumski i vazdušni saobraćaj i puteve, 20 pravilnika.

U 2012. godini, Ministarstvo nije imalo slučajeva da u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, organima državne uprave nad kojom vrši nadzor, obustavlja akte koji su donijeti van upravnog postupka, kada su u suprotnosti sa zakonom i drugim propisom ili da predloži Vladi da ih ukine ili poništi.

PRIORITETNE AKTIVNOSTI

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, u 2012. godini, je svoje aktivnosti usmjerilo na ispunjavanju osnovnih ciljeva razvoja saobraćaja definisanih kroz Strategiju razvoja saobraćaja Crne Gore, i to:

- 1) poboljšanje sigurnosti i bezbjednosti, u cilju očuvanja ljudskih života, materijalnih vrijednosti i očuvanja državnih sredstava;
- 2) integracija u Evropsku Uniju, kroz povezivanje na TEN-T i poboljšanje konkurentnosti domaće transportne privrede;
- 3) povećanje kvaliteta saobraćajnih usluga;
- 4) stimulacija ekonomskog rasta kroz efikasniji i jeftiniji transport;
- 5) minimiziranje negativnog uticaja razvoja transporta i saobraćajne infrastrukture na životnu sredinu i društvo u cjelini.

Ispunjavanje ovih ciljeva i ako je pratio uticaj ekonomske i finansijske krize, rezultiralo je značajnim unapređenjem putne i željezničke infrastrukture. Pristupilo se realizaciji obaveza iz Programa rada Vlade Crne Gore, i zaključaka Vlade za 2012. godinu; izvršavanju obaveza iz procesa evropskih integracija i sprovođenju međunarodne saradnje i učešću u međunarodnim organizacijama i projektima i usaglašavanju pravnog okvira sa pravom EU i preporukama međunarodnih organizacija iz oblasti saobraćaja.

U poslovanju akcionarskih društava u oblasti saobraćaja, u 2012. godini, naglasak je stavljen na smanjenju radne snage, boljem organizovanju samog procesa rada, analizi postojećih

tehnologija pretovara, kao i podizanju nivoa usluga, s ciljem privlačenja potencijalno novih količina i vrsta tereta i povećanju broja putnika, koje bi u narednom periodu dovele do povoljnije strukture prihoda i boljeg finansijskog efekata tih društava.

Drumski saobraćaja i putna infrastruktura

Projekat izgradnje autoputa Bar-Boljare

Na poziv Evropske komisije, i u saradnji sa Evropskom investicionom bankom, u Briselu je 12. septembra 2012. godine, održan sastanak vezano za nalaze Studije-Investicioni plan za autoput Bar-Boljare (SEETO putni pravac 4). Pored predstavnika Evropske komisije-DG MOVE, koji su bili i domaćini, sastanku su prisustvovali i predstavnici DG ENLARGMENT i DG ECFIN, Evropske investicione banke, Evropske banke za obnovu i razvoj i Svjetske banke.

Nakon, razmotrenih alternativa i varijanti za realizaciju projekta autoputa Bar-Boljare, kroz Studiju za pripremu Investicionog plana autoputa Bar-Boljare (SEETO putni pravac 4), uz podršku Evropske investicione banke, odabrani konsultant engleska kompanija URS Infrastructure and Environment UK Limited (Scott Wilson), je pripremila izvještaje, koji se odnose na analizu tehničkih opcija, saobraćajnu analizu, ekonomsku analizu i analizu ocjene uticaja na životnu sredinu i socijalni razvoj.

Nalazi ovih izvještaja su bili prezentovani na sastanku u Briselu, koji su pored prezentovanja razvoja Nacionalne saobraćajne politike i strategije, proširenja TEN-T mreže-SEETO sveobuhvatna mreža u Crnoj Gori, fiskalnog kapaciteta Crne Gore za razvoj projekata u saobraćajnoj infrastrukturi i razvoja Investicionog plana za autoput Bar-Boljare (SEETO putni pravac 4), poslužili kao osnov za diskusiju i donošenje zaključaka, kako ući u narednu fazu pripreme i realizacije projekta.

S obzirom, da je gruba procjena za pripremu Glavnog projekta prioritetne dionice, URS Infrastructure and Environment UK Limited, iznosila od 2,5-5 miliona eura, u komunikaciji sa Evropskom investicionom bankom, dogovoreno je da EIB angažuje nezavisnog konsultanta, koji bi revidovao postojeću dokumentaciju pripremljenu od strane URS, i izvršio nezavisnu procjenu obima poslova i troškova za narednu fazu realizacije projekta, odnosno prioritetne dionice.

Vezano za ovo pitanje Evropska investiciona banka angažovala je Anton-Josefa Angermeiera, starijeg partnera Angermeier & Partner International Development (APID) da izvrši reviziju i ocijeni Projektni zadatak za 44 km prioritetne dionice između Strganice i Mateševa, kao dio SEETO putnog pravca 4 u Crnoj Gori.

Projekat unapređenja lokalne putne infrastrukture

Unapređenje lokalne putne infrastrukture ima za cilj postizanje što kvalitetnije i bezbjednije putne mreže u Crnoj Gori, kao i bolje povezanosti nerazvijenih područja sa glavnim ekonomskim i turističkim centrima, kao i ostvarivanja bolje povezanosti sa zemljama u okruženju s obzirom da neki od ovih puteva imaju i takav karakter.

Pored navedenog pojedini putni pravci se pružaju i daju bolju povezanost nerazvijenih područja sa rutama regionalne transportne mreže za Jugoistočnu Evropu koje se pružaju na teritoriji Crne Gore.

Unapređenje i preategorizacija lokalne putne infrastrukture prepoznato je i kroz Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine, kojim je predviđeno, kada su u pitanju lokalni putni pravci, da neki od njih prerastu u viši rang, dakle u državnu putnu mrežu, magistralnih ili regionalnih puteva.

Na osnovu zaključka Vlade Crne Gore broj: 03-9309/2 od 22. septembra 2011. godine Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je preduzelo aktivnosti na pripremi realizacije Projekta unapređenja lokalne putne infrastrukture.

Naime, Ministarstvo je u saradnji sa EBRD-om, u obliku tehničke pomoći (grant) u iznosu od 0,26 mil.€, obezbijedilo sredstva za izradu Studije opravdanosti sa procjenom uticaja na zaštitu životne sredine i socioekonomski aspekt za projekat.

Nakon izvršene tenderske procedure za konsultanata za izradu predmetne studije izabran je konsultant Spea ingegneria Europea S.P.A. iz Italije sa učešćem lokalnog konsultanta SIMM Inženjering d.o.o. iz Podgorice. Ugovor o grantu sa EBRD-om i Ugovora sa izabranim konsultantom Spea ingegneria Europea S.P.A. je potpisan u Podgorici 9. marta 2012. godine, gdje je za realizaciju projektnog zadatka predviđeno da traje 15 nedelja.

Konačan cilj "*Studije izvodljivosti rekonstrukcije lokalnih puteva*" je da se napravi sveobuhvatna Studija izvodljivosti za 13 lokalnih puteva koji treba da se rekonstruišu kako bi se isti unaprijedili u regionalne puteve u skladu sa standarima i zahtjevima revizije EBRD. Pri izradi Studije u obzir su uzeta tri nivoa procjene: 1. Ekonomska procjena, 2. Socijalna procjena i 3. Procjena životne sredine.

Svaki nivo procjene je dao određeni indikator procjene i to: procijenjena stopa unutrašnjeg povraćaja (EIRR) za ekonomski nivo (koja se dobila uz pomoć softvera HDM4), ukupni ekološki indikator (koji uzima u obzir zagađenje vazduha, osjetljivost životne sredine, zaštićene zone i uticaj radova) i ukupni socijalni indikator, koji uzima u obzir i socijalne uticaje (kao što su nezaposlenost, bezbjednost saobraćaja, nedobrovoljno preseljenje, kulturno nasljeđe, socijalne karakteristike uključenih zajednica) i strateški pristup (aerodromima, lukama, željezničkim stanicama, bolnicama i domovima zdravlja, međunarodnim granicama). Socijalni i ekološki indikatori su zatim spojeni u socijalno-ekološki indikator. Detaljna analiza je puteve rangirala u skladu sa kriterijumom, između socijalno-ekološkog i ekonomskog, koji varira od 0 do 1. Ovakvo rangiranje omogućava rangiranje 13 puteva u skladu sa njihovim cjelokupnim ponašanjem, nezavisno od relativnog kriterijuma.

Prema tome, koridori koji pokazuju pozitivnu (EIRR) i koji su prihvatljivi za finansiranje su koridori sa visokom i zadovoljavajućom ekonomskom održivošću, i to:

BR.	PUTEVI	POZICIJA	INVESTICIJA – BEZ PDV-a	INVESTICIJA – PDV 17%	DUŽINA km	EIRR %
			miliona €	miliona €		
1	Jezerine – Jelovica – Lubnice – Berane	1	29,6	34,6	22,6	7,6
5	Bogetići – Danilovgrad - Podgorica	2	8,6	10,1	30,2	23,0
8	Golubovci – Mataguži -	4	3,9	4,6	12,1	18,7

	Tuzi					
10	Mojkovac – Kurikuće – Lubnice	3	13,8	16,2	25,5	7,8

Posmatrajući koridore koji su se pokazali prihvatljivi za finansiranje tj. imaju pozitivnu stopu unutrašnjeg povraćaja (EIRR), ukupna dužina svih koridora iznosi 90,4 km sa ukupnom investicijom za rekonstrukciju i unapređenje istih u iznosu od 65,5 mil. eura (55,9 mil. eura bez PDV).

Bitno je napomenuti da je Vlada Crne Gore, prepoznajući značaj realizacije ovog projekta, nastavila sa intezivnim radom na realizaciji istog i u međuvremenu obezbijedila sredstva za rekonstrukciju dionice Berane-Lubnice, koja pripada najprioritetnijem putnom pravcu 1- Kolašin-Jezerine-Lubnice-Berane.

Takođe, treba napomenuti da je Vlada Crne Gore u Nacrtu Zakona o budžetu za 2013.godinu predvidjela zaključivanje kreditnog aranžmana sa EBRD-om, u iznosu od 5 miliona eura, dok će preostalih 20 miliona biti zaključeno u 2014. godini.

Imajući u vidu ograničenost sredstava koja će biti odobrena od strane EBRD-a u obliku kredita u visini od 25 miliona eura koji će biti realizovan periodu 2013-2015 godine, tim Ministarstva saobraćaja i pomorstva zajedno sa konsultantom i predstavnicima EBRD-a su dali prijedlog investiranja u koridore koji pokazuju pozitivnu procijenjenu ekonomsku stopu povraćaja na sledeći način

I Faza:

Berane-Lubnice (dionica Lubnice Jezerine)

II Faza:

Bogetići – Danilovgrad – Podgorica; Golubovci-Mataguži-Tuzi i Mojkovac-Lubnice iz nekog novog kredita

Što se tiče dalje dinamike realizacije projekta konačno odobrenje projekta od strane EBRD-a se očekuje početkom 2013. godine.

Nakon potpisivanja ugovora o kreditu moglo bi se nastaviti sa daljom realizacijom Projekta, što podrazumijeva raspisivanje tendera za izradu tehničke dokumentacije, kao i za izvođenje radova na obuhvaćenim infrastrukturnim projektima.

Treba napomenuti da za neke od prioriternih dionica sa pozitivnim EIRR-om postoji urađena tehnička dokumentacija i na tim dionicama se mogu preduzeti dalje aktivnosti koje vode do konačne realizacije projekta odnosno rekonstrukcije puteva.

Za dionice puteva sa pozitivnim EIRR-om koje nemaju urađenu tehničku dokumentaciju prethodno je neophodno uraditi istu, iz kog razloga je Ministarstvo saobraćaja i pomorstva u saradnji sa EBRD-om apliciralo za dobijanje tehničke pomoći (granta) u sklopu kojeg bi bila urađena revizija postojeće tehničke dokumentacije, nedostajućaja tehnička dokumentacija kao i supervizija realizacije projekta.

Program rekonstrukcije raskrsnica na državnim putevima

U sklopu projekta rješavanje uskih grla na saobraćajnoj mreži Crne Gore u toku su radovi na izgradnji mosta na Port Mileni, izgradnja bulevara na ulazu Bar, izgradnja mosta na Tari kod Kolašina, obilaznica oko Nikšića II faza i izgradnja obilaznice oko Golubovaca III faza.

- **Obilaznica Golubovci III faza – obilaznica oko Golubovaca**

Ovaj projekat je otpočet krajem 2011. godine i nastavljen je u drugoj polovini 2012. godine po rješavanju planske dokumentacije i eksproprijacije od strane Glavnog grada Podgorice. Obilaznica Golubovci predstavlja III fazu čija je dužina 3,6 km. Ugovorena vrijednost radova: 4.204.573,75 mil. €. Ukupna vrijednost izvedenih radova 2.227.943,59 €, od čega je u 2012. godini 1.646.354,50 €. Radovi će biti završeni u 2013. godini.

- **Izgradnja mosta na Port Mileni**

Radovi na izgradnji mosta su otpočeli u decembru 2010. godine. Vrijednost potpisanog ugovora je 13.903.764,07 mil. €. Kako je nad izvođačem radova „Primorje“ AD Ajdovščina uveden stečaj, radovi nijesu završeni u 2012. godini, kako je bilo planirano. Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. septembra 2012. godini, razmotrila je informaciju o izgradnji ovog projekta i donijela Zaključak broj 06-1885/4, kojim se nalaže da Direkcija za saobraćaj završi sve preostale radove sa podizvođačima. Do sada je ukupno realizovano 12.968.768,65 €, od čega je u 2012. godini realizovano 4.218.835,61 €. Radovi se nastavljaju, i bit će završeni u toku 2013. godine.

- **Izgradnja bulevara Bar**

Vrijednost projekta: 3.173.052,46 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 3.173.051,85 €, od čega je u 2012. godini realizovano 2.387.138,81 €. Po Zaključku Vlade br. 06-2365/3 od 23.11.2012. godine, Direkcija za saobraćaj je finansirala i dio sredstava koja su bila obaveza opštine Bar (1.173.052,46 €). Projekat je završen.

- **Izgradnja mosta na Tari kod Kolašina**

Vrijednost projekta: 2.222.223,66 €. Ukupna vrijednost izvedenih radova je 2.165.274,33 €, od čega je u 2012. godini realizovano 1.066.367,12 €. Projekat je završen.

- **Izgradnja obilaznice oko Nikšića II**

Ugovorena vrijednost projekta: 8.874.899,99 €. Isplaćen je avans u vrijednosti od 887.490,00 €.

Kako bi se u Crnoj Gori u potpunosti implementirao sistem digitalnih tahografa, Ministarstvo je pored izrade Zakona i podzakonskih akata pripremilo i sprovelo proceduru javnog tendera za izbor pravnog lica koje će vršiti poslove izrade i izdavanja memorijskih kartica.

Na osnovu javnog poziva, za poslove izrade i izdavanja memorijskih kartica, 27.02.2012. godine izabran je "Cetis Montenegro" d.d. Podgorica, sa kojim je potpisan Ugovor o izradi i izdavanju memorijskih kartica za digitalne tahografe.

Vazdušni saobraćaj

Usljed brojnih izmjena legislative EU iz oblasti vazdušnog saobraćaja u posljednje dvije godine, koja je za posljedicu imala i izmjenu i dopunu Aneksa 1 multilateralnog ECAA Sporazuma koji je Crna Gora ratifikovala 2007. godine, stvorila se potreba za novim zakonskim rješenjima, posebno imajući u vidu status Crne Gore kao kandidata za članstvo u EU. Tim povodom u proteklom periodu, najveća pažnja Ministarstva saobraćaja i pomorstva bila je usmjerena na

izradu novog Zakona o vazdušnom saobraćaju, kojeg je Skupština usvojila i isti je objavljen u Službenom listu Crne Gore br. 30/12.

Novim zakonom u potpunosti je definisano letenje u crnogorskom vazdušnom prostoru, upis vazduhoplova u Registar vazduhoplova Crne Gore, upravljanje vazdušnim prostorom, bezbjednost i sigurnost vazdušnog saobraćaja, uslovi i način upotrebe aerodroma i obavljanje aerodromskih usluga, i istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova. Velika pažnja je posvećena sigurnosti i bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva, u skladu sa legislativom Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (International Aviation Civil Organisation- ICAO) i legislativom Evropske unije iz ove oblasti.

Željeznički saobraćaj

Podrška realizaciji ulaganja

Iz kreditnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija /EBRD, EIB, ČEB/ i sredstava predpristupne pomoći /IPA/ u proteklom periodu izdvojeno je 124,4 miliona eura. Od pomenutog iznosa realizovano je 100,7 miliona eura odnosno 80,94%. Ostatak sredstava iz kredita i predpristupnih pomoći se očekuje u 2013. i 2014. godini.

- *Vlada je iz Budžeta Crne Gore za 2012. godinu za tekuće održavanje željezničke infrastrukture izdvojila 7,5 miliona €. Rebalansom Budžeta ista su umanjena za 3% odnosno za 225.000,00 € i u julu preusmeravanjem sredstava za 50.000,00 €, tako da iznos uplaćenih sredstava iz Budžeta Crne Gore za tekuće održavanje željezničke infrastrukture iznosi 7.225.000,00 €;*
- *Realizacija kredita EBRD -15 miliona €, za hitnu sanaciju željezničke infrastrukture. U okviru realizuje treća tranša ovog kredita za rehabilitaciju tunela broj: 182 - Ostrovnica, dužine 3.827 metra, u iznosu od 4 miliona €. Radovi na sanaciji ovog tunela su završeni, ali sa negativnim nalazom Komisije za tehnički prijem iz oktobra 2012. godine. Ugovor je pod sporom;*
- *Za radove remonta, sanacije tunela i druge projekte na pruzi Vrbnica - Bar u oktobru 2012. godine potpisan je novi kredit sa EBRD u iznosu od 10 miliona €. Sredstva su operativna i u 2013. godini se očekuje početak realizacije i priprema tendera ukoliko se za ŽICG obezbijedi konsultantska pomoć;*
- *Vladi su odobrena sredstva i od strane Evropske investicione banke i to u iznosu od 34 miliona € u 2011. godini. Završena je realizacija prve tranše ovog kredita od 7 miliona €, remont pruge na dionici Bijelo Polje – Kruševo – Mijatovo Kolo u dužini od 18 km pruge, sa remontom staničnih kolosjeka u ukrstnicama Kruševo i Mijatovo Kolo. Kako je u 2012. godini ostvarena ušteda u iznosu od 0,3 mil €, odobreno je od strane EIB elektrifikacija VI i VII kolosjeka u stanici Bijelo Polje. Radovi su završeni u decembru 2012. godine. Krajem 2010. godine potpisana je druga tranša ovog kredita u iznosu od 7 miliona €, čija sredstva se koriste za antikorozivnu zaštitu 16 čeličnih mostova na pruzi Vrbnica – Bar. Zbog veće ponuđene cijene od procijenjene po raspisanom javnom pozivu za izradu projektne dokumentacije, sredstva nijesu realizovana u 2012. godini i za ista je Anex-om produžen period raspoloživosti za 2 godine. Očekuje se početak realizacije u prvom kvartalu 2013. godine, odnosno dodjela ugovora za izradu projekata sanacije i antikorozijske zaštite mostova;*
- *Kreditna sredstva Češke Eksportne banke /ČEB/ u iznosu od 59,4 miliona eura su realizovana u okviru Projekta Remont i elektrifikacija pruge Nikšić - Podgorica kroz IV Etape;*

- *Kreditna sredstva EBRD operativni broj 40344 u iznosu od 15 miliona eura su realizovana u okviru Projekta hitne rehabilitacije željezničke infrastrukture II za prugu Nikšić-Podgorica u iznosu od 11,6 miliona eura, a ostatak realizacije se očekuje u 2013/2014. godini;*
- *IPA 2010 - 5 milion €. Ova sredstva su predviđena za rehabilitaciju dionice Mojkovac - Mijatovo Kolo u iznosu od 3,985 miliona eura i radove u stanici Trebeješica za 1,015 miliona eura. Sredstva od IPA 10 su realizovana u iznosu od 2,9 miliona eura, a ostatak se očekuje tokom 2013/2014. godine i isto je u nadležnosti EU.*

U aprilu 2013. godine se očekuje isporuka **prvog elektromotornog voza**, a druga dva do kraja juna 2013. godine, sredstava su obezbeđena iz kredita EBRDa u iznosu od 13,5 mil€, posao je poveren španskom proizvođaču CAF.

Pravna regulativa

Tokom 2012. godine pripremljen je **Predlog Zakona o željeznici** koji je Vlada utvrdila julu 2012. godine, koji se trenutno nalazi u skupštinskoj proceduri.

Novim **Zakonom o željeznici** detaljnije se razrađuje odnos između Vlade Crne Gore, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Direkcije za željeznice i željezničkih privrednih društava kao i njihove nadležnosti, obaveze i uslove koje moraju ispunjavati željeznička privredna društva radi obavljanja djelatnosti za koju su osnovana.

Cilj donošenja novog Zakona o željeznici, je i taj što se zakonom predviđela obaveza donošenja Strategije razvoja željeznice na period od 10 godina, kojom će se jasno definisati sljedeće: dugoročni razvojni ciljevi i smjernice za razvoj željeznice, pravci i mjere razvoja, način, dinamika i obim realizacije razvojnih ciljeva, okvirna finansijskih sredstva za realizaciju, izvore finansiranja i drugi elementi od značaja za razvoj željeznice.

Radi ostvarivanja ciljeva utvrđenih Strategijom razvoja željeznice donosi se Nacionalni program željezničke infrastrukture kojim se utvrđuje stanje postojeće infrastrukture, planovi izgradnje, modernizacije i održavanja infrastrukture, određuju se zadaci, njihov opseg, dinamika realizacije i prioriteta, visina i izvori finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju Nacionalnog programa, čime se definišu obaveze upravljača infrastrukture koji svoje godišnje planove mora uskladiti sa Nacionalnim programom.

U IV kvartalu 2012. godine, održana je javna rasprava za **Predlog Zakona o bezbjednosti i interoperabilnosti na željeznici** i u toku je procedura usaglašavanja sa mišljenjima, nakon čega će biti upućen Vladi, na utvrđivanje.

Avgusta 2012. godine potpisan je Sporazum između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o organizovanju graničnog željezničkog saobraćaja između dvije zemlje.

Pomorski saobraćaj

Kupovina brodova

Ideja revitalizacije crnogorske pomorske flote dobija u 2012. godini na značaju početkom eksploatacije dva broda "Kotor" i "Dvadesetprvi maj". Kupovina je obezbijeđena dobijanjem kredita od EXIM banke .

Po uzoru na „Crnogorsku plovību“ AD i „Barska plovība“ AD je u 2012. godini, započela aktivnosti obnavljanja i razvoja cargo flote nabavkom dva teretna broda novogradnje, tipa bulk carrier (eco type), u saradnji sa kineskim partnerom Poly Technologies Inc iz Pekinga.

Ugovorom o gradnji brodova, između Barske plovibe i Poly Tehnologies koji je zaključen 28.08.2012. godine, dogovorena je gradnja dva broda čija ukupna cijena iznosi 46.400.000,00 USD, sa rokom isporuke u 2014. godini.

Takođe, finalizovane su aktivnosti na zaključivanju Ugovora o povlašćenom kupovnom kreditu sa EXIM Bankom, u vezi sa kreditiranjem navedena dva broda, a na osnovu pomenutog Ugovora o gradnji. Ugovorom su utvrđeni detalji koji se odnose na visinu kamate od 2%, grace period od 5 godina, kao i ukupni period otplate od 20 godina, što ovaj ugovor čini veoma povoljnim na finansijskom tržištu. Takođe su usaglašeni detalji ugovora vezano za tzv. menagement fee koji iznosi 0,8% i commitment fee koji iznosi 0,6%.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 8. novembra 2012. godine, dala saglasnost na Ugovor o kupoprodaji između Barske plovibe i Poly Technologies uz davanje državne garancije za kreditno zaduženje kod EXIM banke u 2013. godini. „Barska plovība“ AD je u 2012. godini, započela aktivnosti obnavljanja i razvoja cargo flote nabavkom dva teretna broda novogradnje, tipa bulk carrier (eco type), u saradnji sa kineskim partnerom Poly Technologies Inc iz Pekinga.

Restrukturiranje luke Bar

Problemi koji su ocijenjeni kao razlog koji su doveli do neuspjeha prvog tendera realizovani su uzimanjem kredita od strane države kod EBRD u iznosu od 8,5 mil.eura. Sredstvima u iznosu od 4 mil. eura i sa sredstvima od prodaje DOO Pomorski poslovi u iznosu od oko 2 mil.eura riješeno je pitanje viška zaposlenih i izvršena je dokapitalizacija. Za preostalo 4 mil.eura započete su aktivnosti na kupovini odgovarajuće opreme.

Do sada je u procesu prodaje državnog paketa akcija AD “Kontejnerski terminal i generalni tereti” Bar završen predkvalifikacioni dio tokom kojeg je zainteresovanost iskazalo osam kompanija iz oblasti luskog transporta. Nakon evaluiranja njihovih iskaza zainteresovanosti, pet kompanija je ispunilo kriterijume i dobilo mogućnost da pripremi ponudu za investiranje u AD “Kontejnerski terminal i generalni tereti” Bar. U međuvremenu je jedna od kvalifikovanih kompanija odustala od učesća u procesu ali u takvoj situaciji ne možemo biti nezadovoljni jer imamo četiri veoma respektabilne kompanije koje čekaju tendersku dokumentaciju kako bi započeli sa pripremom investicionih ponuda. Kompanije koje su izabrane da dostave ponudu za privatizaciju AD “Kontejnerski terminal i generalni tereti” Bar su:

- ICTSI - Indonesia
- HHLA - Germany
- Global Ports - Turkey
- Portek - Singapore

Proces privatizacije AD “Kontejnerski terminal i generalni tereti” Bar je trenutno u fazi pripreme dokumentacije koja će biti poslata zainteresovanim kompanijama koje će na osnovu toga pripremiti svoje ponude za kupovinu državnog paketa akcija i investiranje u AD “Kontejnerski terminal i generalni tereti” Bar. Po dospelju, ponude će biti evaluirane nakon čega će sa najboljim ponuđačem biti potpisan ugovor o koncesiji i Ugovor o kupoprodaji akcija društva. Kompletan proces bio trebalo da bude okončan u prvom kvartalu 2013.

Pariski memorandum o kontroli države luke

Na 44 –om sastanku Komiteta Pariskog memoranduma o kontroli države luke koji je održan od 2 do 6. maja 2011. godine u Napulju, Crna Gora je primljena u Pariski memorandum kao država posmatrač. Nakon posjete Crnoj Gori u novembu 2011. godine, Monitoring tim Paris Mou-a je dostavio 15 preporuka koje Crna Gora treba u naredne tri godine da ispuni kako bi postala punopravni član Paris Mou-a, a koje se odnose na usaglašavanje inspekcijskog nadzora sigurnosti plovidbe sa standardima Paris Mou-a. Da smo na dobrom putu u ostvarivanju postavljenih zahtjeva i da je ostvaren napredak pokazuje i Izvještaj Evropske Komisije za 2011. godinu o napretku Crne Gore. Shodno izvještaju nadzornog tima Pariskog Memoranduma jednoglasno je konstatovano da je Crna Gora ostvarila značajan napredak zbog čega se broj neophodnih preporuka (Ratifikacija, obavezujućih konvencija i protokola, uspostavljanje adekvatnog sistema izvještavanja sa bazom podataka u Lisabonu - EMSA, definisanje i pojašnjavanje nacionalnog zakonodavstva, implementacija procedura Paris Moa u nacionalno zakonodavstvo, adekvatna oprema i alat inspektora za sigurnost plovidbe, odgovarajuća obuka-trening inspektora sigurnosti plovidbe kao i ažuriranje upitnika za samoocjenjivanje pomorske administracije Crne Gore) za sticanje punopravnog članstva, sa ranije utvrđenih petnaest, smanjio na dvanaest. Pristupanjem Memorandumu, Crna Gora ispuniće još jedan zahtjev za ulazak naše zemlje u EU. Cilj ulaska je doprinos Crne Gore eliminaciji izvan standardnih brodova iz plovidbe, tj brodova koji ne ispunjavaju međunarodno zahtjevano propise iz domena sigurnosti plovidbe i zaštite pomorskog ambijenta od zagađivanja. Naši inspektori sigurnosti plovidbe biće povezani sa inspekcijskim službama u drugim evropskim zemljama, a pregledi će se obavljati koristeći iste procedure, istu bazu podataka, iste zapisnike i ostale formulare.

Pravni okvir

Zakon o lukama - U skladu sa preporukama Komisije za kontrolu državne pomoći, sadržanim u Programu prilagođavanja postojećih programa državnih pomoći sa kriterijumima iz člana 73 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, pristupilo se izmjenama i dopunama Zakona o lukama. Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lukama, izvršena je podjela lučke infrastrukture na osnovnu i operativnu i jasno je propisana mogućnost da se operativna infrastruktura može dati u koncesiju. U odnosu na važeći Zakon o lukama ovim predlogom je jasno precizirana naknada za upotrebu obale, brodsku ležarinu i sidrenje. Propisana je mogućnost dodjele koncesije na period do 10 godina za lučke usluge, osim ako te lučke usluge ne prate određene investicije kada je data mogućnost da se dobije koncesija na period do 30 godina.

Rješenja sadržana u predloženom propisu imaće pozitivan uticaj, jer će regulisati međusobne odnose između svih subjekata na lučkom području i njegovim donošenjem značajno će se uticati na povećanje prometa i konkurentnosti na transportnom tržištu. Pomenuta rješenja uticat će na pravna lica, subjekte u cjelokupnom poslovanju u lukama na isti način kao i sadašnji Zakon, osim što će se u finansijskom i sigurnosnom smislu poboljšati pravna regulativa.

Predlog zakona o sigurnosti u pomorskoj plovidbi - U 2012. godini, sačinjen je i procesuiran na davanje mišljenja nadležnim organima državne uprave, Predlog zakona o sigurnosti u pomorskoj plovidbi kojim se uređuju uslovi za sigurnost i bezbjednost pomorske plovidbe i sposobnost plovih objekata za plovidbu unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore i druga pitanja od značaja za sigurnost pomorske plovidbe. Pomenuti zakon u formi Predloga biće dostavljen do kraja prve polovine 2013. godine na Vladi Crne Gore na utvrđivanje.

MINISTAR
Ivan Brajović

